

Scan

**ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกรต่อ ธ.ก.ส. : กรณีศึกษาเกษตรกร
สาขาคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ**

นายอัคราฐ แขนสันเทียะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2550

**Factors Affecting Farmers Loan Repayment : A Case Study of Bank for
Agriculture and Agricultural Cooperatives, Khon Sawan Branch,
Chaiyaphum Province**

Mr.Autsarawut Khansuntia

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Economics

School of Economics

Sukhothai Thammathirat Open University

2008

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกรต่อ ธ.ก.ส. :
กรณีศึกษานาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขา
คอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ
ชื่อและนามสกุล นายอัคราฐ แชนสันเทียะ
แขนงวิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.กุลลีนี มุทธากลิน

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้า
อิสระฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.กุลลีนี มุทธากลิน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ระวีวรรณ มาลัยวรรณ)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์สุนีย์ ศิลพิพัฒน์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

วันที่ 6 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2552

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกรต่อ ธ.ก.ส. : กรณีศึกษา
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาคอนสวรรค์
จังหวัดชัยภูมิ

ผู้ศึกษา นายอัคราฐ แชนสันเทียะ **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.กุลลณี มุทธากลิน **ปีการศึกษา** 2551

บทคัดย่อ

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกรต่อ ธ.ก.ส. : กรณีศึกษาธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อ (1) ศึกษาสภาพของลูกหนี้และการชำระหนี้สินของเกษตรกรที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้ (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกร (3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการชำระหนี้ของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างลูกค้าเกษตรกรสาขาคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ทั้งหมด 400 คน เป็นเพศชาย 307 คน คิดเป็นร้อยละ 76.8 เพศหญิง 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 อายุเฉลี่ยประมาณ 50 ปี ลูกค้าเกษตรกรร้อยละ 70 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้การเกษตรเฉลี่ย 153,625 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 48,039.77 บาท ค่าใช้จ่ายการเกษตรเฉลี่ย 90,062.50 บาท ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 34,687.50 บาท มีเงินออมเฉลี่ย 3,616.45 บาท ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ลูกค้าเกษตรกรสามารถชำระหนี้ได้เป็นปกติคือสามารถชำระหนี้ได้ทุกสัญญา ลูกค้าที่สามารถชำระหนี้ได้เป็นปกติคือการชำระหนี้ทุกสัญญา (คาบเดือนธันวาคม 2551) คิดเป็นร้อยละ 90.75 (จำนวน 363 คน) ลูกค้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้คิดเป็นร้อยละ 9.25 (จำนวน 37 คน) โดยลูกค้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้เป็นลักษณะการค้างชำระบางสัญญาเท่านั้น

ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกร คือ ปัจจัยระดับราคาสินค้าเกษตร รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง และผลผลิตการเกษตรเสียหาย ซึ่งเป็นอุปสรรคทำให้ลูกค้าเกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระไม่ตรงตามกำหนด โดยปัจจัยค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร และเงินออมมีอิทธิพลต่อการชำระหนี้ต่อ ธ.ก.ส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่า R Square เท่ากับ 0.6245 ในขณะที่ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.127 และปริมาณเงินออมมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.829

ส่วนปัญหาและอุปสรรคการชำระหนี้ของเกษตรกร คือ การขาดการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร การไม่สามารถลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตร และการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของเงินออม

คำสำคัญ การชำระหนี้ ธ.ก.ส.

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ เป็นผลมาจากความช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนการตรวจตราแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ โดยอาจารย์ ดร.กฤติณี มุทธากลิน อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ผู้เขียนขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ รวมถึงอาจารย์ ดร. สุธานัน โปธิชาธร อาจารย์พิเศษ พรหมสุย ที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำมาโดยตลอด

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่ได้เปิดโอกาสให้ผู้เขียนได้เข้าร่วมงานกับองค์กร รวมทั้งนำข้อมูลขององค์กรมาทำการศึกษา ค้นคว้าอิสระ ขอขอบพระคุณผู้จัดการสาขา ผู้ช่วยผู้จัดการ พนักงานพัฒนารัฐกิจ ผู้ช่วยพนักงาน พัฒนารัฐกิจสาขาคอนสวรรค์ และขอขอบพระคุณบิดา มารดา ทุกคนในครอบครัว รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยดี

อัคราวุธ แชนสันเทียะ

มิถุนายน 2552

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
ความหมายและประเภทของหนี้และสินเชื่อ	6
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
การวิเคราะห์ข้อมูล	23
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	25
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไป และลักษณะการชำระหนี้ของเกษตรกร	25
ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้	36
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ	41
ตอนที่ 4 ลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มลูกค้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้	45
ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ต่อ ธ.ก.ส	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	61
สรุปการวิจัย	61
อภิปรายผล	64
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	65
ภาคผนวก	68
ก แบบสอบถาม	69
ข ข้อบังคับฉบับที่ 44	73
ค ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบเส้นตรงพหุคูณ	143
ประวัติผู้ศึกษา	146

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	เพศของเกษตรกร 25
ตารางที่ 4.2	อายุของเกษตรกร 26
ตารางที่ 4.3	อายุเฉลี่ยของเกษตรกร 26
ตารางที่ 4.4	ระดับการศึกษาของเกษตรกร 27
ตารางที่ 4.5	ระดับรายได้จากการเกษตรต่อปีของเกษตรกร 28
ตารางที่ 4.6	ระดับรายได้้นอกจากการเกษตรต่อปีของเกษตรกร 29
ตารางที่ 4.7	ค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีของเกษตรกร 30
ตารางที่ 4.8	ค่าใช้จ่ายนอจากการเกษตรต่อปีของเกษตรกร 31
ตารางที่ 4.9	ลักษณะการผลิตการเกษตรของเกษตรกร 32
ตารางที่ 4.10	ระยะเวลาในการรอจำหน่ายผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร 35
ตารางที่ 4.11	ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ต่อธ.ก.ส. 36
ตารางที่ 4.12	แหล่งที่มาของรายได้ในการชำระหนี้ต่อธ.ก.ส. 39
ตารางที่ 4.13	สาเหตุที่ถูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระไม่ตรงตามกำหนดต่อธ.ก.ส. 40
ตารางที่ 4.14	ความต้องการจากภาครัฐในการช่วยเหลือเกษตรกร 41
ตารางที่ 4.15	ความต้องการจาก ธ.ก.ส. ในการช่วยเหลือ 44
ตารางที่ 4.16	ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการชำระหนี้ของเกษตรกร 45
ตารางที่ 4.17	ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับอายุของเกษตรกร 46
ตารางที่ 4.18	ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับระดับการศึกษาของเกษตรกร 47
ตารางที่ 4.19	ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับรายได้จากการเกษตรของเกษตรกร 48
ตารางที่ 4.20	ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับรายได้จากนอกภาคการเกษตรของ เกษตรกร 49
ตารางที่ 4.21	ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับค่าใช้จ่ายการเกษตรของเกษตรกร 51
ตารางที่ 4.22	ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรของ เกษตรกร 53
ตารางที่ 4.23	ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับเงินออมของเกษตรกร 55
ตารางที่ 4.24	แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบเส้นตรงพหุคูณ 56

บทที่ 1

บทนำ

1. ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

สินเชื่อทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ ย่อมเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพราะนอกจากจะช่วยให้เกษตรกรมีเงินทุน เพื่อใช้จ่ายสำหรับการจัดหาปัจจัยการผลิตในการเกษตรแล้ว สินเชื่อการเกษตรยังเป็นเครื่องมือในการชี้ทิศทางการผลิตของภาคการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทางด้านภูมิศาสตร์และภาวะการตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ จึงกล่าวได้ว่า "สินเชื่อการเกษตร" เป็นเครื่องมือที่สนับสนุนให้เกษตรกรประกอบอาชีพการเกษตรได้อย่างมั่นคงถาวร

แม้ว่าในปัจจุบัน ภาคเกษตรกรรมมีอัตราการขยายตัวต่ำกว่าภาคอุตสาหกรรม มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมการเกษตรมีสัดส่วนลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ แต่ภาคเกษตรก็ยังคงมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นภาคการผลิตที่มีผู้ประกอบการมากที่สุดของประเทศ ผลิตสินค้าเพื่อเป็นวัตถุดิบสำหรับภาคอุตสาหกรรมและยังคงเป็นส่วนประกอบสำคัญที่นารายได้เข้าสู่ประเทศจำนวนมากในแต่ละปี โดยมูลค่าการส่งออก ณ วันที่ 31 ธ.ค. 2551 มีมูลค่าเท่ากับ 5,750,330.8 ล้านบาท สินค้าเกษตรมีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 1,339,411.6 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยความร่วมมือของ กรมศุลกากร : 23/04/2009)

การพัฒนาการเกษตรเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศไทยในปัจจุบัน เนื่องจากประชากรเพิ่มขึ้น ในขณะที่เนื้อที่ทำการเกษตรไม่สามารถขยายเพิ่มขึ้นได้ หรือขยายได้น้อยมาก ดังนั้นการเพิ่มการผลิตของภาคเกษตรโดยการบุกเบิกพื้นที่ใหม่จึงทำได้ยาก การเพิ่มผลผลิตโดยวิธีอื่น คือ การนำเกษตรแผนใหม่มาใช้ คือ การส่งเสริมให้เกษตรกรเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยวิธีการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยชีวภาพและการใช้ผลิตผลการเกษตรที่ได้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

การผลิตทางการเกษตร เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องพัฒนาให้มีผลผลิตมากพอกับความต้องการของประชากรภายในประเทศ และสามารถส่งออกเพื่อนำเงินตราเข้าประเทศ ในการพัฒนาทางการเกษตร อาจจะเป็นไปในรูปของการขยายขนาดการผลิตสินค้าเกษตร โดยซื้อที่ดินเพิ่ม เพิ่มแรงงาน เพิ่มเครื่องมือสำหรับผลิตทางการเกษตรต่อเนื้อที่ปลูกพืช ซึ่งในการพัฒนาการเกษตรที่กล่าวมานั้น จะประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง

ได้แก่ สินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยสินเชื่อเพื่อการเกษตรเป็นเครื่องช่วยเร่งให้การพัฒนาทางการเกษตรเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันและเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค

อุปสรรคสำคัญที่บรรดาธนาคารพาณิชย์ไม่ยอมให้สินเชื่อการเกษตร โดยมักโอนเงินให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรไปดำเนินการให้สินเชื่อแทนนั้น เป็นเพราะสินเชื่อเกษตรมีค่าใช้จ่ายในเกณฑ์สูงเนื่องจากการกระจายเงินก้อนเล็กก้อนน้อย ออกไปสู่เกษตรกรจำนวนมากที่กระจัดกระจายอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ การติดต่อต้องใช้เวลามาก เอกสารเยอะ และธนาคารก็ไม่สามารถยื่นยอให้น้อยลงได้

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นสถาบันสินเชื่อเกษตรที่ถือกำเนิดขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 เพื่อดำเนินการในการพัฒนาภาคการเกษตร โดยการให้ความช่วยเหลือทางการเงินในการประกอบกิจกรรมการเกษตรของเกษตรกรและสถาบันการเกษตร ตลอดจนส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถประกอบอาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตรเพื่อเพิ่มรายได้แก่ครัวเรือน นอกจากนี้ ธ.ก.ส. ยังได้สนับสนุนมาตรการต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่ได้รับคามเสียหายจากภัยธรรมชาติ หรือเมื่อราคาผลผลิตตกต่ำ ตลอดจนการแก้ไขปัญหาหนี้สินนอกระบบของเกษตรกรเพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิต ช่วยให้ภาคเกษตรของประเทศสามารถขยายตัวได้ และเพื่อให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ธ.ก.ส. จึงนับว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาภาคการเกษตรของประเทศโดยการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

ธ.ก.ส. เป็นสถาบันการเงินที่บริการให้เงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ และพยายามขยายฐานการให้สินเชื่อให้ครอบคลุมพื้นที่และจำนวนเกษตรกรให้มากยิ่งขึ้น ณ วันที่ 31 มกราคม 2552 ธ.ก.ส. ได้ให้บริการสินเชื่อเกษตรกรจำนวนทั้งสิ้น 3,520,243 ราย ทั่วประเทศ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร : 2552)

จากการที่ธ.ก.ส.มีเป้าหมายในการพัฒนาการเกษตรโดยใช้สินเชื่อการเกษตรในการกระจายการลงทุนการผลิตไปสู่เกษตรกรผู้ยากจนในชนบท เพื่อสร้างรายได้ทางการเกษตรให้เพียงพอแก่การครองชีพของครัวเรือน และมีมาตรฐานความเป็นอยู่ที่สูงขึ้นนี้เอง ทำให้เงินกู้มีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และในขณะเดียวกันหนี้ค้างชำระก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นกัน จึงนับว่าเป็นปัญหาที่ควรศึกษาและหาแนวทางแก้ไขต่อไป

การศึกษานี้เป็นการศึกษาโดยกำหนดให้เกษตรกรลูกค้า ธกส. ในอำเภอคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ เป็นกรณีศึกษา เป็นกรณีศึกษาเพื่อทำความเข้าใจถึงลักษณะการชำระหนี้ของเกษตรกร เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านเวลา ประชากรส่วนใหญ่ในอำเภอคอนสวรรค์ประกอบอาชีพ

เกษตรกรรวมทั้งร้อยละ 90 ของประชากรทั้งหมด 9,951 ครัวเรือน จำนวน 55,971 คน (กรมการปกครอง,กระทรวงมหาดไทย,2552) การประกอบอาชีพหลัก ได้แก่ ทำนา ทำไร่อ้อย ทำไร่มันสำปะหลัง และการเลี้ยงวัวขุน

ณ ปัจจุบันเกษตรกรในอำเภอคอนสวรรค์ที่ขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากปีพ.ศ. 2550 ประมาณ 143 ราย จากข้อมูลของสาขาคอนสวรรค์ ณ วันที่ 31 มกราคม 2552 ขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. มีจำนวนทั้งสิ้น 7,229 ราย แต่มีหนี้สินเพิ่มขึ้นจาก 31,887,824 บาท ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2550 เป็น 42,934,075 บาท ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2551 เพิ่มขึ้นประมาณ 11,046,251 บาท ต้นเงินค้ำ (ต้นเงินที่ค้ำชำระ) จาก 250,493 บาท ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2550 เป็น 782,500 บาท เพิ่มขึ้นประมาณ 532,007 บาท (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร : 2552) ซึ่งถือว่าเป็นการเพิ่มขึ้นที่สูงมาก

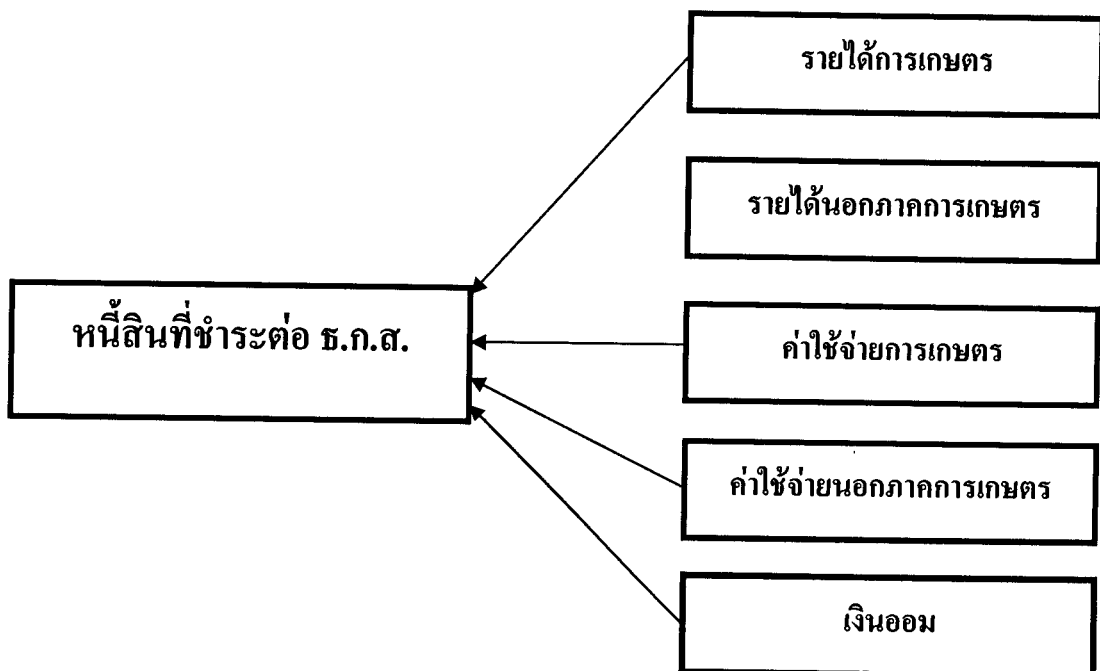
ดังนั้น เพื่อเป็นการลดปัญหาการเกิดหนี้ค้ำชำระต่อทางธนาคารและเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรในระยะยาวต่อไป จึงได้ทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพของลูกหนี้และการชำระหนี้สินของเกษตรกรที่สามารถชำระหนี้ได้และไม่สามารถชำระหนี้ได้
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการชำระหนี้ของเกษตรกร

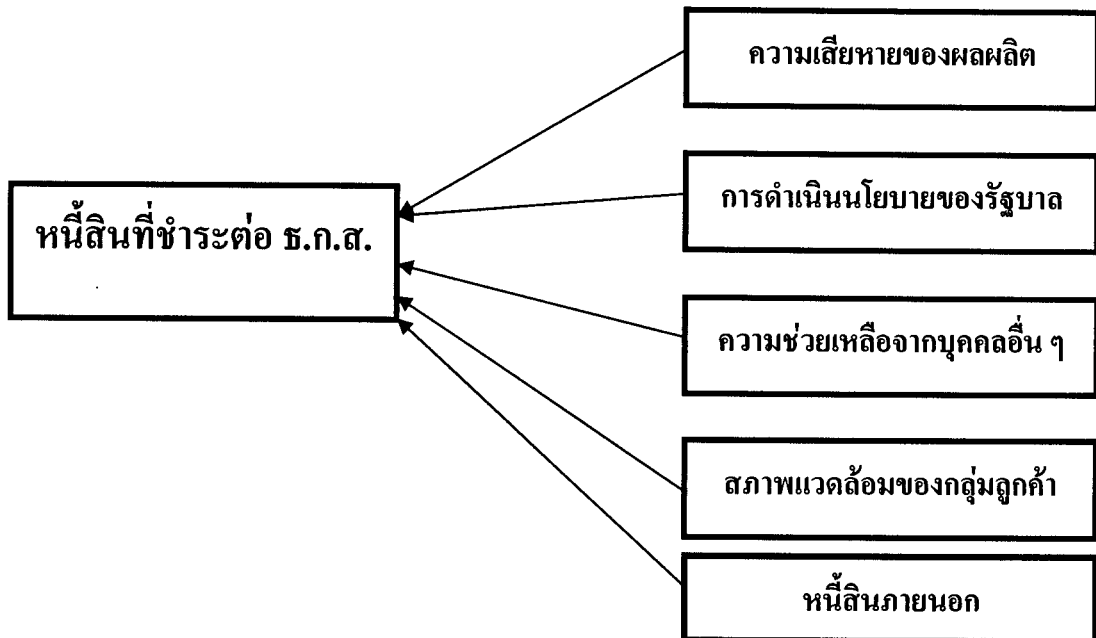
สมมติฐานการวิจัย

กรอบแนวคิดเชิงปริมาณ

คั่งสมการนี้ $Y = f(x_1, x_2, x_3, x_4, x_5)$
 $Y =$ หนี้สินที่ชำระต่อ ธ.ก.ส. (จำนวนเงินที่ชำระหนี้ ณ คาบเดือนธันวาคม 2551)
 $x_1 =$ รายได้จากการเกษตร
 $x_2 =$ รายได้นอกภาคการเกษตร
 $x_3 =$ ค่าใช้จ่ายการเกษตร
 $x_4 =$ ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร
 $x_5 =$ ปริมาณเงินออม

กรอบแนวคิดเชิงคุณภาพ

ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของลูกค้าเกษตรกรต่อ ธ.ก.ส. สาขาคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง จากเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้ากับ ธ.ก.ส. สาขาคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ จำนวน 7,229 คน มีพื้นที่ดำเนินการทั้งหมด 9 ตำบล ได้แก่ ตำบลคอนสวรรค์ ตำบลโคกมั่งงอย ตำบลช่องสามหมอ ตำบลโนนสะอาด ตำบลบ้านโสก ตำบลยางหวาย ตำบลศรีสำราญ ตำบลหนองขาม ตำบลห้วยไร่ โดยใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นในการเก็บข้อมูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

เกษตรกรลูกค้า หมายถึง เกษตรกรที่ได้รับการพิจารณาเข้ามาเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. ตามระเบียบและข้อบังคับของธนาคาร

หนี้เงินกู้ หมายถึง จำนวนเงินที่เกษตรกรกู้ยืมไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและลงทุนในการเกษตร รวมทั้งนอกภาคการเกษตร เช่น เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิต

สินเชื่อ หรือ เงินกู้ หมายถึง จำนวนเงินที่บุคคลยืมไปจากสถาบันการเงิน โดยมีกำหนดเวลาการชำระคืนตามสัญญาที่ทำไว้กับสถาบันการเงิน

การชำระหนี้สินของเกษตรกร หมายถึง การชำระหนี้เงินกู้ที่ครบกำหนดชำระภายในวันที่ 31 ธันวาคม 2551 ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยทั้งหมด

หนี้สินที่ชำระต่อ ธ.ก.ส. หมายถึง จำนวนเงินที่เกษตรกรได้นำไปชำระหนี้เงินกู้ต่อ ธ.ก.ส. ในระยะเวลาที่กำหนด

รายได้จากการเกษตร หมายถึง จำนวนเงินที่ได้จากการขายผลผลิตทางการเกษตร เท่านั้น เช่น ขายผลผลิตข้าว อ้อย มันสำปะหลัง เป็นต้น

รายได้นอกภาคการเกษตร หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจากการประกอบอาชีพที่มีใช้การเกษตร หรืออาจเป็นเงินที่ได้รับจากการอุปการะจากบุตร

ค่าใช้จ่ายการเกษตร หมายถึง จำนวนเงินที่ใช้จ่ายในการผลิตผลผลิตทางการเกษตร เท่านั้น เช่น ขายผลผลิตข้าว อ้อย มันสำปะหลัง เป็นต้น

ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร หมายถึง จำนวนเงินที่ใช้จ่ายในการประกอบอาชีพที่มีใช้การเกษตร รวมทั้งค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

เงินออม หมายถึง จำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชีธนาคารต่าง ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงลักษณะของลูกหนี้และลักษณะการชำระหนี้สินของเกษตรกรลูกค้า
2. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกรลูกค้า
3. ทราบปัญหาและอุปสรรคการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวทางในการให้สินเชื่อกับเกษตรกร รวมทั้งหาแนวทางในการส่งเสริมความสามารถในการสร้างรายได้ของเกษตรกรให้เพิ่มสูงขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวข้อง

ความหมายและแนวคิดสินเชื่อ

สถาบันฝึกอบรมสหกรณ์การเกษตรแห่งชาติ (2526, หน้า 1-3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า “สินเชื่อ” (Cread) มาจากคำภาษาลาติน “เครโด” (Cread) ส่วนภาษาสันสกฤต ใช้คำว่า “เครด” ซึ่งแปลว่า “ความเชื่อ” หรือ “ข้าพเจ้า” ดังนั้น คำว่า “สินเชื่อ” (Cread) จึงหมายถึง “ความเชื่อของบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีต่อบุคคลอีกคนหนึ่งให้สำหรับระยะเวลาหนึ่ง”

ในทางเศรษฐศาสตร์ “สินเชื่อ” (Cread) หมายถึง ความเชื่อถือซึ่งทำให้บุคคลฝ่ายหนึ่งยอมมอบของ (Goods) หรือบริการ (Services) หรือเงินจำนวนหนึ่งให้เพื่อประโยชน์ของบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง ชั่วระยะเวลาหนึ่ง

ลักษณะของสินเชื่อก็คือ ของหรือบริการหรือเงินจำนวนหนึ่งในปัจจุบันแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่มีค่าเท่ากันในอนาคต อีกนัยหนึ่งคือ มีการให้เวลาในการชำระหนี้ เป็นต้นว่า การซื้อขายเชื่อ ซึ่งมีข้อตกลงให้ผู้ซื้อชำระราคาในวันข้างหน้า หรือการกู้ยืมเงินซึ่งมีข้อตกลงให้ลูกนี้ชำระคืนเงินกู้ เมื่อถึงกำหนดในภายหลัง เหล่านี้เรียกว่ามีการให้สินเชื่อหรือเครดิตแก่กัน การที่ผู้ขายหรือผู้ให้กู้ยอมตกลงกันดังนี้ ก็เพราะเชื่อถือในคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ซื้อ หรือผู้กู้ว่าเป็นผู้ซื้อตรงในการชำระหนี้และเชื่อถือว่าคุณสมบัติสินหรือรายได้พอที่จะชำระหนี้ในเมื่อถึงกำหนดตลอดจนเชื่อถือในอำนาจของศาลที่จะบังคับให้เป็นไปตามสิทธิเรียกร้องของตนด้วย ซึ่งเป็นหลักประกันโดยปริยายในการชำระค่าแลกเปลี่ยนของสินเชื่อนั้น

ประเภทของสินเชื่อ

สินเชื่อ (Cread) สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สินเชื่อเพื่อโภคกรรมหรือสินเชื่อเพื่อการบริโภค (Consumption credit) สินเชื่อเพื่อโภคกรรมหรือสินเชื่อเพื่อการบริโภค โดยทั่วไปสินเชื่อประเภทนี้ใช้ในทางสิ้นเปลืองหมดไป (Consumptive) มิได้ใช้ในการผลิตโดยตรง เช่น เพื่อซื้อเครื่องเรือน สิ่งฟุ่มเฟือย หรือใช้ในพิธีกรรมต่างๆ เป็นต้น ซึ่งไม่ก่อให้เกิดรายได้ ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการบริโภคหรือสนองความต้องการของผู้ใช้สินเชื่อนั่นเอง
2. สินเชื่อเพื่อธุรกิจ (Business credit) สินเชื่อเพื่อธุรกิจ โดยปกติสินเชื่อประเภทนี้ใช้ในทางก่อประโยชน์เพิ่มขึ้น (Productive) คือใช้เพื่อเพิ่มการผลิตและรายได้ ซึ่งสามารถชำระคืนจากรายได้ในการประกอบธุรกิจที่ใช้สินเชื่อนั้น (Self – liquidating)

สินเชื่อเพื่อการเกษตร หมายถึง การกู้ยืมของเกษตรกรเพื่อช่วยให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเกษตรกรรม หรือเพื่อช่วยในการผลิตและการขายผลผลิตการเกษตรการให้สินเชื่อนั้นอาจให้เป็นเงินสดหรือให้เป็นสิ่งของ เช่น พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ย หรือวัสดุการเกษตรอื่นๆ เป็นต้น

สินเชื่อเพื่อการเกษตร มีความมุ่งหมายทั้งเพื่อธุรกิจและเพื่อโภครกรรม ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

1. สินเชื่อเพื่อธุรกิจการเกษตร (Farm Business Credit) หมายถึง การกู้ยืมเพื่อการลงทุนในทรัพย์สินการเกษตรหรือค่าใช้จ่ายในการผลิตผลการเกษตรโดยตรง เช่น ซื้อที่ดินการเกษตร ค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น

2. สินเชื่อเพื่อโภครกรรมทางการเกษตร (Farm Consumption Credit) หมายถึง การกู้ยืมของเกษตรกร เพื่อใช้ในการอุปโภคและบริโภค หรือบริการต่างๆ ทางการเกษตร เช่น ค่าอาหาร ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น

สินเชื่อเพื่อการเกษตรแตกต่างจากสินเชื่อเพื่อการลงทุนในอุตสาหกรรม หรือพาณิชย์กรรม แม้จะเป็นการให้กู้ยืมเงิน (Cash Credit) เหมือนกันก็ตาม เนื่องจากในอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมโดยทั่วไปมีการจัดการที่ก้าวหน้า มีหน่วยงานขนาดใหญ่ ซึ่งสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและไม่มีปัญหาเกี่ยวกับฤดูกาล เงินทุนที่ใช้สามารถหมุนเวียนกลับคืนมาในระยะเวลาสั้น เพื่อใช้ต่อไปได้ นอกจากนี้ การผลิตอาจถูกปรับให้เหมาะสมแก่ความต้องการของตลาดได้อย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันระหว่างผู้ผลิตน้อย อำนาจต่อรองในตลาดสูง ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ ทำให้ผู้ลงทุนในอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมได้กำไรสูงกว่าผู้ลงทุนในทางเกษตรกรรม แต่เกษตรกรรมโดยทั่วไปนั้น ประกอบด้วยหน่วยงานขนาดเล็ก การผลิตต้องใช้เวลาและขึ้นอยู่กับฤดูกาลหรือดิน ฟ้า อากาศ ทั้งไม่อาจเพิ่มหรือลดการผลิตได้อย่างรวดเร็ว งานเกษตรโดยทั่วไปจึงได้กำไรน้อยและมีความเสี่ยงทั้งในเรื่องผลิตผลเสียหาย ราคาตกต่ำ และความไม่แน่นอนอื่น ๆ มากกว่างานอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม

การให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรที่จะให้เกิดผลดีและมีประสิทธิภาพนั้น เกษตรกรต้องมีความสามารถในการจัดการฟาร์มและการจัดการเงินดีพอสมควร หากเกษตรกรไม่มีความรู้หรือไม่มีความสามารถที่จะดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนได้แล้ว การให้สินเชื่อจะเกิดความเสียหายทั้งแก่เกษตรกรผู้กู้และสถาบันหรือเอกชนผู้ให้กู้ได้

วิชาญ ฤทธิรงค์ (2521, หน้า 1 – 2) ได้ให้ความหมายของสินเชื่อเพื่อการเกษตร หมายถึง การให้กู้ยืมแก่ผู้ประกอบการเกษตร ซึ่งอาจจะเป็นบุคคล กลุ่มบุคคล หรือสหกรณ์การเกษตร

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 141 ข้อ 1 ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับการเกษตรไว้ว่า “เกษตรกรรม หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน ประมง เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ เลี้ยงผึ้ง เลี้ยงไหม เพาะเห็ด และเกษตรกรรมอื่นๆ ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้ราชกิจจานุเบกษา”

หนังสือของสมาคมธนาคารไทย แจ้งต่อธนาคารสมาชิกเกี่ยวกับสินเชื่อเพื่อการเกษตร ที่ธนาคารพาณิชย์จะต้องให้กู้แก่เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในปี 2519 – 2520 ตามที่ได้รับความคิดเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ให้คำจำกัดความสินเชื่อการเกษตรไว้ดังนี้

“สินเชื่อการเกษตร” หมายถึง การให้กู้ยืมและให้เครดิตแก่เกษตรกรผู้ประกอบการ กสิกรรม การประมง และการเลี้ยงสัตว์ โดยกำหนดให้ผู้ที่จะได้รับสินเชื่อ คือ เกษตรกรทั้งที่เป็น เอกชนและนิติบุคคล กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ที่มีสมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกร แยก รายละเอียดได้ดังนี้

เกษตรกร หมายถึง ผู้ประกอบกิจการกสิกรรม การประมง และการเลี้ยงสัตว์

กลุ่มเกษตรกร หมายถึง เกษตรกรซึ่งรวมกันเป็นกลุ่ม โดยมีกฎหมายรับรองให้เป็น นิติบุคคล และมีวัตถุประสงค์ดำเนินการทางธุรกิจเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพเกษตรกร

สหกรณ์ที่มีสมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกร หมายถึง สหกรณ์ที่ประกอบด้วยสมาชิก ทั้งหมดเป็นเกษตรกร และได้จดทะเบียนตามกฎหมายกำหนดว่าด้วยสหกรณ์กับให้ความหมาย รวมถึงสหกรณ์ดังกล่าวที่ได้รวมกันเป็นชุมนุมสหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

การกสิกรรม หมายถึง การเพาะปลูกพืชโดยให้รวมทั้งการทำนาเกลือ ตลอดจนการ ดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เช่น จัดหาเครื่องมือ เครื่องจักรกลการเกษตร การก่อสร้างยุ้งฉางเพื่อเก็บ รักษาพืชผล การจัดสร้างระบบชลประทานในไร่นา การขุดบ่อน้ำบาดาลเพื่อใช้ในการเพาะปลูก และสิ่งจำเป็นอื่นๆ ที่ต้องใช้ในการประกอบกิจการเกษตร

การประมง หมายถึง การเลี้ยงสัตว์ และจับสัตว์น้ำ ตลอดจนการดำเนินการที่ เกี่ยวข้อง เช่น การจัดหาเครื่องมือ เรือประมง และสิ่งจำเป็นอื่นๆ ที่ต้องใช้ในการประกอบกิจการ ประมง

การเลี้ยงสัตว์ หมายถึง การเลี้ยงปศุสัตว์ และสัตว์ปีกโดยให้รวมการเลี้ยงผึ้งด้วย ตลอดจนการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดสร้างโรงเรียน หรือการจัดหาอุปกรณ์

จากข้อกำหนดของกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติข้างต้น สินเชื่อเกษตรกรก็ได้แก่การให้ กู้ยืมและให้เครดิตแก่ผู้ประกอบการ กสิกรรม การประมง และเลี้ยงสัตว์ซึ่งอาจจะเป็นบุคคลหรือ กลุ่มบุคคลที่รวมกันเป็นกลุ่มเกษตรกรที่กฎหมายรับรองให้เป็นนิติบุคคล และสหกรณ์การเกษตรที่มีสมาชิกทั้งหมด เป็นเกษตรกร หรือสหกรณ์ดังกล่าวได้รวมกันเป็นชุมนุมสหกรณ์ตามกฎหมายว่า ด้วยสหกรณ์

ต่อมาในปี 2521 ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ขยายความเพิ่มเติมว่าสินเชื่อการเกษตรให้รวมถึงสินเชื่อที่ให้แก่ธุรกิจการเกษตร (Agri – Business) ในส่วนที่เป็น Farm Supply และอุตสาหกรรมการเกษตร (Agro – Industry) ที่ไม่รวมโรงสีข้าวเข้าเป็นสินเชื่อการเกษตรด้วย

ประเสริฐ โภมจันทร์ (2557, หน้า 134) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับเครดิตหรือสินเชื่อว่ามี ความหมายเช่นเดียวกับการกู้ยืม ซึ่งทางการเงินมักใช้สองคำนี้พร้อมๆ กันเสมอ แล้วแต่ใครจะชอบใช้คำไหนมากกว่ากัน แต่คำว่า เครดิต จะเป็นเชิงวิชาการที่สั้นและง่ายในการใช้มากกว่า อย่างเช่น จะใช้คำว่า “การใช้เงินทุนกู้ยืม” ก็มักนิยมใช้คำว่า “การใช้สินเชื่อ” ซึ่งดูออกจะสะดุด และเป็นวิชาการมากกว่าสินเชื่อการเกษตรหรือสินเชื่อเพื่อการเกษตร

จิรเกียรติ อภิภูณโยภาส (2527, หน้า 280 – 281) ได้ให้ความหมายของสินเชื่อ การเกษตรว่า หมายถึง “อำนาจที่กสิกรมีอยู่ในอันที่จะได้มา ซึ่งสิ่งของและเงินทุนดังกล่าวจะต้อง ประกอบด้วย “คำมั่นสัญญาว่าจะชำระคืนทันทีที่ต้องการหรือในอนาคตที่กำหนดแน่นอน” ดังนั้น คำว่าสินเชื่อการเกษตรจึงสามารถทำความเข้าใจง่ายๆ คือ เป็นเงินกู้เพื่อใช้ประกอบการเกษตร ซึ่งเป็นเงินกู้ที่มีความเชื่อถือและการออมเป็นที่ตั้ง

กลุ่มพัฒนาสินเชื่อการเกษตร สำนักผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (2523, หน้า 12 – 18) ได้ให้ความหมายของสินเชื่อการเกษตรไว้ว่า สินเชื่อการเกษตร (Agricultural Credit) หมายถึง “อำนาจที่กสิกรมีอยู่ในอันที่จะได้มาซึ่งสิ่งของและเงินทุน (จากการกู้ยืม) ไปใช้ประกอบอาชีพการเกษตร” การได้มาซึ่งสิ่งของและเงินทุนดังกล่าวจะต้องประกอบด้วย “คำมั่นสัญญาว่าจะชำระคืนทันทีที่ต้องการหรือในอนาคตที่กำหนดแน่นอน ดังนั้นคำว่า เงินกู้เพื่อใช้ประกอบการเกษตรนั่นเอง แต่หากเป็น “เงินกู้ซึ่งมีความเชื่อถือและการออมเป็นที่ตั้ง”

ความเชื่อถือ หมายถึง ผู้ให้กู้ คือ สถาบันผู้ให้กู้กับผู้กู้ คือ เกษตรกร ต่างมีความเชื่อถือซึ่งกันและกัน เกษตรกรผู้ต้องปฏิบัติให้เป็นที่เชื่อถือแก่สถาบันผู้ให้กู้ว่า ตนได้ใช้เงินกู้ถูกทาง เพื่อเพิ่มการผลิตและรายได้ของตน ฝ่ายสถาบันผู้ให้กู้ต้องสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่เชื่อถือแก่เกษตรกรผู้กู้ว่า ให้เงินกู้และบริการช่วยเหลือเพื่อเพิ่มการผลิตและรายได้ของเกษตรกรผู้กู้เป็นที่ตั้ง มิใช่ให้กู้โดยเห็นแก่ประโยชน์ของผู้ให้กู้ฝ่ายเดียว ดังเช่นนายทุนเงินกู้

การออม หมายถึง การนำเงินทุนซึ่งผู้อื่นออมไว้มาใช้ล่วงหน้า เช่น เกษตรกรกู้เงินจากสถาบันสินเชื่อเพื่อการเกษตร เงินกู้มาจากการออมของผู้อื่นซึ่งได้สะสมไว้ก่อนนั่นเอง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ผู้กู้ต้องออมเงินของตนเองขึ้นแทนที่ให้เพียงพอ จึงจะสามารถใช้คืนเงินออมของผู้อื่นได้ ฉะนั้น ในการกู้เงินจากสถาบันสินเชื่อการเกษตร เกษตรกรผู้กู้จึงต้องระลึกลูกอยู่เสมอว่า ต้องใช้เงินในความมุ่งหมายตรงตามที่สถาบันผู้ให้กู้เห็นชอบ และต้องทำงานหนักให้บรรลุผลตาม

ความมุ่งหมายนั้นทั้งนี้เพื่อให้ผู้กู้มีรายได้เพิ่มขึ้นโดยแน่นอน นอกจากนี้ผู้กู้ต้องมีการออมอย่างเพียงพอจึงจะสามารถชำระหนี้เงินกู้ได้ตามกำหนด

ความหมายของ “สินเชื่อการเกษตร” ในประเทศไทย สถาบันการเงินในประเทศไทยได้ให้เงินกู้แก่เกษตรกรมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ก็มีได้มีการนิยามแน่ชัดว่าการให้เงินกู้มีความหมายว่าเป็น “สินเชื่อการเกษตร” ทั้งสถาบันผู้ให้กู้และตัวเกษตรกรผู้กู้ ความเข้าใจโดยทั่วไปที่มีอยู่นั้นอธิบายได้ว่าเมื่อกล่าวถึง “สินเชื่อการเกษตร” นั้นจะหมายถึงการที่มีสถาบันการเงินให้บริการเงินกู้แก่เกษตรกร ส่วนเงินที่เกษตรกรกู้ยืมจากพ่อค้านายทุนท้องถิ่นนั้นไม่ได้รับการพิจารณารับเข้าไว้ในความหมายของสินเชื่อการเกษตร ทั้งๆ ที่เกษตรกรผู้กู้อาจนำเงินไปใช้เพื่อลงทุนในการผลิตเหมือนกัน

ความหมายของ “สินเชื่อการเกษตร” ตามพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 ความใน พรบ. ธ.ก.ส. พ.ศ. 2509 ระบุความหมายของสินเชื่อการเกษตรโดยตรง แต่ในมาตรฐาน 9 และ 10 ของหมวด 2 ว่าด้วยวัตถุประสงค์ได้กำหนดให้ธนาคารให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อส่งเสริมอาชีพหรือการดำเนินงานของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร โดยมีสาระสำคัญพอสรุปได้ คือ

- (1) ให้กู้เงินแก่เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตร
- (2) ค้ำประกันเงินกู้ที่บุคคลดังกล่าวใน (1) กู้จากสถาบันการเงินอื่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ข้อบังคับของธนาคาร
- (3) จัดหาเงินทุนเพื่อใช้ในการดำเนินงานของธนาคาร
- (4) รับฝากเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวง หรือเมื่อสิ้นระยะเวลาอันมีกำหนดเว้นแต่ประเภทที่ใช้เช็คในการถอน
- (5) ออก ซื้อ หรือขายตั๋วเงิน หรือตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด รวมทั้งเก็บเงินตามตั๋วเงินหรือตราสารเปลี่ยนมือดังกล่าว
- (6) กระทำกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สินเชื่อตามวัตถุประสงค์ของธนาคาร

ความหมายตามการดำเนินงานด้านสินเชื่อการเกษตรของธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อปี 2518 รัฐบาลได้กำหนดเป็นนโยบายให้ธนาคารพาณิชย์อำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้นจากปี 2517 จำนวน 3,500 ล้านบาท และมอบให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการให้ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่เกษตรกรตามเป้าหมายและในปีต่อๆ มาได้มีการทำความตกลงกำหนดเป้าหมายการให้สินเชื่อการเกษตรกับธนาคารพาณิชย์เป็นปีๆ ไป

ในการนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกต่อการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ และให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของนโยบายธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ตกลงกับธนาคารพาณิชย์กำหนดความหมายของสินเชื่อการเกษตรขึ้นดังนี้ คือ

สินเชื่อการเกษตร หมายถึง การให้กู้ยืมและให้เครดิตแก่เกษตรกรผู้ประกอบการ กสิกรรม การประมง และการเลี้ยงสัตว์ โดยกำหนดให้ผู้ที่จะได้รับสินเชื่อ คือ เกษตรกรทั้งที่เป็นเอกชนและนิติบุคคล กลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์ที่มีสมาชิกทั้งหมดเป็นเกษตรกรจากความหมายดังกล่าว ต่อมาได้มีการขยายความเพิ่มเติม โดยให้สินเชื่อการเกษตรมีความหมายรวมไปถึงธุรกิจการเกษตรด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานด้านสินเชื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์มีลักษณะครบวงจร

เมื่อพิจารณาข้อความที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติ ช.ก.ส ดังกล่าวข้างต้น และความหมายของธนาคารแห่งประเทศไทยเกี่ยวกับคำว่า “สินเชื่อการเกษตร” แล้วสรุปว่าหมายถึง “การให้กู้ยืมเงินแก่เกษตรกร” นั่นเอง ส่วนที่ระบุว่าเป็นกลุ่มเกษตรกร หรือสหกรณ์การเกษตรนั้น เป็นการขยายความหมายถึงผู้ประกอบการ กสิกรรม การประมง การเลี้ยงสัตว์นั้น มิได้มีความหมายเกี่ยวพันกับความหมายของสินเชื่อการเกษตรโดยตรง หากว่าเป็นคำที่ขยายคำว่าเกษตรกรมากกว่า จะหมายถึงการประกอบอาชีพในลักษณะใดบ้าง

ตามความหมายที่ยกมาข้างต้นนี้เห็นได้ชัดว่า การให้สินเชื่อการเกษตรนั้นมุ่งหมายถึงการให้กู้ยืมที่เป็นตัวเงินไม่ครอบคลุมถึงปัจจัยการผลิตต่างๆ ด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากลักษณะการดำเนินงานของสถาบันการเงินในประเทศไทยมิได้เป็นผู้สต็อกปัจจัยการผลิตต่างๆ ด้วย ในกรณีที่เกษตรกรได้รับปัจจัยการผลิตบางอย่าง เช่น ปุ๋ย ยาจำกัดศัตรูพืช ไปจากสถาบันเกษตรกรนั้น สถาบันเกษตรกรอาจได้รับสินเชื่อเป็นตัวเงินไปแล้วจากสถาบันการเงิน (ในปี 2523 ช.ก.ส ได้เริ่มงานด้านการจัดหาปุ๋ยและวัสดุอุปกรณ์การเกษตรมาจ่ายให้แก่เกษตรกรลูกค้ารายบุคคล (ไม่รวมสถาบันเกษตรกร) โดยให้ผู้จำหน่ายในท้องถิ่นขึ้นทะเบียนไว้กับสาขาของธนาคาร

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติสินเชื่อการเกษตรได้รับการพิจารณาเน้นในแง่มุมที่สำคัญอยู่ด้านหนึ่ง คือเป็น “สินเชื่อเพื่อการเกษตร” สถาบันการเงินมักจะไม่พิจารณาให้ “สินเชื่อเพื่อการบริโภค” แก่เกษตรกร และในความเป็นจริงนั้นเกษตรกรจะใช้สินเชื่อที่ได้รับไปพร้อมๆ กัน ทั้ง 2 ด้าน

“สินเชื่อเพื่อการบริโภค” ซึ่งได้แก่ ค่าซื้อเสื้อผ้า ค่าซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ เหล่านี้ได้รับการพิจารณาในแง่ที่เป็นลักษณะสถิติมากกว่าพลวัต กล่าวคือไม่ได้รับการพิจารณาว่าจะช่วยให้เกษตรกรเพิ่มพูนรายได้ให้โดยตรงหรือช่วยให้เกษตรกรสามารถชำระหนี้คืนได้ แต่ในสภาวะของประเทศกำลังพัฒนาซึ่งเกษตรกรรายย่อยเป็นส่วนสำคัญในภาค

เกษตรกรรม การใช้เงินเพื่อการลงทุนและการบริโภคอาจแยกกันให้แน่นอนเด็ดขาดได้ยาก เช่น เกษตรกรกู้ยืมเงินแล้วนำไปซื้อรถจักรยานยนต์ เช่นนี้คาบเกี่ยวกันระหว่าง “สินเชื่อเพื่อการบริโภค” และ “สินเชื่อเพื่อการผลิต” กล่าวคือ เกษตรกรอาจใช้รถจักรยานยนต์นั้นบรรจุพืชผลของตน เช่น ขางแผ่นออกมาส่งพ่อค้ารับซื้อในตลาดเป็นประจำด้วย หรือเกษตรกรได้ใช้เงินกู้ไปซื้อวิทยุ ซึ่งเกษตรกรได้เปิดฟัง ทั้งรายการบันเทิงและรายการที่เป็นความรู้ด้านการเกษตรอันเป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกร โดยตรง

ด้วยเหตุนี้จึงมีสถาบันการเงินบางแห่ง เช่น ธนาคารเพื่อการพัฒนาการเกษตรของไอวอรีโคสต์ที่ได้ระบุงการให้ “สินเชื่อการบริโภค” แก่เกษตรกรด้วย รายจ่ายของเกษตรกรทางด้านนี้ที่ธนาคารอำนวยความสะดวกให้ เช่น ค่าเสื้อผ้า อาหาร ค่าจ้าง แรงงานในการเกษตร ค่าเล่าเรียนบุตร ค่าหนังสือ และค่าเครื่องแบบนักเรียนแบบนักเรียนของบุตร เป็นต้น เรื่องความเหมาะสมในการที่จะให้สถาบันการเงินให้ “สินเชื่อเพื่อการบริโภค” แก่เกษตรกรด้วยนั้น เป็นเรื่องที่ได้รับการถกเถียงกันอย่างมากระหว่างประเทศและกรณีนี้ ซี.บี.เบเกอร์ ให้ความเห็นว่าถ้าหากมิได้มีการพิจารณา “สินเชื่อเพื่อการบริโภค” ให้แก่เกษตรกรด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรรายย่อยด้วยแล้ว ก็เป็นที่เชื่อแน่ว่าเกษตรกรเหล่านั้นจะต้องไปแสวงหาเงินกู้เพื่อการนี้จากแหล่งเงินกู้นอกสถาบันการเงิน

พฤติกรรมการชำระหนี้และเงื่อนไข การมุ่งเน้นถึงความสามารถในการชำระคืนเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการชำระหนี้ได้ กรณีศึกษาในประเทศไอวอรีโคสต์พบว่า ประวัติการชำระหนี้ที่ดีไม่ได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีเลย ในศรีลังกา ประสิทธิภาพการผลิตที่สูงก็ไม่ได้ทำให้อัตราการชำระหนี้สูงแต่อย่างใด (Donald, 1973) และจากการศึกษาของสุนตรา บุศยพิระศักดิ์ (2525) ซึ่งศึกษาความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ของครัวเรือนชนบทในประเทศโดยใช้ปัจจัยในการทำนายพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของครัวเรือนชนบทในประเทศไทยโดยใช้ปัจจัยในการทำนายพฤติกรรมการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร ได้แก่ ขนาดเนื้อที่ถือครอง ประสิทธิภาพของที่ดินรายได้สุทธิจากภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร สินทรัพย์หมุนเวียน ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ภาระหนี้สิน อัตราดอกเบี้ยและความไม่แน่นอนในการประกอบการ ผลการศึกษาที่ได้ก็ทราบเพียงความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร แต่ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมการชำระหนี้ได้

การมองปัญหาการชำระหนี้คืนกว้างขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 20 เมื่อ Bottomley ได้ศึกษาถึงความเสี่ยงในการให้กู้และพบว่าปัญหาการค้างชำระหนี้มีสาเหตุมาจากการไม่มีความสามารถในการชำระหนี้และการไม่มีเจตจำนงที่จะชำระหนี้ ปัจจัยหลัก 2 ประการซึ่งมีผลต่อการชำระหนี้ตามแนวคิดของ บอตตอมเมย์ (Bottomley) มีผู้ให้การสนับสนุนอย่างมาก

ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนเงินกู้ 2 ปัจจัยหลักตามแนวคิดของ บอตตอมเมรี่ (Bottomley) คือ ความสามารถในการชำระคืนเงินกู้และเจตจำนงในการชำระคืนเงินกู้เมื่อนำมาสัมพันธ์กันเข้าจะมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการชำระคืนเงินกู้ได้หลายรูปแบบดังนี้

	ความสามารถในการชำระคืน	เจตจำนงจะชำระคืน	พฤติกรรมกรรมการชำระคืน
กรณีที่ 1	+	+	+
กรณีที่ 2	+	-	+,-
กรณีที่ 3	-	+	+,-
กรณีที่ 4	-	-	-

ในกรณีแรกเกษตรกรที่มีความสามารถและเจตจำนงในการชำระคืนเงินกู้จะเกิดพฤติกรรมชำระหนี้คืนเงินกู้ กรณีต่อมาซึ่งมีเพียงความสามารถหรือเจตจำนงในการชำระคืนเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง จะเกิดแนวทางเป็นไปได้ 2 ทาง คือ การเกิดและไม่เกิดพฤติกรรมกรรมการชำระคืนเงินกู้ ตัวอย่างเช่น เกษตรกรมีความสามารถที่จะชำระแต่ไม่มีเจตจำนงอาจชำระคืนเงินกู้ด้วยเหตุผลบางอย่าง หรือกรณีเกษตรกรไม่มีความสามารถที่จะชำระแต่มีเจตจำนงที่จะชำระก็อาจเกิดพฤติกรรมกรรมการชำระคืนได้เช่นกันด้วยเหตุผลบางอย่าง ในกรณีสุดท้ายเมื่อไม่มีความสามารถและเจตจำนงในการชำระหนี้ก็จะไม่เกิดพฤติกรรมกรรมการชำระหนี้คืน

แนวคิดในการแก้ปัญหาการชำระหนี้คืนเงินกู้จาก 2 สาเหตุหลัก คือ ความสามารถในการชำระคืนและเจตจำนง และกฎระเบียบที่ไม่เคร่งครัด แกมเบล (Gamble,1980) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรขนาดเล็กจากแนวคิดของ บอตตอมเมรี่ (Bottomley) อังใน มรกด กันทะมา (2530 : 7) โดยใช้ขนาดเนื้อที่ถือครอง รายได้จากการเกษตรร้อยละของผลผลิตจากการขายของผลผลิตทั้งหมดฟาร์ม และสัดส่วนของค่าใช้จ่ายครัวเรือนทั้งหมดต่อรายได้ทั้งหมดในการพิจารณาความสามารถในการชำระคืนเงินกู้ และพิจารณาเจตจำนงในการชำระคืนจากการควบคุมการใช้สินเชื่อทั้งก่อนและหลังการผลิต การส่งจดหมายเตือนก่อนถึงกำหนดชำระ และการเยี่ยมเยียนในไร่ นา พบว่าการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรรายเล็กจะดีกว่ารายใหญ่ การชำระหนี้ที่ดีขึ้นกับสถานะอากาศที่เลวร้ายเป็นหลักนอกจากนี้ความสามารถในการชำระคืนและการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพของสถาบันเกี่ยวกับการบริหาร และความไม่มั่นคงทางการเมืองเป็นสาเหตุหลักทางด้านเจตจำนงในการชำระคืนเงินกู้

แนวคิดในการแก้ปัญหาการชำระคืนเงินกู้จาก 2 สาเหตุหลัก คือ ความสามารถในการชำระคืนและเจตจำนง ในการชำระคืนนั้น ได้มีการแก้ไขปรับปรุงในด้านต่างๆ เช่น ปัญหาหนี้นอกสถาบัน และกฎระเบียบที่ไม่เคร่งครัด เกมเบล (Gamble,1973) ได้เข้ามาศึกษาการชำระหนี้ของเกษตรกรในประเทศไทย พบว่าการที่เกษตรกรอำเภอ (Amphur Farmer Groups) ไม่ชำระหนี้มีสาเหตุมาจากเกษตรกรมีหนี้ภายนอกและจำเป็นต้องคืนเงินกู้ชนิดนี้ก่อน โดยเกรงว่าจะไม่มีแหล่งเงินกู้ในปีถัดไป นอกจากนี้สถานการณ์ภายนอกในปีนั้น (2511) ราคาข้าวเปลือกตกต่ำอย่างรวดเร็ว ทำให้ความสามารถในการชำระคืนลดลง นอกจากนี้ธนาคารยังไม่ให้ใช้กฎหมายเข้ามาควบคุมการชำระคืน โดยให้พิจารณาเป็นรายๆ ไป ทำให้เกิดการเฉื่อยในการทำงาน สิ่งนี้จะทำให้เกษตรกรบางคนที่มีความสามารถในการชำระหนี้คืนชะลอการชำระคืนด้วย (Gamble,1973)

ทางด้านตัวเกษตรกร นอกจากบุคลิกลักษณะของผู้กู้ เช่น ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความขยันขันแข็งแล้ว เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเกษตรกร ได้แก่ การเจ็บป่วย ถูกโจรกรรมลักทรัพย์ ไฟไหม้ ทำให้เขามีค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ เพิ่มจากปกติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การชำระหนี้

โดนัลด์ (Donald,1973) กล่าวถึงเกษตรกรที่มีเจตจำนงที่จะชำระหนี้แต่ยังไม่เกิดพฤติกรรมการชำระหนี้ว่า การที่เกษตรกรชำระหนี้ไม่ตรงเวลาอาจเป็นเพราะเขาจำช่วงเวลาถึงกำหนดชำระไม่ได้ ปัญหานี้แก้ไขได้โดยการส่งจดหมายเตือนล่วงหน้า การมาชำระหนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรรอให้ผลผลิตราคาดีก่อนจึงขาย ปัญหานี้แก้ไขได้โดยตกลงวันชำระหนี้กันก่อน ในกรณีที่เกษตรกรขาดความสามารถในการชำระเพราะรายได้ต่ำ สามารถช่วยได้โดยการวางแผนการผลิต และในกรณีที่เกษตรกรอยากชำระหนี้แต่พบว่าเป็นการยากมากที่จะชำระได้ กรณีนี้ต้องมีการควบคุมและติดตามการใช้สินเชื่อ (Supervised Credit) อย่างไรก็ตามก็ดีเขาพบว่า สาเหตุที่ทำให้เกษตรกรขาดจิตสำนึกในการชำระหนี้ ได้แก่

1.) ขาดแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ (Economic Incentive) การคืนเงินกู้และได้รับเงินกู้ตามจำนวนเท่าเดิมที่เคยได้รับทุกปี ทำให้เกษตรกรไม่อยากคืนเงินเพราะจำนวนเงินที่กู้ได้ใหม่คือจำนวนเท่าที่เขานำมาคืน แต่เขาต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการติดต่อ นอกจากนี้ยังต้องเสี่ยงจากการถูกจับปรับหรือหลอกลวงในขณะที่ถือเงิน ซึ่งในลักษณะนี้สถาบันควรให้ยอดเงินกู้เพิ่มได้ในกรณีที่ลูกค้ามีประวัติการชำระหนี้ดี เพื่อเขาจะได้นำไปขยายการผลิตและทำให้เกิดกำลังใจที่จะชำระคืนเงินกู้

2.) ภาพพจน์สถาบันการเงินของรัฐบาล กฎระเบียบข้อบังคับในการคืนเงินของสถาบันเกษตรกรมักไม่ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพราะคิดว่าหน่วยงานของรัฐบาลหรือกึ่งรัฐบาลอย่างไรเสียก็คงเห็นใจและให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

3.) ลักษณะของสังคมที่เขาอยู่มีบทบาทต่อเขามาก ถ้าคนในสังคมให้ความยกย่องนับถือเขา การปฏิบัติตนของเขาก็มักเป็นไปตามที่ผู้อื่นคาดหวัง

บุญชู โรจนเสถียร (2526 : 8 – 9) ซึ่งให้เห็นถึงเรื่องหนึ่งที่สูญเมื่อปล่อยให้เกษตรกรคือ “เกษตรกรไม่เคยคิดจะเบียดหรือคดโกงธนาคาร ความจริงมีความเกรงกลัวธนาคารมากเป็นพิเศษด้วยซ้ำ เพราะผู้ธนาคารเสียดอกเบี้ยน้อยกว่าผู้จากแหล่งอื่นจึงกลัวว่าธนาคารเขาจะเลิกให้กู้เรื่องกลัวเจ้าหนี้ผมว่าเกษตรกรกลัวมากกว่าคนในอาชีพอื่น สถิติบอกว่า หนี้ที่สูญแน่ๆ ในด้านสินเชื่อเกษตรกรอยู่ในเกณฑ์ต่ำไม่เกินร้อยละ 1”

อุปสรรคสำคัญที่บรรดาธนาคารพาณิชย์ไม่อยากให้สินเชื่อการเกษตร โดยมักโอนเงินให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรไปปล่อยแทนนั้น เป็นเพราะสินเชื่อเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในเกณฑ์สูงเนื่องจากการกระจายเงินก้อนเล็กก้อนน้อย ออกไปในพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาล การติดต่อต้องใช้เวลามาก เอกสารเยอะ และธนาคารก็ไม่สามารถยื่นย่อนให้ปล่อยลงได้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีบทบาท (Role Theory) การได้รับความยกย่องจากสังคมพิจารณาจากแนวคิดทางจิตวิทยาโดยมองที่ระบบสังคมและตัวเกษตรกรเองในการกระทำสิ่งต่างๆ ในเรื่องของตน (The Self) อ้างในมรดก กันทะมา (2530 : 13) James มีแนวคิดที่ว่ามนุษย์จะรับรู้ตนเองในรูปของ “I” และ “Me” โดย “I” คือ การเป็นตัวของตัวเอง กระทำตามสิ่งที่ตัวเองต้องการ ส่วน “Me” คือ การรับรู้ตนเองที่อยู่ในสังคม โดยได้รับการอบรมจากสังคม ซึ่งจะทำให้บุคคลแสดงบทบาทไปตามสิ่งที่ผู้อื่นคาดหวังให้เขาเป็น ส่วนในเรื่องของการชำระหนี้มองในแง่ของ “I” บุคคลใดๆ ก็ตามย่อมไม่ยอมนำเงินไปชำระหนี้ แต่จากสภาพการที่ได้เรียนรู้มาในสังคม คือ การเป็น “Me” บุคคลรอบข้างในสังคมคาดหวังว่าเขาเป็นคนดี มีความเชื่อถือในตัวเขา ทำให้เขาคิดว่าเขามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อการชำระหนี้คืนเงินกู้ เพราะในกรณีที่เขาไม่ชำระคืนเงินกู้สังคมอาจมองเขาไปในทางไม่ดีว่าเป็นคนชอบโกง และเขาจะถูกลงโทษโดยกฎเกณฑ์ของธนาคารหรือกฎหมาย เพื่อที่จะได้รับการยกย่องจากสังคมบุคคลจึงพยายามทำตามที่สังคมคาดหวังจากสถานภาพของเขา

ทฤษฎีทัศนคติ (Attitude Theory) ทฤษฎีทัศนคติเป็นแนวคิดที่แสดงให้เห็นว่า โดยพื้นฐานทัศนคติของบุคคลทั่วไปไม่ได้มีติดตัวตั้งแต่เกิด แต่สามารถมีขึ้นได้จากประสบการณ์หรือการเรียนรู้ซึ่งมีกระบวนการสลับซับซ้อนมาก ทัศนคติเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้คนแสดงพฤติกรรมทางสังคมออกมา คนเราย่อมมีที่ทำหรือทัศนคติในชีวิตมากมายหลายเรื่อง จึงทำให้แต่ละบุคคลมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน เพราะฉะนั้นพฤติกรรมของคนไม่ว่าคนจนคนรวย

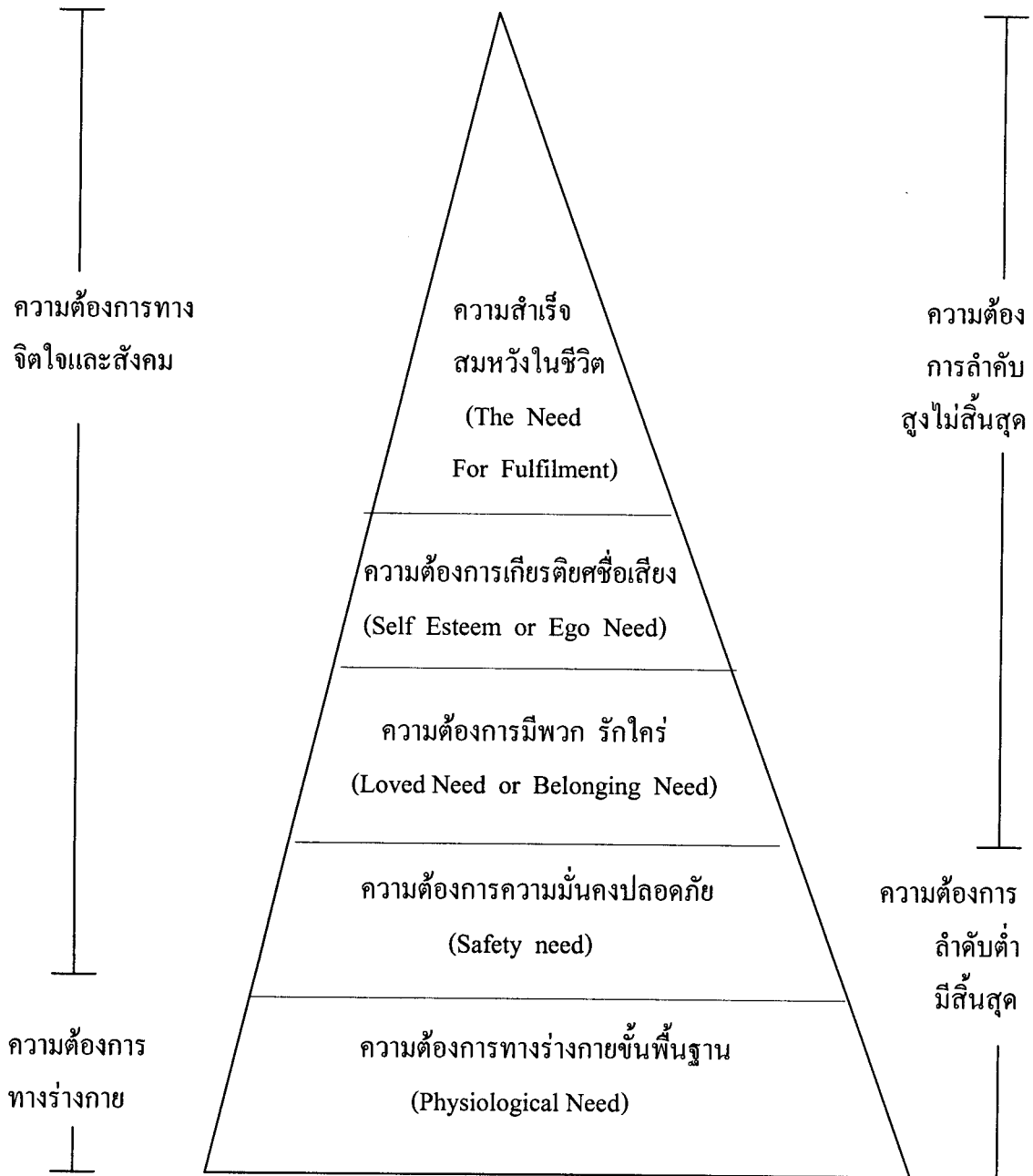
ผู้ดีหรือไพร่ ที่แสดงออกไปหรือการมองตีค่าตัดสินอะไรว่ามีค่ามากน้อยแค่ไหนเพียงใด ย่อมเกิดมาจากการมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นๆ (สุเวช อินทระ ; 2531 : 6)

ธรรมรส โชติคุณุช, (2524 : 53) ได้ประมวลความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เป็น 3 อย่าง ด้วยกัน คือ ความต้องการอาหาร ความต้องการทางเพศ และความต้องการทางสังคมด้วยเหตุที่ความต้องการของคนมีมูลเหตุจูงใจที่เกี่ยวข้องกับร่างกายและจิตใจ จึงจัดความต้องการออกเป็นพวกใหญ่ๆ ได้ 2 พวก ดังนี้

ความต้องการขั้นพื้นฐานหรือความต้องการของร่างกาย (Basic Psychological or Primary Need)

ความต้องการทางสังคมหรือทางจิตใจ (Social Psychological or Secondary Need)

ลำดับความต้องการของมนุษย์ตามความจำเป็นขั้นพื้นฐานนั้น ถือว่าความต้องการทางกายเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน เมื่อได้รับการตอบสนองทางกายจนเพียงพอแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการทางจิตใจและสังคมต่อไป คำว่า “พอ” ทางวัตถุหรือทางกายภาพแต่ละชนิดของมนุษย์แต่ละคนไม่เท่ากัน และไม่เหมือนกัน ส่วนความต้องการทางจิตใจและทางสังคมมี 4 ประการ โดยเรียงตามลำดับขั้นต้น ได้แก่ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยในทุกด้าน เป็นความต้องการลำดับต่ำซึ่งมีที่สิ้นสุด ส่วนความต้องการทางใจ และสังคม อีก 3 ประการ คือ ความต้องการมีพวก ความรักใคร่ ความต้องการเกียรติยศชื่อเสียง และความสำเร็จสมหวังในชีวิต ความต้องการทั้ง 3 ประการนี้ เมื่อมนุษย์ได้รับแล้วก็อยากได้เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ไม่มีคำว่า “พอ” หรือกล่าวได้ว่าเป็นความต้องการที่ไม่มีที่สิ้นสุด (กิติ ตยัคคานนท์, 2529 : 89-90) ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ปรีะมิคแสดงระดับความต้องการชั้นต่างๆ ของมาสโลว์

ที่มา : กิติ ตย์คานนท์

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัลยา โทวิศิษฐ์ชัย (2535) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี ในการศึกษาได้แบ่งกลุ่มเกษตรกรออกเป็น 4 กลุ่มตามสัดส่วนการชำระคืนร้อยละ 0-25, 26-50,

51 – 75 และมากกว่า 75 ผลการดำเนินงานของเกษตรกรผู้ร่วมโครงการ ในรอบปีบัญชี 2533 พบว่าเกษตรกรมีรายได้สุทธิรวมครัวเรือนละ 77,868 บาท ซึ่งเป็นรายได้สุทธินอกการเกษตร 20,023 บาท เกษตรกรมีเงินกู้ถึงกำหนดชำระตามโครงการเฉลี่ย 24,393 บาท แต่ชำระคืนได้เพียง 10,805 บาท หรือร้อยละ 44.30 ทั้งนี้เป็นเพราะเกษตรกรใช้รายได้บางส่วนไปในการบริโภคและชำระหนี้สินอื่นๆ ด้วย ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสัดส่วนการชำระคืน พบว่า ปัจจัยที่มีผลสนับสนุนการชำระคืน ได้แก่ รายได้สุทธิจากการเลี้ยงโคนม และรายได้สุทธิจากการเกษตรอื่นๆ ส่วนปัจจัยที่มีผลเป็นอุปสรรคต่อการชำระคืน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการบริโภค

เทียนชัย รัตนดิลก (2533) ได้ศึกษาปัญหาการชำระคืนสินเชื่อเพื่อการเกษตรของเกษตรกรอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยได้ศึกษาจากประชากรตัวอย่างที่ค้างชำระสินเชื่อเพื่อการเกษตรของธนาคารพาณิชย์ พบว่า เกษตรกรที่ค้างชำระมีปัญหาเนื่องจากราคาผลผลิตตกต่ำ คิดเป็นร้อยละ 45.13 และภัยธรรมชาติ ร้อยละ 50.44 การระบาดของโรคแมลงศัตรูพืชมีเป็นส่วนน้อย คิดเป็นร้อยละ 4.43 ผลกระทบจากการต้องชำระหนี้ต่อกิจการทำให้เกษตรกรร้อยละ 35 ลดขนาดของกิจการลง และร้อยละ 8.75 เลิกกิจการเกษตรในโครงการที่ได้รับเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน

การศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังในการชำระคืนสินเชื่อของเกษตรกรพบว่า ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินกู้ ขนาดของกิจการ ปริมาณหนี้สิน การกู้ยืมเงินหลายแห่ง การใช้เงินกู้ ความเต็มใจชำระหนี้ การทวงถามหนี้ มูลค่าหลักประกันสินเชื่อหรือปัญหาการขาดทุน แต่ขึ้นอยู่กับการใช้เงินที่ได้รับจากการประกอบการเป็นสำคัญ

นิตยา ถิมไพศาล (2526) ได้ศึกษาการวิเคราะห์การใช้สินเชื่อเพื่อการเกษตรของเกษตรกรในบางจังหวัดในประเทศไทย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบสหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ด้วยวิธีการถดถอยเชิงซ้อน โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด โดยทำการสำรวจเกษตรกรในจังหวัดขอนแก่น ร้อยเอ็ด และเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์สมการการผลิตของเกษตรกรที่ใช้สินเชื่อในพื้นที่ที่สำรวจ พบว่า แรงงานในฟาร์ม ค่าใช้จ่ายสำหรับปุ๋ย ค่าใช้จ่ายสำหรับยาฆ่าแมลง มูลค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเกษตร มีความสัมพันธ์กับรายได้ทางการเกษตร (จากพืช) ในทิศทางเดียวกัน และมีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว

ผลการวิเคราะห์สมการการผลิตของเกษตรกรที่ใช้สินเชื่อด้วยวิธีการถดถอยเชิงซ้อน พบว่าปัจจัยการผลิตที่เป็นตัวกำหนดรายได้ทางการเกษตร (จากพืช) จะแตกต่างกันในทั้งสามจังหวัด ทั้งนี้ ก็เนื่องจากสภาพของท้องถิ่นในแต่ละจังหวัดมีแบบแผนการใช้ปัจจัยการผลิตที่มี

ลักษณะไม่เหมือนกัน สำหรับผลตอบแทนต่อขนาดการผลิต (Return to scale) ในทุกจังหวัดจะอยู่ในระยะเพิ่มขึ้นทั้งนี้เนื่องจากว่าเทคโนโลยีก้าวหน้าหรือมีการจัดการที่ดีขึ้น

ผลการวิเคราะห์อุปสงค์สินเชื่อการเกษตร ณ ระดับฟาร์มด้วยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ โดยวิธีสหสัมพันธ์กับปริมาณสินเชื่อเพื่อการผลิตในระดับสูงสุดของแต่ละจังหวัด มีดังนี้คือ จังหวัดขอนแก่นและร้อยเอ็ด ได้แก่ รายได้ฟาร์ม จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สิน และเมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัด ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สิน ในกรณีของสินเชื่อจากแหล่งในสถาบันนั้น ปรากฏว่าตัวแปรอิสระที่มีขนาดของความสัมพันธ์กับปริมาณสินเชื่อเพื่อการผลิตในระดับสูงสุดของแต่ละจังหวัดมีดังนี้คือ จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ รายได้ฟาร์ม จังหวัดร้อยเอ็ด ตัวแปรอิสระทุกตัวมีความสัมพันธ์ต่ำมากและไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และเมื่อพิจารณารวมทุกจังหวัด ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สิน ในการวิเคราะห์เมื่อรวมสินเชื่อจากแหล่งนอกสถาบันและในสถาบันเข้าด้วยกัน ผลปรากฏว่าตัวแปรอิสระที่มีขนาดของความสัมพันธ์กับปริมาณสินเชื่อเพื่อการผลิตในระดับสูงสุดของทุกจังหวัด (ยกเว้นจังหวัดร้อยเอ็ด) ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานฟาร์ม สำหรับจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สิน

ผลการวิเคราะห์สมการอุปสงค์สินเชื่อการเกษตร ณ ระดับฟาร์ม ด้วยวิธีการถดถอยเชิงซ้อน โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด ปรากฏว่าตัวแปรอิสระที่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีผลกระทบต่ออุปสงค์สินเชื่อการเกษตร ณ ระดับฟาร์มจากแหล่งนอกสถาบันในพื้นที่ที่สำรวจของทุกจังหวัด ได้แก่ รายได้ฟาร์ม และอัตราส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สิน สำหรับแหล่งในสถาบัน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานฟาร์ม และเมื่อพิจารณารวมทั้งแหล่งสินเชื่อนอกสถาบันและในสถาบัน ตัวแปรอิสระดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อทรัพย์สินและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานฟาร์ม

มรกต กัมทะมา (2530) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร : กรณีลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่ารายได้สุทธิและอัตราส่วนระหว่างหนี้สินต่อทรัพย์สินสามารถอธิบายการชำระคืนเงินกู้ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น 0.01 สำหรับปัจจัยเสริมเจตจำนงการชำระคืนพบว่าความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และการได้รับยกย่องในสังคมไม่สามารถอธิบายการชำระคืนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัจจัยทั้งหมดสามารถอธิบายการชำระคืนเงินกู้ได้ร้อยละ 41 ($R^2 = .42005$)

ผลซึ่งได้จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านความสามารถในการชำระคืนเป็นไปตามทฤษฎีซึ่งสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาการชำระคืนได้บ้าง นอกจากปัจจัยเสริมเจตจำนงในการชำระคืน ซึ่งมีข้อจำกัดเกี่ยวกับแบบสอบถามซึ่งไม่กระชับพอและวิธีการได้มาซึ่งข้อมูลทางสังคมโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้นั้นโดยตรง

สุนตรา บุญยาพิระภักดี (2525) ได้วิเคราะห์ความสามารถใช้คืนเงินกู้ของครัวเรือนชนบทในประเทศไทย โดยทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้ด้วยแบบจำลองสมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Linear Regression) โดยแบ่งเป็น 2 แบบจำลอง คือ แบบจำลองการชำระหนี้ของสถาบันการเงิน และแบบจำลองการชำระหนี้นอกสถาบันการเงิน โดยจำแนกตามจังหวัด ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสถาบันการเงินพบว่า ปริมาณสินทรัพย์หมุนเวียนเป็นปัจจัยที่สามารถในการชำระหนี้ได้ดีที่สุด และแบบจำลองการชำระหนี้นอกสถาบันการเงิน พบว่า ภาระหนี้สินและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ปัจจัยที่สามารถอธิบายความสามารถในการชำระหนี้ได้ดีที่สุด

หมัด ราดซี บิน ซะอะรี (2533) ได้ศึกษาโดยการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้คืนเงินกู้การเกษตรขนาดเล็กในสามอำเภอของรัฐเซลังงอ คาโรลีซาน ระยะเวลาของการศึกษาคลุมถึงเงินกู้การเกษตรของสามอำเภอนี้ในปีการเงินที่สิ้นสุดในวันที่ 31 ธันวาคม 2535 การศึกษาเน้นถึงแง่มุมด้านทัศนคติของสินเชื่อและการใช้เงินคืน และตัวกำหนดการใช้คืนเงินกู้ด้วย การศึกษาปัจจัยสำคัญซึ่งมีผลต่อการใช้วิธีการศึกษาแบบพรรณาดด้วย ในการวิเคราะห์ได้ใช้แบบจำลองสมการถดถอยเพื่อกำหนดฟังก์ชันความสัมพันธ์ แล้วใช้วิธีการลีสตแควร์แบบธรรมดาในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์รีเกรซชันของตัวแปรอิสระโดยพิจารณาตามขนาดฟาร์ม และประเภทของฟาร์ม

ผลการวิเคราะห์รีเกรซชันในฟังก์ชันรวมชี้ว่า รายได้การเกษตร รายได้นอกการเกษตร การควบคุมและการใช้จ่ายต่อหัวในการบริโภคเป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญที่มีผลต่อการใช้คืนเงินกู้ ในปัจจัยดังกล่าว รายได้จากการเกษตร และรายได้นอกการเกษตรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้คืนเงินกู้ ในทางตรงกันข้าม การควบคุมและบริโภคต่อคนมีผลทางลบ

ผลจากการวิเคราะห์การใช้คืนเงินกู้ต่อขนาดฟาร์มและต่อประเภทของฟาร์ม แสดงว่า รายได้จากการเกษตรและนอกการเกษตรมีความสัมพันธ์ทางบวกต่อการใช้เงินกู้ แต่มีนัยสำคัญเฉพาะในกรณีของผู้กู้ในกลุ่มฟาร์มขนาดเล็ก และฟาร์มปาล์มน้ำมันเท่านั้น ผลที่ได้แสดงว่า ระดับของการศึกษามีนัยสำคัญสำหรับผู้กู้ที่อยู่ในกลุ่มฟาร์มขนาดเล็กและฟาร์มปาล์มน้ำมัน สำหรับกรณีของฟาร์มขนาดเล็กระดับของการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้

คืนเงินกู้ ความสัมพันธ์เป็นไปในทางลบในกรณีของฟาร์มขนาดใหญ่การควบคุมมีนัยสำคัญสำหรับฟาร์มทุกประเภทอย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์นั้นมีค่าเป็นลบ ซึ่งอาจจะเนื่องมาจากว่า การควบคุมนั้นมักจะเน้นกันในกลุ่มของผู้ยืมที่ไม่ใช้คืนเป็นสำคัญส่วนการบริโภคต่อคนนั้นมีนัยสำคัญสำหรับฟาร์มทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และสำหรับฟาร์มปาล์มน้ำมัน ความสัมพันธ์ที่กลับกันกับการใช้คืนเงินกู้นี้ ชี้ว่าเกษตรกรที่ใช้จ่ายน้อยในด้านการบริโภคสามารถ

ที่จะออมเงินเพื่อใช้คืนเงินกู้ได้มากกว่า อัตราดอกเบี้ยก็เป็นปัจจัยที่มีนัยสำคัญอีกตัวหนึ่งในกรณีของฟาร์มปาล์มน้ำมัน ถ้าเขาไม่จ่ายเงินตามกำหนด เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวเกษตรกรก็จะพยายามจ่ายคืนเงินกู้ตรงตามกำหนด ปัจจัยสองอย่างนี้ พบว่าไม่มีนัยสำคัญในการศึกษานี้ คือ ขนาดฟาร์ม และทรัพย์สิน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ลูกค้าเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้ากับ ธ.ก.ส.สาขาคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ จำนวน 7,279 คน มีพื้นที่ดำเนินการทั้งหมด 9 ตำบล ได้แก่ ตำบลคอนสวรรค์ ตำบลโคกมั่งงอย ตำบลช่องสามหมอ ตำบลโนนสะอาด ตำบลบ้านโสก ตำบลยางหวาย ตำบลศรีสำราญ ตำบลหนองขาม ตำบลห้วยไร่ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง (จำนวนตัวอย่างกำหนดโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan) โดยใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นในการเก็บข้อมูลซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรโดยวิธีสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้แบบสอบถามตามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น (จำนวนตัวอย่างกำหนดโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan) โดยเก็บข้อมูลจากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้ากับ ธ.ก.ส.สาขาคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. เป็นรายคน ใน 9 ตำบล ได้แก่ ตำบลคอนสวรรค์ ตำบลโคกมั่งงอย ตำบลช่องสามหมอ ตำบลโนนสะอาด ตำบลบ้านโสก ตำบลยางหวาย ตำบลศรีสำราญ ตำบลหนองขาม ตำบลห้วยไร่ จำนวน 400 คน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการชำระหนี้ และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะจากเกษตรกร

ข้อมูลทุติยภูมิ ข้อมูลจำนวนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้า ธ.ก.ส.จาก ธ.ก.ส.คอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิและข้อมูลการชำระหนี้ของเกษตรกรธ.ก.ส. สาขาคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ จากระบบอินทราเน็ตของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ข้อมูลสภาพทั่วไปของอำเภอคอนสวรรค์จากที่ทำการอำเภอคอนสวรรค์ (ศูนย์สารสนเทศเพื่อการบริหารและพัฒนางานปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สถิติเชิงพรรณนา ใช้ข้อมูลสถิติการชำระหนี้สินของลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ คาบเดือนธันวาคม 2551 เพื่อนำมาอธิบายลักษณะการชำระหนี้ด้วยสถิติพรรณนา

ค่าร้อยละ ใช้เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไป เพื่อทราบถึงแนวโน้มของการแจกแจงความถี่ การกระจายของตัวแปร ประเภทจำแนกหมวดหมู่ (Nominal scale)

ค่าเฉลี่ย ใช้หาค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่อยู่ในรูปของตัวแปรประเภทแบบช่วง (Interval scale) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของข้อมูล

การแจกแจงความถี่แบบหลายทาง (Cross tabulation) เป็นการจำแนกข้อมูลตามลักษณะของข้อมูลตั้งแต่ 2 ลักษณะมาแจกแจงพร้อม ๆ กัน

สถิติเชิงอนุมาน ใช้วิธีการศึกษาด้วยโปรแกรม SPSS วิเคราะห์การถดถอย (regression) เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกร

Multiple Regression Analysis โดยการหาตัวพยากรณ์เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ ที่ใช้สำหรับเป็นตัวพยากรณ์ความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งมีสูตรสมการดังนี้

$$Y' = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + \dots + b_nx_n$$

โดยที่ Y' = คะแนนพยากรณ์ของตัวเกณฑ์ (ตัวแปรตาม)

a = ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปค่าจริง

$b_1, b_2, b_3, \dots, b_n$ = ค่าน้ำหนักคะแนนหรือสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ตัวที่ 1 ถึง n ตามลำดับ

$x_1, x_2, x_3, \dots, x_n$ = คะแนนของตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระที่ 1 ถึงตัวที่ n ตามลำดับ)

n = จำนวนตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ลักษณะการชำระหนี้สินของเกษตรกร ใช้วิธีการศึกษาข้อมูลสถิติการชำระหนี้สินของลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ คาบเดือนธันวาคมของปีพ.ศ.2551 เพื่อนำมาอธิบายลักษณะการชำระหนี้และการเปลี่ยนแปลงปริมาณการชำระหนี้ด้วยสถิติพรรณนา

2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกร ใช้วิธีการศึกษาด้วยโปรแกรม SPSS วิเคราะห์การถดถอย (regression) เพื่ออธิบายปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกร

3. สรุปปัญหาและอุปสรรคการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ ใช้วิธีการอธิบายด้วยสถิติพรรณนา โดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรตาม (การชำระหนี้ของเกษตรกร) กับตัวแปรต้น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย cross tabulation และ Multiple Regression Analysis โดยใช้โปรแกรม SPSS วิเคราะห์การถดถอย (regression) เพื่ออธิบายปัญหาและอุปสรรคการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

สาขาคอนสตรัคต์ จ.ชัยภูมิ เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวทางในการให้สินเชื่อกับเกษตรกร รวมทั้งหาแนวทางในการส่งเสริมความสามารถในการสร้างรายได้ของเกษตรกรให้เพิ่มสูงขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1

สภาพทั่วไปของลูกหนี้ ธ.ก.ส. สาขาขอนแก่น

เกษตรกรที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรที่มีปัญหาการชำระคืนหนี้ของเกษตรกร ลูกหนี้ ธ.ก.ส.สาขาขอนแก่น จ.ชัยภูมิ จำนวน 400 คน

1. เพศ

ตารางที่ 1 เพศของเกษตรกร

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	307	76.75
หญิง	93	23.25
รวม	400	100

จากผลการศึกษารายกว่าเกษตรกร ส่วนมากเป็นเพศชายถึงร้อยละ 76.75 (จำนวน 307 คน) เป็นเพศหญิงร้อยละ 23.25 (จำนวน 93 คน) ซึ่งสัดส่วนของเกษตรกรที่เป็นเพศหญิงถือว่าอยู่ในระดับที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาอื่น ๆ ในจังหวัดชัยภูมิ

2. อายุ

ตารางที่ 2 อายุของเกษตรกร

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
31-40 ปี	33	8.25
41-50 ปี	191	47.75
มากกว่า 50 ปี	176	44
รวม	400	100

ตารางที่ 3 อายุเฉลี่ยของเกษตรกร

เพศ	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย
ชาย	307	52.30
หญิง	93	45.26
รวม	400	50.66

จากผลการศึกษาปรากฏว่า เกษตรกรมีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี เป็นส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 47.75 (จำนวน 191 คน) รองลงมาเป็นเกษตรกรที่มีช่วงอายุมากกว่า 50 ปี คือร้อยละ 44 (จำนวน 176 คน) และเกษตรกรที่มีช่วงอายุ 31 – 40 ปี จำนวนร้อยละ 8.25 (จำนวน 33 คน) อายุเฉลี่ยของเกษตรกรเพศชาย คือ 52.30 ปี เพศหญิงอายุเฉลี่ย คือ 45.26 ปี และอายุเฉลี่ยของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง คือ 50.66 ปี ผู้หญิงที่มากู้เงิน มีอายุเฉลี่ยน้อยกว่าเมื่อเทียบกับอายุเฉลี่ยของผู้ชายที่มากู้ จะสังเกตได้ว่าเกษตรกรช่วงอายุมากกว่า 50 ปี มีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงที่สูงขึ้นในการให้สินเชื่อการเกษตร

3. ระดับการศึกษา

ตารางที่ 4 ระดับการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าประถมศึกษา	57	14.25
ประถมศึกษา	280	70
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	61	15.25
ปริญญาตรี	2	0.5
รวม	400	100

จากการศึกษาปรากฏว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 70 (280 คน) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาจบการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า คือร้อยละ 15.25 (61 คน) จบการศึกษาด้านต่ำกว่าประถมศึกษา ร้อยละ 14.25 (57 คน) ส่วนเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีจำนวนที่ต่ำ ร้อยละ 0.5 (จำนวน 2 คน) ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาที่ไม่สูงนัก นั้นย่อมแสดงว่าแรงงานในภาคการเกษตรส่วนใหญ่ยังคงมีการพัฒนาที่ค่อนข้างจำกัดด้วยความรู้ทางวิชาการและด้านอื่น ๆ

4. ระดับรายได้ต่อปี

4.1 ระดับรายได้จากการเกษตรต่อปี

ตารางที่ 5 ระดับรายได้จากการเกษตรต่อปีของเกษตรกร

ระดับรายได้จากการเกษตรต่อปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 100,000	138	34.5
100,001-150,000 บาท	168	42
150,001-200,000 บาท	48	12
200,001-250,000 บาท	15	3.75
มากกว่า 250,000 บาท	31	7.75
รวม	400	100

จากการศึกษา ปรากฏว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 42 มีระดับรายได้จากการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วงรายได้ 100,001 - 150,000 บาท (จำนวน 168 คน) รองลงมาคือร้อยละ 34.5 มีระดับรายได้จากการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วงไม่เกิน 100,000 บาท (จำนวน 138 คน) และร้อยละ 12 มีระดับรายได้จากการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 150,001 - 200,000 บาท (จำนวน 48 คน) ร้อยละ 7.75 มีระดับรายได้จากการเกษตรต่อปีมากกว่า 250,000 บาท (จำนวน 31 คน) และร้อยละ 3.75 มีรายได้จากการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 200,001-250,000 บาท (จำนวน 15 คน) ตามลำดับ

ระดับรายได้จากการเกษตรของเกษตรกร โดยส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำซึ่งอาจมีสาเหตุหลักจากการที่เกษตรกรมักนิยมปลูกพืชเชิงเดี่ยว (การปลูกพืชชนิดเดียว) ทำให้มีรายได้จากการเกษตรเพียงปีละหนึ่งครั้ง ประกอบกับการปลูกพืชเชิงเดี่ยวมีความเสี่ยงค่อนข้างสูงนั้นย่อมเป็นสาเหตุที่จะทำให้เกษตรกรไม่สามารถชำระหนี้ได้

4.2 ระดับรายได้นอกภาคการเกษตรต่อปี

ตารางที่ 6 ระดับรายได้นอกภาคการเกษตรต่อปีของเกษตรกร

ระดับรายได้นอกจากการเกษตรต่อปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 20,000 บาท	34	8.5
20,001-30,000 บาท	84	21
30,001-40,000 บาท	17	4.25
40,001-50,000 บาท	10	2.5
50,001-60,000 บาท	8	2
มากกว่า 60,000 บาท	23	5.75
ไม่มีรายได้นอกจากการเกษตร	224	56
รวม	400	100

จากการศึกษา ปรากฏว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 56 ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร (จำนวน 224 คน) เกษตรกรร้อยละ 21 มีรายได้นอกภาคการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 20,001 - 30,000 บาท (จำนวน 84 คน) รองลงมาคือร้อยละ 8.5 มีรายได้นอกภาคการเกษตรต่อปีไม่เกิน 20,000 บาท (จำนวน 34 คน) เกษตรกรร้อยละ 5.75 มีรายได้นอกภาคการเกษตรต่อปีมากกว่า 60,000 บาท (จำนวน 23 คน) เกษตรกรร้อยละ 4.25 มีรายได้นอกภาคการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 30,001-40,000 บาท (จำนวน 17 คน) เกษตรกรร้อยละ 2.5 มีรายได้นอกภาคการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 40,001-50,000 บาท (จำนวน 10 คน) เกษตรกรร้อยละ 2 มีรายได้นอกภาคการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 50,001-60,000 บาท (จำนวน 8 คน)

เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงลักษณะการเพาะปลูกพืชเชิงเดี่ยวอยู่ ทำให้เกษตรกรไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร ซึ่งลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อตัวเกษตรกรเองและร.ก.ส. ด้วย เนื่องจากหากเกิดปัญหาภัยธรรมชาติ เกษตรกรจะไม่สามารถชำระหนี้สินกับทางธนาคารได้

เนื่องจากเกษตรกรพึ่งพิงรายได้จากการเกษตรเป็นหลัก คือ ไม่มีรายได้นอกภาคการเกษตร ทำให้เกษตรกรมีความต้องการสินเชื่อที่สูงขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการทำการผลิตทางการเกษตรหรือใช้จ่ายในครัวเรือน ซึ่งความต้องการสินเชื่อที่เพิ่มสูงขึ้นแต่ความสามารถในการผลิตการเกษตรของเกษตรกรยังคงเท่าเดิม ข่อมเป็นภาระหนี้สินที่มากขึ้นของตัวเกษตรกรเอง

5. ค่าใช้จ่ายต่อปี

5.1 ค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปี

ตารางที่ 7 ค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีของเกษตรกร

ค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 50,000 บาท	80	20
50,001-60,000 บาท	77	19.25
60,001-70,000 บาท	80	20
70,001-80,000 บาท	52	13
80,001-90,000 บาท	17	4.25
90,001-100,000 บาท	30	7.5
มากกว่า 100,000 บาท	64	16
รวม	400	100

จากการศึกษา ปรากฏว่าเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีส่วนใหญ่ร้อยละ 20 (จำนวน 80 คน) จำนวน 2 กลุ่ม มีค่าใช้จ่ายจากการเกษตรไม่เกิน 50,000 บาท และอยู่ในช่วง 60,001 - 70,000 บาท รองลงมาเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 50,001 - 60,000 บาท คือร้อยละ 19.25 (จำนวน 77 คน) ร้อยละ 16 มีค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีมากกว่า 100,000 บาท (จำนวน 64 คน) ร้อยละ 13 มีค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 70,001-80,000 บาท (จำนวน 52 คน) ร้อยละ 7.5 มีค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 90,001-100,000 บาท (จำนวน 30 คน) และร้อยละ 4.25 มีค่าใช้จ่ายจากการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 80,001-90,000 บาท (จำนวน 17 คน)

เกษตรกรกลุ่มที่มีระดับค่าใช้จ่ายจากการเกษตรที่มากกว่า 100,000 บาท อยู่ในระดับที่สูง คือ ร้อยละ 16 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ระดับค่าใช้จ่ายจากการเกษตรที่สูงเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดความเสี่ยงในการรับชำระหนี้ของธนาคาร อาจเนื่องมาจากรอบการผลิตในปีพ.ศ. 2551 ต้นทุนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง และอื่น ๆ ราคาปรับตัวสูงขึ้นมาก

5.2 ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรต่อปี

ตารางที่ 8 ค่าใช้จ่ายนอกจากการเกษตรต่อปีของเกษตรกร

ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรต่อปี	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 20,000 บาท	49	12.25
20,001-25,000 บาท	140	35
25,001-30,000 บาท	128	32
30,001-35,000 บาท	5	1.25
35,001-40,000 บาท	40	10
มากกว่า 40,000 บาท	38	9.5
รวม	400	100

จากการศึกษา ปรากฏว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 35 มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 20,001 - 25,000 บาท (จำนวน 140 คน) ร้อยละ 32 มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 25,001 - 30,000 บาท (จำนวน 128 คน) ร้อยละ 12.25 มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรต่อปีไม่เกิน 20,000 บาท (จำนวน 49 คน) ร้อยละ 10.00 มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 35,001-40,000 บาท (จำนวน 40 คน) ร้อยละ 9.5 มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรต่อปีมากกว่า 40,000 บาท (จำนวน 38 คน) และร้อยละ 1.25 มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรต่อปีอยู่ในช่วง 30,001-35,000 บาท (จำนวน 5 คน) จะสังเกตได้ว่าเกษตรกรยังมีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรที่ยังไม่สูงมากนัก อาจเนื่องมาจากการที่เกษตรกรไม่ประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร และความเจริญเติบโตของอำเภอคอนสวรรค์ที่ยังไม่สูงมากนัก รวมทั้งวิถีชีวิตที่ยังคงรูปแบบความเป็นชนบทอยู่

6. ลักษณะการผลิตของเกษตรกร

ตารางที่ 9 ลักษณะการผลิตการเกษตรของเกษตรกร

การผลิต	จำนวน(คนเลือก)	ร้อยละ
ข้าว	23	5.75
มันสำปะหลัง	1	0.25
อ้อย	2	0.50
วุ้น	1	0.25
ข้าวและมันสำปะหลัง	4	1.00
ข้าวและอ้อย	13	3.25
ข้าวและวุ้น	242	60.50
ข้าวและหมู	8	2.00
ข้าวและวุ้นนม	7	1.75
ข้าวและพลังงานทดแทน	1	0.25
ข้าวและอื่น ๆ	8	2.00
อ้อยและวุ้น	2	0.50
มันสำปะหลังและอ้อย	1	0.25
อ้อยและวุ้นนม	2	0.50
ข้าว มันสำปะหลังและอ้อย	2	0.50
ข้าว มันสำปะหลังและวุ้น	18	4.50
ข้าว วุ้นและสุกร	10	2.50
ข้าว อ้อยและวุ้น	19	4.75
ข้าว วุ้นและอื่น ๆ	7	1.75
ข้าว มันสำปะหลังและอื่น ๆ	1	0.25
ข้าว อ้อยและวุ้นนม	2	0.50
ข้าว มันสำปะหลังและวุ้นนม	2	0.50
ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยและวุ้น	16	4.00
ข้าว มันสำปะหลัง วุ้นและอื่น ๆ	3	0.75
ข้าว มันสำปะหลัง อ้อยและวุ้นนม	1	0.25

การผลิต	จำนวน(คนเลือก)	ร้อยละ
ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย วัวและอื่น ๆ	4	1.00
รวม	400	100

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำการเพาะปลูกข้าวและเลี้ยงวัว โดยมีจำนวน 242 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 60.50

เกษตรกรจะทำการเพาะปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว โดยมีจำนวน 23 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.75

เกษตรกรเพาะปลูกข้าว ปลูกอ้อยและเลี้ยงวัว โดยมีจำนวน 19 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.75

เกษตรกรเพาะปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลังและเลี้ยงวัว โดยมีจำนวน 18 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.50

เกษตรกรเพาะปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกอ้อยและเลี้ยงวัว โดยมีจำนวน 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 4.00

เกษตรกรเพาะปลูกข้าวและปลูกอ้อย โดยมีจำนวน 13 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 3.25

เกษตรกรเพาะปลูกข้าว เลี้ยงวัวและเลี้ยงสุกร โดยมีจำนวน 10 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2.50

เกษตรกรเพาะปลูกข้าวและเลี้ยงสุกร โดยมีจำนวน 8 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2

เกษตรกรเพาะปลูกข้าวและผลิตพืชอื่น ๆ โดยมีจำนวน 8 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 2

เกษตรกรเพาะปลูกข้าวและเลี้ยงวัวนม โดยมีจำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.75

เกษตรกรเพาะปลูกข้าว เลี้ยงวัวและผลิตพืชอื่น ๆ โดยมีจำนวน 7 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.75

เกษตรกรเพาะปลูกข้าวและปลูกมันสำปะหลัง โดยมีจำนวน 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1

เกษตรกรเพาะปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกอ้อย เลี้ยงวัวและผลิตพืชอื่น ๆ โดยมีจำนวน 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1

เกษตรกรเพาะปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง เลี้ยงวัวและผลิตพืชอื่น ๆ โดยมีจำนวน 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.75

เกษตรกรเพาะปลูกอ้อยอย่างเดียว โดยมีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.50

เกษตรกรเพาะปลูกอ้อยและเลี้ยงวัว โดยมีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.50

เกษตรกรเพาะปลูกอ้อยและเลี้ยงวัวนม โดยมีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.50
เกษตรกรเพาะปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลังและปลูกอ้อย โดยมีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.50

เกษตรกรเพาะปลูกข้าว ปลูกอ้อยและเลี้ยงวัวนม โดยมีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.50

เกษตรกรเพาะปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง และเลี้ยงวัวนม โดยมีจำนวน 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.50

เกษตรกรเพาะปลูกมันสำปะหลังเพียงอย่างเดียว โดยมีจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.25

เกษตรกรเลี้ยงวัวเพียงอย่างเดียว โดยมีจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.25

เกษตรกรเพาะปลูกข้าวและปลูกพืชพลังงานทดแทน โดยมีจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.25

เกษตรกรเพาะปลูกมันสำปะหลังและปลูกอ้อย โดยมีจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.25

เกษตรกรเพาะปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง และผลิตพืชอื่น ๆ โดยมีจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.25

เกษตรกรเพาะปลูกข้าว ปลูกมันสำปะหลัง ปลูกอ้อยและเลี้ยงวัวนม โดยมีจำนวน 1 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 0.25

7. ระยะเวลาในการรอจำหน่ายผลผลิตการเกษตร

ตารางที่ 10 ระยะเวลาในการรอจำหน่ายผลผลิตการเกษตรของเกษตรกร

ระยะเวลาในการรอจำหน่ายผลผลิต การเกษตร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 6 เดือน	0	0
มากกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน	400	100
ตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป	0	0
รวม	400	100

จากผลการศึกษาปรากฏว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดรอจำหน่ายผลผลิตการเกษตรมากกว่า 6 เดือนแต่ไม่เกิน 12 เดือน ซึ่งเป็นรอบระยะเวลาการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยส่วนใหญ่ของเกษตรกร และเป็นช่วงที่เกษตรกรต้องชำระหนี้สินกับทางธนาคาร

โดยปกติเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ จะมีการเก็บเกี่ยวผลผลิตการเกษตรในช่วงเดือนธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ของปีถัดไป ธ.ก.ส. จะกำหนดให้เกษตรกรส่วนใหญ่ชำระหนี้ในช่วงไตรมาสที่ 3 และ 4 (เดือนธันวาคมและมกราคม) ซึ่งจะตรงกับช่วงที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตการเกษตรพอดี ส่งผลให้เกษตรกรสามารถชำระหนี้ได้เป็นส่วนใหญ่

พืชที่รอจำหน่ายในช่วงระยเวลาน้อยกว่า 6 เดือน เช่น พืชผักสวนครัว เป็นต้น ซึ่งเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีการปลูกเพื่อการเลี้ยงชีพเท่านั้น

พืชที่รอจำหน่ายในช่วงระยะเวลามากกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน เช่น ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง เป็นต้น ซึ่งเป็นพืชผลการเกษตรที่เกษตรกรในอำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ปลูกเป็นส่วนใหญ่

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการชำระหนี้

8. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้

ตารางที่ 11 ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ต่อธ.ก.ส.

ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ต่อธ.ก.ส.	*ค่าเฉลี่ย
ปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตร	1.17
ระดับราคาสินค้าเกษตร	4.58
ความเสียหายของผลผลิตการเกษตร	0.39
ระดับค่าใช้จ่ายในการผลิต	3.46
การดำเนินนโยบายของรัฐบาล	0.63
ความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น	1.80
สภาพแวดล้อมของกลุ่มลูกค้า	0.32
เงินออม	0.58
หนี้สินภายนอก	0.14
อื่น ๆ	0.15

* ค่าเฉลี่ย หาได้จากการกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของแต่ละตัวเลือก โดยกำหนดให้เลือกเป็นอันดับที่ 1 = 5 คะแนน อันดับที่ 2 = 4 คะแนน อันดับที่ 3 = 3 คะแนน อันดับที่ 4 = 2 คะแนน เลือกเป็นอันดับที่ 5 เป็นต้นไป = 1 คะแนน และหากไม่เลือก = 0 คะแนน นำอันดับการเลือกของกลุ่มตัวอย่างมาคูณกับค่าน้ำหนักคะแนนที่กำหนดไว้ เมื่อได้ผลรวมทั้งหมดแล้วนำมาหารด้วยจำนวนตัวอย่างทั้งหมด

0.01 – 1.00 หมายถึง สำคัญน้อยที่สุด

1.01 – 2.00 หมายถึง สำคัญน้อย

2.01 – 3.00 หมายถึง สำคัญปานกลาง

3.01 – 4.00 หมายถึง สำคัญมาก

4.01 – 5.00 หมายถึง สำคัญมากที่สุด

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เลือกปัจจัยระดับราคาสินค้าเกษตรมีผลต่อการชำระหนี้มากที่สุด โดยได้ค่าเฉลี่ยของการเลือกเท่ากับ 4.58 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ

มากที่สุด แสดงว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับเหตุผลที่ว่าระดับราคาสินค้าเกษตรที่มีผลต่อการชำระหนี้สูง ซึ่งก็เป็นไปตามลักษณะทั่วไปที่หากราคาสินค้าเกษตรสูง รายได้ของเกษตรกรก็จะสูงเช่นกัน ทำให้ความสามารถในการชำระหนี้ก็สูงขึ้นด้วย

เกษตรกรเลือกปัจจัยปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรมีผลต่อการชำระหนี้ โดยได้ค่าเฉลี่ยของการเลือกเท่ากับ 1.17 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อย อาจเนื่องมาจากเกษตรกรได้รับผลผลิตการเกษตรที่ค่อนข้างแน่นอน ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

เกษตรกรเลือกปัจจัยความเสียหายของผลผลิตการเกษตรมีผลต่อการชำระหนี้ โดยได้ค่าเฉลี่ยของการเลือกเท่ากับ 0.39 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด อาจเนื่องจากพื้นที่อำเภอคอนสวรรค์มักไม่ประสบปัญหาน้ำท่วมหรือภัยแล้งมากนัก

เกษตรกรเลือกปัจจัยระดับค่าใช้จ่ายในการผลิตการเกษตรมีผลต่อการชำระหนี้ โดยได้ค่าเฉลี่ยของการเลือกเท่ากับ 3.46 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก ซึ่งเป็นไปตามลักษณะทั่วไป ที่ต้นทุนการผลิตที่สูง ย่อมส่งผลให้ความสามารถในการชำระหนี้ต่ำลงหรือต้นทุนการผลิตที่ต่ำ ย่อมส่งผลให้ความสามารถในการชำระหนี้สูง

เกษตรกรเลือกปัจจัยการดำเนินงานของรัฐบาลมีผลต่อการชำระหนี้ โดยได้ค่าเฉลี่ยของการเลือกเท่ากับ 0.63 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด อาจเนื่องมาจากเกษตรกรได้รับความช่วยเหลือในลักษณะดังกล่าวเป็นประจำทุกปี ทำให้ไม่รู้สึกรว่าการดำเนินงานของรัฐบาลมีผลต่อการชำระหนี้มากนัก

เกษตรกรเลือกปัจจัยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นมีผลต่อการชำระหนี้ โดยได้ค่าเฉลี่ยของการเลือกเท่ากับ 1.80 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อย เนื่องจากบางครั้งเกษตรกรยังไม่ได้เก็บเกี่ยวผลผลิตการเกษตรจึงทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ต่อธนาคารได้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ๆ เช่น ญาติ หรือนายทุนในการชำระหนี้แก่ธนาคาร

เกษตรกรเลือกปัจจัยสภาพแวดล้อมของกลุ่มลูกค้ามีผลต่อการชำระหนี้ โดยได้ค่าเฉลี่ยของการเลือกเท่ากับ 0.32 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ปัจจัยสภาพแวดล้อมของกลุ่มลูกค้า เป็นปัจจัยทางสังคมของกลุ่มลูกค้า คือหากลูกค้าเกษตรกรในกลุ่มสามารถชำระหนี้ได้ตามปกติ จะทำให้เกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้เกิดความระอวยต่อกลุ่ม ซึ่งตามทฤษฎีบทบาท (Role Theory) กล่าวไว้ว่า การได้รับความยกย่องจากสังคมพิจารณาจากแนวคิดทางจิตวิทยาโดยมองที่ระบบสังคมและตัวเกษตรกรเองในการกระทำสิ่งต่างๆ ในเรื่องของตน (The Self) อ้างในมรดก กันทะมา (2530 : 13) James มีแนวคิดที่ว่ามนุษย์จะรับรู้ตนเองในรูปแบบของ “I” และ “Me” โดย “I” คือ การเป็นตัวของตัวเอง กระทำตามสิ่งที่ตัวเองต้องการ ส่วน “Me” คือ การรับรู้ตนเองที่อยู่ในสังคม โดยได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่งจะทำให้บุคคลแสดง

บทบาทไปตามสิ่งที่ผู้อื่นคาดหวังให้เขาเป็น ส่วนในเรื่องของการชำระหนี้มองในแง่ของ “I” บุคคลใดๆ ก็ตามย่อมไม่ยอมนำเงินไปชำระหนี้ แต่จากสภาพการที่ได้เรียนรู้มาในสังคม คือ การเป็น “Me” บุคคลรอบข้างในสังคมคาดหวังว่าเขาเป็นคนดี มีความเชื่อถือในตัวเขา ทำให้เขาคิดว่าเขามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อการชำระหนี้คืนเงินกู้ เพราะในกรณีที่เขาไม่ชำระคืนเงินกู้สังคมอาจมองเขาไปในทางไม่ดีว่าเป็นคนชอบโกง และเขาจะถูกลงโทษโดยกฎเกณฑ์ของธนาคารหรือกฎหมาย เพื่อที่จะได้รับการยกย่องจากสังคมบุคคลจึงพยายามทำตามที่ตั้งค้คาดหวังจากสถานภาพของเขา

เกษตรกรเลือกปัจจัยเงินออมมีผลต่อการชำระหนี้ โดยได้ค่าเฉลี่ยของการเลือกเท่ากับ 0.58 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด เงินออม หมายถึง จำนวนเงินที่มีอยู่ในบัญชีธนาคารต่าง ๆ จากนิยามดังกล่าว จำนวนเงินออมที่มากย่อมส่งผลต่อความสามารถชำระหนี้ที่สูงขึ้นของเกษตรกร แต่การที่เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างไม่ให้ความสำคัญกับปัจจัยดังกล่าวอาจเป็นผลเนื่องมาจากรายได้ของเกษตรกรที่ไม่สูงมากนัก และเกษตรกรยังไม่เห็นความสำคัญของเงินออมมากเท่าที่ควร

เกษตรกรเลือกปัจจัยหนี้สินภายนอกมีผลต่อการชำระหนี้ โดยได้ค่าเฉลี่ยของการเลือกเท่ากับ 0.14 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด หนี้สินภายนอก หมายถึง หนี้สินที่เกษตรกรกู้ยืมมาจากนายทุน ญาติ หรือบุคคลอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้ในครัวเรือนหรือการเกษตร เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างไม่ให้ความสำคัญกับปัจจัยหนี้สินภายนอกมีผลต่อการชำระหนี้ อาจเนื่องมาจากเกษตรกรสามารถขอความช่วยเหลือด้านเงินทุนกับ ธ.ก.ส. ได้ง่าย จากความใกล้ชิดระหว่างพนักงานกับลูกค้า

เกษตรกรเลือกปัจจัยอื่น ๆ มีผลต่อการชำระหนี้ โดยได้ค่าเฉลี่ยของการเลือกเท่ากับ 0.15 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ปัจจัยอื่น ๆ หมายถึง สภาวะเศรษฐกิจการเมือง เป็นต้น โดยเกษตรกรให้ความสำคัญปัจจัยอื่น ๆ ค่อนข้างน้อย อาจเนื่องมาจากเกษตรกรยังคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัวอยู่

9. แหล่งที่มาของรายได้ในการชำระหนี้สินต่อธนาคาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
ตารางที่ 12 แหล่งที่มาของรายได้ในการชำระหนี้ต่อธ.ก.ส.

แหล่งที่มาของรายได้ในการชำระหนี้ต่อธ.ก.ส.	จำนวน(คนเลือก)	ร้อยละ
รายได้จากการขายผลผลิต	395	54.03
รายได้จากครอบครัว	152	20.79
สถาบันการเงิน	3	0.41
นายทุนหรือบุคคลที่ให้กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ย	178	24.35
อื่น ๆ	3	0.41
รวม	731	100

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีแหล่งที่มาของรายได้ในการชำระหนี้ต่อธ.ก.ส. โดยอันดับที่ 1 จำนวน 395 ตัวเลือก (ร้อยละ 54.03) มีแหล่งที่มาของรายได้ในการชำระหนี้ต่อธ.ก.ส. จากรายได้จากการขายผลผลิต เลือกเป็นอันดับที่ 2 จำนวน 178 ตัวเลือก (ร้อยละ 24.35) มีแหล่งที่มาของรายได้ในการชำระหนี้ต่อธ.ก.ส. จากนายทุนหรือบุคคลที่ให้กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ย เลือกเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 152 ตัวเลือก (ร้อยละ 20.79) มีแหล่งที่มาของรายได้ในการชำระหนี้ต่อธ.ก.ส. จากรายได้ในครอบครัว เลือกเป็นอันดับที่ 4 จำนวน 3 ตัวเลือก (ร้อยละ 0.41) มีแหล่งที่มาของรายได้ในการชำระหนี้ต่อธ.ก.ส. จากสถาบันการเงินในระบบอื่น ๆ และจากแหล่งอื่น เช่น การกู้ยืมจากญาติพี่น้องที่ไม่คิดดอกเบี้ย

แหล่งที่มาของรายได้ในการชำระหนี้ของเกษตรกรจากรายได้จากการขายผลผลิตการเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนที่มากกว่าร้อยละ 54.03 นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรนำเงินกู้ที่กู้ยืมจากธนาคารไปลงทุนในการเกษตร แล้วนำรายได้จากการเกษตรมาส่งชำระหนี้แก่ธนาคาร ซึ่งเป็นการใช้เงินกู้ตรงตามวัตถุประสงค์ อย่างไรก็ตามก็มีเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมากถึงร้อยละ 24.35 มีแหล่งที่มาของรายได้ในการชำระหนี้จากนายทุนหรือบุคคลที่ให้กู้ยืมมีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงมาก สาเหตุเนื่องมาจากเกษตรกรอาจจะนำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจจะเป็นแนวโน้มที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการค้างชำระกับธนาคาร รวมทั้งสร้างภาระด้านดอกเบี้ยให้กับลูกค้าเองด้วย

10. สาเหตุที่ลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระไม่ตรงตามกำหนด (คาบเดือน ธันวาคม 2551)

ตารางที่ 13 สาเหตุที่ลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระไม่ตรงตามกำหนด ต่อช.ก.ส.

สาเหตุที่ลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระไม่ตรงตามกำหนดต่อช.ก.ส.	จำนวน(คนเลือก)	ร้อยละ
ผลผลิตเสียหาย	12	25.00
มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง	25	52.08
ลูกค้าไม่ทราบวันครบกำหนดชำระหนี้	9	18.75
อื่น ๆ	2	4.16
รวม	48	100

ช.ก.ส. จะกำหนดคาบชำระหนี้ให้แก่เกษตรกรที่ผลิตผลผลิตการเกษตรจำนวน 4 คาบ คือ คาบเดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และธันวาคม การกำหนดคาบชำระหนี้แก่เกษตรกรแต่ละรายจะพิจารณาจากลักษณะการผลิตของเกษตรกรเอง

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีสาเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระไม่ตรงตามกำหนดต่อช.ก.ส. โดยอันดับที่ 1 จำนวน 25 ตัวเลือก (ร้อยละ 52.08) เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง เลือกเป็นอันดับที่ 2 จำนวน 12 ตัวเลือก (ร้อยละ 25) เนื่องจากผลผลิตการเกษตรเสียหายและเลือกเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 9 ตัวเลือก (ร้อยละ 18.75) เนื่องจากลูกค้าไม่ทราบวันครบกำหนดชำระหนี้

สาเหตุที่ลูกค้าไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระไม่ตรงตามกำหนดต่อช.ก.ส. ส่วนใหญ่มาจากค่าใช้จ่ายในครัวเรือนที่สูงผิดปกติ เช่น บุคคลในครัวเรือนเจ็บป่วย การจัดงานต่าง ๆ เป็นต้นซึ่งเป็นสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในทุกช่วงเวลาและก่อให้เกิดความเสี่ยงกับทางธนาคาร ดังนั้น ธนาคารจะต้องให้ความรู้ในเรื่องเงินออมแก่เกษตรกรให้มากขึ้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรและลดความเสี่ยงให้กับธนาคาร

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของลูกจ้าง.ก.ส. สาขาคนสวนรศต่อการชำระหนี้

11. ความต้องการจากภาครัฐในการช่วยเหลือเกษตรกร

ตารางที่ 14 ความต้องการจากภาครัฐในการช่วยเหลือเกษตรกร

ความต้องการจากภาครัฐในการช่วยเหลือเกษตรกร	*ค่าเฉลี่ย
การรับจำหน่ายผลผลิตการเกษตรทุกปี	0.89
การช่วยเหลือด้านหนี้สิน	1.10
การรักษาระดับราคาสินค้าเกษตรให้เสถียรภาพ	1.22
การขยายตลาดสินค้าเกษตร	0.44
การควบคุมต้นทุนการผลิต	2.32
พัฒนาระบบชลประทานให้ทั่วถึง	1.21
การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการเกษตรและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	0.45
อื่น ๆ	0.03

* ค่าเฉลี่ย หาได้จากการกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของแต่ละตัวเลือก โดยกำหนดให้เลือกเป็นอันดับที่ 1 = 5 คะแนน อันดับที่ 2 = 4 คะแนน อันดับที่ 3 = 3 คะแนน อันดับที่ 4 = 2 คะแนน เลือกเป็นอันดับที่ 5 เป็นต้นไป = 1 คะแนน และหากไม่เลือก = 0 คะแนน นำอันดับการเลือกของกลุ่มตัวอย่างมาคูณกับค่าน้ำหนักคะแนนที่กำหนดไว้ เมื่อได้ผลรวมทั้งหมดแล้วนำมาหารด้วยจำนวนตัวอย่างทั้งหมด

0.01 – 1.00 หมายถึง สำคัญน้อยที่สุด

1.01 – 2.00 หมายถึง สำคัญน้อย

2.01 – 3.00 หมายถึง สำคัญปานกลาง

3.01 – 4.00 หมายถึง สำคัญมาก

4.01 – 5.00 หมายถึง สำคัญมากที่สุด

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการควบคุมต้นทุนการผลิตมากที่สุด โดยได้ค่าเฉลี่ยการเลือกเท่ากับ 2.32 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญปานกลาง จากการเลือกของเกษตรกรในด้านการควบคุมต้นทุนการผลิต ซึ่งมีสัดส่วนความต้องการด้านนี้ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากเกษตรกรมีความต้องการใช้ปัจจัยการผลิตที่เพิ่ม

มากขึ้นหรือคงที่ หากราคาปัจจัยการผลิตไม่สูงมาก เกษตรกรจะมีรายได้คงเหลือมากขึ้น คุณภาพชีวิตของเกษตรกรก็จะดีขึ้น รวมทั้งความสามารถในการชำระหนี้ก็จะเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน

เกษตรกรต้องการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐในการรับจำนำผลผลิตการเกษตรทุกปี โดยได้ค่าเฉลี่ยการเลือกเท่ากับ 0.89 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด จากการเลือกของเกษตรกรในด้านการรับจำนำผลผลิตการเกษตรซึ่งมีสัดส่วนความต้องการด้านนี้ค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจจะมีสาเหตุจากการที่เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการรับจำนำผลผลิตการเกษตรเป็นสิ่งที่จะต้องเกิดขึ้นทุกฤดูกาล

เกษตรกรต้องการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐในการช่วยเหลือด้านหนี้สิน โดยได้ค่าเฉลี่ยการเลือกเท่ากับ 1.10 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อย จากการเลือกของเกษตรกรในด้านการช่วยเหลือด้านหนี้สิน ซึ่งมีสัดส่วนความต้องการด้านนี้ค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจจะมีสาเหตุจากการที่เกษตรกรต้องการมีรายได้จากการเกษตรที่ดีเป็นที่น่าพอใจ จึงต้องการความช่วยเหลือด้านหนี้สินค่อนข้างน้อย

เกษตรกรต้องการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐในการรักษาระดับราคาสินค้าเกษตรให้เสถียรภาพ โดยได้ค่าเฉลี่ยการเลือกเท่ากับ 1.22 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อย หากราคาสินค้าเกษตรมีความเสถียรภาพ เกษตรกรจะสามารถคาดการณ์รายได้ที่ค่อนข้างแน่นอน ปริมาณการผลิตก็จะสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ทำให้เกษตรกรสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้สูงขึ้นได้ รวมทั้งสามารถชำระหนี้สินต่อธนาคารได้ปกติ

เกษตรกรต้องการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐในการขยายตลาดสินค้าเกษตร โดยได้ค่าเฉลี่ยการเลือกเท่ากับ 0.44 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด อาจจะมีสาเหตุมาจากเกษตรกรไม่เห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว เกษตรกรอาจมองว่ายังเป็นเรื่องที่ไกลตัวอยู่มาก

เกษตรกรต้องการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐในการพัฒนาระบบชลประทานให้ทั่วถึง โดยได้ค่าเฉลี่ยการเลือกเท่ากับ 1.21 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อย จากการเลือกของเกษตรกรในด้านการพัฒนาระบบชลประทาน ซึ่งมีสัดส่วนความต้องการด้านนี้ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากพื้นที่การเกษตรในอำเภอคอนสวรรค์มีความอุดมสมบูรณ์ มีลำห้วยไหลผ่านหลายสายรวมทั้งเกษตรกรสามารถกู้เงินจาก ธ.ก.ส. เพื่อลงทุนขุดบ่อเพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้งได้

เกษตรกรต้องการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการเกษตรและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้ค่าเฉลี่ยการเลือกเท่ากับ 0.45 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด จากการเลือกของเกษตรกรในด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการเกษตรและด้านอื่น ๆ มีสัดส่วนความต้องการด้านนี้ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ อาจจะมีสาเหตุมาจากเกษตรกรให้

ความสำคัญในด้านอื่น ๆ มากกว่า ซึ่งเกษตรกรอาจมองว่าการเข้ารับการอบรมเป็นการเสียเวลาในการประกอบอาชีพหรือทำกิจกรรมอื่น ๆ แต่หากเกษตรกรเห็นความสำคัญของเรื่องการอบรม เกษตรกรเองจะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงทั้งทางด้านการเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิตการเกษตร อาจจะต้องเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ต้องให้ความสำคัญเพิ่มมากขึ้นในการจัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร

เกษตรกรต้องการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐในด้านอื่น ๆ โดยได้ค่าเฉลี่ยการเลือกเท่ากับ 0.03 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อยที่สุด จากการเลือกของเกษตรกรในด้านความต้องการอื่น ๆ เช่น การแก้ไขปัญหาาระบบเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น มีสัดส่วนความต้องการด้านนี้ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากเกษตรกรให้ความสำคัญในด้านอื่น ๆ มากกว่า

12. ความต้องการจาก ธ.ก.ส. ในการช่วยเหลือ
 ตารางที่ 15 ความต้องการจาก ธ.ก.ส. ในการช่วยเหลือ

ความต้องการจาก ธ.ก.ส. ในการช่วยเหลือ	จำนวน(คนเลือก)	ร้อยละ
การอบรมฟื้นฟูอาชีพ	10	2.50
การจัดหาปัจจัยการผลิต	183	45.75
การอบรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต	14	3.50
การช่วยเหลือด้านการตลาด	187	46.75
การศึกษาของบุคคลในครอบครัว	5	1.25
อื่น ๆ	1	0.25
รวม	400	100

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการจาก ธ.ก.ส. ในการช่วยเหลือ โดยเลือกเป็นอันดับที่ 1 จำนวน 187 ตัวเลือก (ร้อยละ 46.75) ต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาด เลือกเป็นอันดับที่ 2 จำนวน 183 ตัวเลือก (ร้อยละ 45.75) ต้องการจัดหาปัจจัยการผลิต เลือกเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 14 คน (ร้อยละ 3.5) ต้องการอบรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต เลือกเป็นอันดับที่ 4 จำนวน 10 คน (ร้อยละ 2.5) ต้องการอบรมฟื้นฟูอาชีพ เลือกเป็นอันดับที่ 5 จำนวน 5 คน (ร้อยละ 1.25) ต้องการให้ช่วยเหลือการศึกษาของบุคคลในครอบครัว และเลือกเป็นอันดับที่ 6 จำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.25) ต้องการให้ช่วยเหลือด้านอื่น ๆ เช่น การขยายการให้สินเชื่อด้านอื่น ๆ เพิ่มเติม

จากการเลือกของเกษตรกรในด้านความต้องการจาก ธ.ก.ส. ในการช่วยเหลือ เกษตรกรต้องการความช่วยเหลือด้านการตลาดและด้านการจัดหาปัจจัยการผลิต มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ซึ่งความต้องการของเกษตรกรทั้งสองด้านนี้ทางธนาคารได้ปฏิบัติอยู่แล้ว กล่าวคือ ทาง ธกส. ได้ให้การสนับสนุนกิจการของสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาด ในการจัดหาปัจจัยการผลิตและรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่าย โดยได้ให้การสนับสนุนในส่วนของสินเชื่อ

ตอนที่ 4 ลักษณะโดยทั่วไปของกลุ่มลูกค้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระไม่ตรงตามกำหนด

จากเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาทั้งหมด 400 คน มีเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 37 คน ที่ไม่สามารถชำระหนี้ที่ครบกำหนดในวันที่ 31 ธันวาคม 2551 ได้ ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย

ตารางที่ 16 ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับเพศของเกษตรกร

เพศ	ความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร		ร้อยละของเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ต่อเกษตรกรทั้งหมด (แยกเป็นแต่ละเพศ)	Total
	สามารถชำระหนี้ได้	ไม่สามารถชำระหนี้ได้		
ชาย	281	26	8.47	307
หญิง	82	11	11.83	93
Total	363	37	9.25	400

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายสามารถชำระหนี้ได้ 281 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 26 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.47 ของเกษตรกรชายลูกหนี้ ธกส. ทั้งหมด เพศหญิงสามารถชำระหนี้ได้ 82 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 11 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.83 ของเกษตรกรหญิงลูกหนี้ ธกส. ทั้งหมด และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 37 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.25 ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตารางที่ 17 ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับอายุของเกษตรกร

อายุ	ความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร		ร้อยละของเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ต่อเกษตรกรทั้งหมด (แยกตามช่วงอายุ)	Total
	สามารถชำระหนี้ได้	ไม่สามารถชำระหนี้ได้		
31-40 ปี	29	4	12.12	33
41-50 ปี	174	17	8.90	191
มากกว่า 50 ปี	160	16	9.09	176
Total	363	37	9.25	400

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี สามารถชำระหนี้ได้ 29 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.12 ของเกษตรกรช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปีทั้งหมด กลุ่มช่วงอายุ 41 – 50 ปี สามารถชำระหนี้ได้ 174 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 17 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.90 ของเกษตรกรช่วงอายุ 41 – 50 ปีทั้งหมด กลุ่มช่วงอายุมากกว่า 50 ปีสามารถชำระหนี้ได้ 160 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 16 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.09 ของเกษตรกรในช่วงอายุ 31-40 ปีทั้งหมด ซึ่งเกษตรกรในช่วงอายุ 31-40 ปี มีสัดส่วนที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้มากที่สุด

ตารางที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับระดับการศึกษาของเกษตรกร

ระดับการศึกษา	ความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร		ร้อยละของเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ต่อเกษตรกรทั้งหมด (แยกตามระดับการศึกษา)	Total
	สามารถชำระหนี้ได้	ไม่สามารถชำระหนี้ได้		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	54	3	5.26	57
ประถมศึกษา	255	25	8.93	280
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	52	9	14.75	61
ปริญญาตรี	2	0	0.00	2
Total	363	37	9.25	400

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่ามีส่วนที่จะไม่สามารถชำระหนี้ได้มากกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ โดยกลุ่มระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษา ชำระหนี้ได้ 54 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.26 ของเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าประถมศึกษาทั้งหมด กลุ่มระดับการศึกษาประถมศึกษา สามารถชำระหนี้ได้ 255 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 25 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.93 ของเกษตรกรที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาทั้งหมด กลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า สามารถชำระหนี้ได้ 52 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.75 ของเกษตรกรที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าทั้งหมด และกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรี สามารถชำระหนี้ได้ทั้งหมดคือ 2 คน

ตารางที่ 19 ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับรายได้จากการเกษตรของเกษตรกร

รายได้จากการเกษตร	ความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร		ร้อยละของเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ต่อเกษตรกรทั้งหมด (แยกตามระดับรายได้จากการเกษตร)	Total
	สามารถชำระหนี้ได้	ไม่สามารถชำระหนี้ได้		
ไม่เกิน 100,000	120	18	13.04	138
100,001-150,000 บาท	155	13	7.74	168
150,001-200,000 บาท	45	3	6.25	48
200,001-250,000 บาท	25	0	0.00	15
มากกว่า 250,000 บาท	18	3	9.68	31
Total	363	37	9.25	400

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้จากการเกษตรไม่เกิน 100,000 มีสัดส่วนการไม่สามารถชำระหนี้ได้มากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตรไม่เกิน 100,000 บาท ชำระหนี้ได้ 120 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 18 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 13.04 ของเกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตรไม่เกิน 100,000 บาททั้งหมด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตร 100,001-150,000 บาท ชำระหนี้ได้ 155 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 13 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 7.74 ของเกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตร 100,001-150,000 บาททั้งหมด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตร 150,001-200,000 บาท ชำระหนี้ได้ 45 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.25 ของเกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตร 150,001-200,000 บาททั้งหมด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตร 200,001-250,000 บาท ชำระหนี้ได้ทั้งหมด 15 คน กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตรมากกว่า 250,000 บาท ชำระหนี้ได้ 18 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.68 ของเกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตรมากกว่า 250,000 บาททั้งหมด

ตารางที่ 20 ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับรายได้จากนอกภาคการเกษตรของเกษตรกร

รายได้จากนอกภาคการเกษตร	ความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร		ร้อยละของเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ต่อเกษตรกรทั้งหมด (แยกตามระดับรายได้นอกภาคการเกษตร)	Total
	สามารถชำระหนี้ได้	ไม่สามารถชำระหนี้ได้		
ไม่เกิน 20,000 บาท	31	3	8.82	34
20,001-30,000 บาท	75	9	10.71	84
30,001-40,000 บาท	17	0	0.00	17
40,001-50,000 บาท	10	0	0.00	10
50,001-60,000 บาท	8	0	0.00	8
มากกว่า 60,000 บาท	21	2	8.70	23
Total	162	14	7.95	176

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท มีสัดส่วนการไม่สามารถชำระหนี้ได้มากที่สุด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรไม่เกิน 20,000 บาท ชำระหนี้ได้ 31 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.82 ของเกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตรไม่เกิน 20,000 บาท ทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท ชำระหนี้ได้ 75 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.71 ของเกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาททั้งหมด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 30,001-40,000 บาท ชำระหนี้ได้ทั้งหมดคือ 17 คน กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 40,001-50,000 บาท ชำระหนี้ได้ทั้งหมดคือ 10 คน กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 50,001-60,000 บาท ชำระหนี้ได้ทั้งหมดคือ 8 คน และกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีรายได้จากนอกภาค

การเกษตรมากกว่า 60,000 บาท ชำระหนี้ได้ 21 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 2 คน หรือคิดเป็น ร้อยละ 8.70 ของเกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตรมากกว่า 60,000 บาททั้งหมด

ตารางที่ 21 ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับค่าใช้จ่ายการเกษตรของเกษตรกร

ค่าใช้จ่ายการเกษตร ของเกษตรกร	ความสามารถในการชำระหนี้ของ เกษตรกร		ร้อยละของ เกษตรกรที่ไม่ สามารถชำระหนี้ ได้ต่อเกษตรกร ทั้งหมด (แยกตาม ระดับค่าใช้จ่าย การเกษตร)	Total
	สามารถชำระหนี้ ได้	ไม่สามารถชำระ หนี้ได้		
ไม่เกิน 50,000 บาท	67	13	16.25	80
50,001-60,000 บาท	72	5	6.49	77
60,001-70,000 บาท	72	8	10.00	80
70,001-80,000 บาท	49	3	5.77	52
80,001-90,000 บาท	15	2	11.76	17
90,001-100,000 บาท	28	2	6.67	30
มากกว่า 100,000 บาท	60	4	9.38	64
Total	363	37	9.25	400

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรไม่เกิน 50,000 บาท มีสัดส่วนการไม่สามารถชำระหนี้ได้มากที่สุด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรไม่เกิน 50,000 บาท ชำระหนี้ได้ 67 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 13 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.25 ของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรไม่เกิน 50,000 บาททั้งหมด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรอยู่ในช่วง 50,001-60,000 บาท ชำระหนี้ได้ 72 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 5 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.49 ของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรอยู่ในช่วง 50,001-60,000 บาททั้งหมด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรอยู่ในช่วง 60,001-70,000 บาท ชำระหนี้ได้ 72 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 8 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.00 ของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรอยู่ในช่วง 60,001-70,000 บาททั้งหมด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรอยู่ในช่วง 70,001-80,000 บาท ชำระหนี้ได้ 49 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 3 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.77 ของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรอยู่ในช่วง 70,001-80,000 บาททั้งหมด กลุ่ม

ตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรอยู่ในช่วง 80,001-90,000 บาท ชำระหนี้ได้ 15 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.76 ของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรอยู่ในช่วง 80,001-90,000 บาททั้งหมด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรอยู่ในช่วง 90,001-100,000 บาท ชำระหนี้ได้ 28 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.67 ของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรอยู่ในช่วง 90,001-100,000 บาททั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรมากกว่า 100,000 บาท ชำระหนี้ได้ 60 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.38 ของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรมากกว่า 100,000 บาททั้งหมด

ตารางที่ 22 ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรของเกษตรกร

ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรของเกษตรกร	ความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร		ร้อยละของเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ต่อเกษตรกรทั้งหมด (แยกตามระดับค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร)	Total
	สามารถชำระหนี้ได้	ไม่สามารถชำระหนี้ได้		
ไม่เกิน 20,000 บาท	43	6	12.24	49
20,001-25,000 บาท	125	15	10.71	140
25,001-30,000 บาท	115	13	10.16	128
30,001-35,000 บาท	5	0	0.00	5
35,001-40,000 บาท	39	1	2.50	40
มากกว่า 40,000 บาท	36	2	5.26	38
Total	363	37	9.25	400

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรไม่เกิน 20,000 บาท มีสัดส่วนการไม่สามารถชำระหนี้ได้มากที่สุด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรไม่เกิน 20,000 บาท ชำระหนี้ได้ 43 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.24 ของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรไม่เกิน 20,000 บาท ทั้งหมด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 20,001-25,000 บาท ชำระหนี้ได้ 125 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 15 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.71 ของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 20,001-25,000 บาททั้งหมด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 25,001-30,000 บาท ชำระหนี้ได้ 115 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 13 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.16 ของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 25,001-30,000 บาททั้งหมด กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรอยู่

ในช่วง 30,001-35,000 บาท ชำระหนี้ได้ทั้งหมด 5 คน กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายนอก
ภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 35,001-40,000 บาท ชำระหนี้ได้ 39 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 1 คน
หรือคิดเป็นร้อยละ 2.50 ของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 35,001-40,000
บาททั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรมากกว่า 40,000 บาท
ชำระหนี้ได้ 36 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 2 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.26 ของเกษตรกรที่มี
ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรมากกว่า 40,000 บาททั้งหมด

ตารางที่ 23 ความสัมพันธ์ระหว่างการชำระหนี้กับเงินออมของเกษตรกร

เงินออม	ความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกร		ร้อยละของเกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ต่อเกษตรกรทั้งหมด (แยกตามระดับเงินออม)	Total
	สามารถชำระหนี้ได้	ไม่สามารถชำระหนี้ได้		
ไม่เกิน 1,500 บาท	142	22	13.41	164
1,501- มากกว่า 3,000 บาท	221	15	6.36	236
Total	363	37	9.25	400

จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีเงินออมไม่เกิน 1,500 บาท ชำระหนี้ได้ 142 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 22 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 13.41 ของเกษตรกรที่มีเงินออมไม่เกิน 1,500 บาททั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีเงินออมอยู่ในช่วง 1,501 - มากกว่า 3,000 บาท ชำระหนี้ได้ 221 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 15 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.36 ของเกษตรกรที่มีเงินออมอยู่ในช่วง 1,501- มากกว่า 3,000 บาททั้งหมด

ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ผลต่อการชำระหนี้ต่อ ธ.ก.ส.

การศึกษาปัจจัยที่ผลต่อการชำระหนี้ต่อ ธ.ก.ส. สาขาขอนแก่น จังหวัดชัยภูมิ โดยทำการทดสอบปัจจัยรายได้การเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร ค่าใช้จ่ายการเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร และเงินออมว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคือการชำระหนี้ในลักษณะอย่างไร

ตารางที่ 24 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบเส้นตรงพหุคูณ

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	จำนวนเงินออม, ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร, รายได้จากนอกภาคการเกษตร, ค่าใช้จ่ายการเกษตร, รายได้จากการเกษตร(a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: การชำระหนี้ต่อธ.ก.ส.

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.790272142	0.624530059	0.613486825	79352.29484

a Predictors: (Constant), จำนวนเงินออม, ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร, รายได้จากนอกภาคการเกษตร, ค่าใช้จ่ายการเกษตร, รายได้จากการเกษตร

ANOVA(b)

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1 Regression	1.78052E+12	5	3.56103E+11	56.5531875	2.0738E-34
Residual	1.07045E+12	170	6296786696		
Total	2.85097E+12	175.00			

a Predictors: (Constant), จำนวนเงินออม, ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร, รายได้จากนอกภาคการเกษตร, ค่าใช้จ่ายการเกษตร, รายได้จากการเกษตร

b Dependent Variable: การชำระหนี้ต่อร.ก.ส.

Coefficients(a)

Model 1	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ค่าคงที่ (constant)	44232.055	8855.962		4.995	1.453E-06
รายได้จากการเกษตร	-0.304	0.414	-0.739	-0.734	4.637E-01
รายได้จากนอกภาคการเกษตร	-0.013	0.110	-0.006	-0.115	9.088E-01
ค่าใช้จ่ายการเกษตร	0.988	0.678	1.464	1.457	1.471E-01
ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร	-0.127	0.142	-0.048	-0.900	3.696E-01
จำนวนเงินออม	1.829	0.918	0.115	1.993	4.789E-02

a Dependent Variable: การชำระหนี้ต่อร.ก.ส.

*ค่าของ Beta แสดงถึงน้ำหนักของความสำเร็จหรืออิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตาม กล่าวคือ ถ้าค่า Beta ของตัวแปรอิสระใดมีค่าสูง (ไม่คิดเครื่องหมาย) แสดงว่าตัวแปรอิสระนั้นจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมาก

จากตาราง ตัวแปรรายได้จากการเกษตรมีค่า Beta เท่ากับ -0.739 แสดงว่าตัวแปรรายได้จากการเกษตรจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมาก ตัวแปรรายได้จากนอกภาคการเกษตรมีค่า

Beta เท่ากับ -0.006 แสดงว่าตัวแปรรายได้จากการเกษตรจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อย ตัวแปรค่าใช้จ่ายการเกษตรมีค่า Beta เท่ากับ 1.464 แสดงว่าตัวแปรค่าใช้จ่ายการเกษตรจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามมาก ตัวแปรรายได้นอกภาคการเกษตรมีค่า Beta เท่ากับ -0.048 แสดงว่าตัวแปรรายได้นอกภาคการเกษตรจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อย และตัวแปรเงินออมมีค่า Beta เท่ากับ 0.115 แสดงว่าตัวแปรเงินออมจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามน้อย

การวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ จะอาศัยการศึกษาและวิเคราะห์จากแบบจำลองความสามารถในการชำระหนี้ โดยใช้สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Equation) ตามฟังก์ชันต่อไปนี้

$$Y = f(x_1, x_2, x_3, x_4, x_5)$$

หรือเขียนให้อยู่ในรูปของสมการของ

$$Y = a_0 + a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3 + a_4x_4 + a_5x_5$$

โดยกำหนดให้

$Y =$ หนี้สินที่ชำระต่อ ธ.ก.ส. (จำนวนเงินที่ชำระหนี้ ณ คาบเดือน ธันวาคม 2551)

$x_1 =$ รายได้การเกษตร

$x_2 =$ รายได้นอกภาคการเกษตร

$x_3 =$ ค่าใช้จ่ายการเกษตร

$x_4 =$ ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร

$x_5 =$ ปริมาณเงินออม

$a_0 =$ ค่าคงที่

$a_1 - a_5 =$ ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยต่าง ๆ

จากการวิเคราะห์โดยการนำเอาตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร เข้าไปในสมการพร้อมกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ขึ้นอยู่กับตัวแปร 5 ตัวแปร คือ รายได้ การเกษตร , รายได้นอกภาคการเกษตร , ค่าใช้จ่ายการเกษตร , ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร , ปริมาณเงินออม ซึ่งจะได้ผลการวิเคราะห์และค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร ตามสมการดังนี้

$$Y = 44232.05521 - 0.304012659 x_1 - 0.012565278 x_2 + 0.987585572 x_3 - 0.12741989 x_4 + 1.829289687 x_5$$

$$R \text{ Square} = 0.624530058703129$$

$$N = 400$$

$$F = 56.5531875136641$$

$$\text{Sig.} = 2.07378456447924\text{E-}34$$

จากการศึกษาหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ทั้งหมด จะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร เงินออม เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้ (ตามสมมติฐาน) ส่วนปัจจัยรายได้การเกษตร , รายได้นอกภาคการเกษตร , ค่าใช้จ่ายการเกษตร มีเครื่องหมายไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ ปัจจัยรายได้จากการเกษตรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการชำระหนี้ ปัจจัยรายได้นอกภาคการเกษตรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการชำระหนี้ ปัจจัยค่าใช้จ่ายการเกษตรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถในการชำระหนี้ ปัจจัยค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถในการชำระหนี้ และปัจจัยเงินออมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความสามารถในการชำระหนี้

ผลการวิเคราะห์สามารถสรุปได้ว่าค่าตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนของความสามารถในการชำระหนี้ของเกษตรกรได้ ร้อยละ 62.4530058703129 ส่วนที่เหลืออีก 37.54699413 เป็นผลจากตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ได้ใส่ไว้ในสมการ เมื่อทดสอบระดับนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยแต่ละตัว ปรากฏว่า

ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร (x_4) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.12741989 ซึ่งหมายความว่า ถ้าค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้น (ลดลง) 1 บาท โดยกำหนดให้ตัวแปรอิสระอื่น ๆ คงที่ จะมีผลทำให้ความสามารถในการชำระหนี้เพิ่มขึ้น (ลดลง) 0.12741989 บาท และค่าสัมประสิทธิ์ของค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรเป็นลบ แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการชำระหนี้จะสูงขึ้นเมื่อมีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรลดลง

ปริมาณเงินออม (x_5) มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.829289687 ซึ่งหมายความว่า ถ้าปริมาณเงินออมเพิ่มขึ้น (ลดลง) 1 บาท โดยกำหนดให้ตัวแปรอิสระอื่น ๆ คงที่ จะมีผลทำให้ความสามารถในการชำระหนี้เพิ่มขึ้น (ลดลง) 1.829289687 บาท และค่าสัมประสิทธิ์ของปริมาณเงินออมเป็นบวก แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการชำระหนี้จะสูงขึ้นเมื่อมีปริมาณเงินออมสูงขึ้น

จากผลการศึกษาดังกล่าว ธนาคารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรมีการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรมากขึ้น นอกจากจะเป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้กับครอบครัวแล้วยังส่งผลให้เกษตรกรสามารถลดความเสี่ยงจากการผลิตสินค้าเกษตรอีกด้วย เช่น อาจเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในส่วนของสินเชื่อ 108 อาชีพ หรืออาจจะผ่อนปรนระเบียบข้อบังคับลงให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น

เงินออม เกษตรกรส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับเรื่องของเงินออมค่อนข้างน้อย เนื่องจากเกษตรกรจะมีรายได้โดยประมาณปีละหนึ่งครั้ง ต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูง ทำให้การจัดสรรเงินเพื่อเก็บออมจึงอยู่ในระดับที่ยังต่ำอยู่ ทางธนาคารควรให้ความรู้ด้านเงินออมกับลูกค้า เกษตรกรก่อนพิจารณาอนุมัติให้สินเชื่อ หรืออาจมีการกำหนดสัดส่วนเงินออมกับเงินกู้ยืมเพื่อให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของเงินออมต่อไป

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัยและอภิปราย

ณ ปัจจุบันเกษตรกรในอำเภอคอนสวรรค์ที่ขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากปีพ.ศ. 2550 ประมาณ 143 ราย จากข้อมูลของสาขาคอนสวรรค์ ณ วันที่ 31 มกราคม 2552 ขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. มีจำนวนทั้งสิ้น 7,229 ราย แต่มีหนี้สินเพิ่มขึ้นจาก 31,887,824 บาท ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2550 เป็น 42,934,075 บาท ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2551 เพิ่มขึ้นประมาณ 11,046,251 บาท ต้นเงินค้ำจาก 250,493 บาท ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2550 เป็น 782,500 บาท ในเดือนธันวาคม พ.ศ.2551 เพิ่มขึ้นประมาณ 532,007 บาท ซึ่งถือว่าเป็นการเพิ่มขึ้นที่สูงมาก

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกรต่อ ธ.ก.ส. : กรณีศึกษาเกษตรกรสาขาคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ เพื่อศึกษาลักษณะของลูกหนี้และลักษณะการชำระหนี้สินของเกษตรกร เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกร และเพื่อสรุปปัญหาและอุปสรรคการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.สาขาคอนสวรรค์จ.ชัยภูมิ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาลักษณะของลูกหนี้และปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของลูกค้าเกษตรกรต่อ ธ.ก.ส. สาขาคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ ใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง (จำนวนตัวอย่างกำหนดโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan) จากเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้ากับ ธ.ก.ส.สาขาคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ จำนวน 7,279 คน มีพื้นที่ดำเนินการทั้งหมด 9 ตำบล ได้แก่ ตำบลคอนสวรรค์ ตำบลโคกมั่งงอย ตำบลช่องสามหมอ ตำบลโนนสะอาด ตำบลบ้านโสก ตำบลยางหวาย ตำบลศรีสำราญ ตำบลหนองขาม ตำบลห้วยไร่ โดยใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้นในการเก็บข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างลูกค้าเกษตรกรสาขาคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ เป็นเพศชาย 307 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 76.8 เพศหญิง 93 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 23.3 อายุเฉลี่ยประมาณ 50 ปี ระดับการศึกษาส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาประมาณร้อยละ 70 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด รายได้ การเกษตรเฉลี่ย 153,625 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 48,039.77 บาท ค่าใช้จ่าย การเกษตรเฉลี่ย 90,062.5 บาท ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 34,687.5 บาท และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีเงินออมเฉลี่ย 3,616.45 บาท

ลักษณะการผลิตของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างพบว่า เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทำการเพาะปลูกข้าวและเลี้ยงวัว โดยมีจำนวน 242 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 60.50 รองลงมาเกษตรกรจะทำการเพาะปลูกข้าวเพียงอย่างเดียว โดยมีจำนวน 23 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 5.75

กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรมีระยะเวลาในการรอจำหน่ายผลผลิตการเกษตรมากกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน ในทุกกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ จากการศึกษาวเคราะห์พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เลือกปัจจัยระดับราคาสินค้าเกษตรมีผลต่อการชำระหนี้มากที่สุด โดยได้ค่าเฉลี่ยของการเลือกเท่ากับ 4.58 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด รองลงมาเกษตรกรเลือกปัจจัยระดับค่าใช้จ่ายในการผลิตการเกษตรมีผลต่อการชำระหนี้ โดยได้ค่าเฉลี่ยของการเลือกเท่ากับ 3.46 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมาก

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีแหล่งที่มาของรายได้ในการชำระหนี้ต่อธ.ก.ส. โดยอันดับที่ 1 จำนวน 395 ตัวเลือก จากรายได้การขายผลผลิต เลือกเป็นอันดับที่ 2 จำนวน 178 ตัวเลือก จากนายทุนหรือบุคคลที่ให้กู้ยืมโดยคิดดอกเบี้ย และเลือกเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 152 ตัวเลือก จากรายได้ในครอบครัว

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างมีสาเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระไม่ตรงตามกำหนดต่อธ.ก.ส. โดยอันดับที่ 1 จำนวน 25 ตัวเลือก เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง เลือกเป็นอันดับที่ 2 จำนวน 12 ตัวเลือก เนื่องจากผลผลิตการเกษตรเสียหาย และเลือกเป็นอันดับที่ 3 จำนวน 9 ตัวเลือก เนื่องจากลูกค้าไม่ทราบวันครบกำหนดชำระหนี้

ความช่วยเหลือจากภาครัฐ จากการศึกษาวเคราะห์พบว่าเกษตรกรต้องการความช่วยเหลือจากภาครัฐในการควบคุมต้นทุนการผลิตมากที่สุด โดยได้ค่าเฉลี่ยการเลือกเท่ากับ 2.32 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญปานกลาง รองลงมาเกษตรกรต้องการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐในการรักษาระดับราคาสินค้าเกษตรให้เสถียรภาพ โดยได้ค่าเฉลี่ยการเลือกเท่ากับ 1.22 ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญน้อย

ความต้องการจาก ธ.ก.ส. ในการช่วยเหลือเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างต้องการให้ ธ.ก.ส. ช่วยเหลือด้านการตลาดมากถึง 187 ตัวเลือก (เลือกเป็นอันดับที่ 1) รองลงมาคือต้องการให้ธ.ก.ส. ช่วยเหลือด้านการจัดหาปัจจัยการผลิตจำนวน 183 ตัวอย่าง (เลือกเป็นอันดับที่ 1)

กลุ่มตัวอย่างลูกค้าที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระไม่ตรงตามกำหนด เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายสามารถชำระหนี้ได้ 281 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 26 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8.47 ของเกษตรกรชายลูกหนี้ ธกส. ทั้งหมด เพศหญิงสามารถชำระหนี้ได้ 82 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 11 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.83 ของเกษตรกรหญิงลูกหนี้ ธกส.

ทั้งหมด และเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 37 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 9.25 ของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด และมีรายได้การเกษตรเฉลี่ย 115,729 บาท รายได้นอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 22,297.3 บาท ค่าใช้จ่ายการเกษตรเฉลี่ย 65,405.41 บาท ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 30,540.54 บาท

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปี สามารถชำระหนี้ได้ 29 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 4 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.12 ของเกษตรกรช่วงอายุระหว่าง 31 – 40 ปีทั้งหมด ซึ่งเกษตรกรในช่วงอายุ 31-40 ปี มีสัดส่วนที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้มากที่สุด

ระดับการศึกษา เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า มีสัดส่วนที่จะไม่สามารถชำระหนี้ได้มากกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ โดยกลุ่มระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า สามารถชำระหนี้ได้ 52 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.75 ของเกษตรกรที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าทั้งหมด

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้จากการเกษตรไม่เกิน 100,000 มีสัดส่วนการไม่สามารถชำระหนี้ได้มากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตรไม่เกิน 100,000 บาท ชำระหนี้ได้ 120 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 18 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 13.04 ของเกษตรกรที่มีรายได้จากการเกษตรไม่เกิน 100,000 บาททั้งหมด

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาท มีสัดส่วนการไม่สามารถชำระหนี้ได้มากที่สุด โดยชำระหนี้ได้ 75 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 9 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10.71 ของเกษตรกรที่มีรายได้นอกภาคการเกษตรอยู่ในช่วง 20,001-30,000 บาททั้งหมด

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรไม่เกิน 50,000 บาท มีสัดส่วนการไม่สามารถชำระหนี้ได้มากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรไม่เกิน 50,000 บาท ชำระหนี้ได้ 67 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 13 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.25 ของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายการเกษตรไม่เกิน 50,000 บาททั้งหมด

เกษตรกรกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรไม่เกิน 20,000 บาท มีสัดส่วนการไม่สามารถชำระหนี้ได้มากที่สุด โดยกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรไม่เกิน 20,000 บาท ชำระหนี้ได้ 43 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 6 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12.24 ของเกษตรกรที่มีค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตรไม่เกิน 20,000 บาททั้งหมด

กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีเงินออมไม่เกิน 1,500 บาท ชำระหนี้ได้ 142 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 22 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 13.41 ของเกษตรกรที่มีเงินออมไม่เกิน 1,500 บาททั้งหมด และกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีเงินออมอยู่ในช่วง 1,501- มากกว่า 3,000 บาท ชำระหนี้

ได้ 221 คน ไม่สามารถชำระหนี้ได้ 15 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.36 ของเกษตรกรที่มีเงินออม อยู่ในช่วง 1,501- มากกว่า 3,000 บาททั้งหมด

จากการศึกษาหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ก็อธิบายได้การเกษตร รายได้นอกภาค การเกษตร ค่าใช้จ่ายการเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร ปริมาณเงินออม พบว่า ปัจจัย ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร และเงินออม เท่านั้นที่เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการชำระหนี้

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัย

1. ธนาคารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรมีการประกอบอาชีพนอกภาค การเกษตรมากขึ้น นอกจากจะเป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้กับครอบครัวแล้วยังส่งผลให้เกษตรกร สามารถลดความเสี่ยงจากการผลิตสินค้าเกษตรอีกด้วย เช่น อาจเพิ่มการประชาสัมพันธ์ในส่วน ของสินเชื่อ 108 อาชีพ หรืออาจจะผ่อนปรนระเบียบข้อบังคับลงให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่ง เงินทุนได้ง่ายขึ้น

2. เกษตรกรส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับเรื่องของเงินออมค่อนข้างน้อย เนื่องจาก เกษตรกรจะมีรายได้โดยส่วนใหญ่ประมาณปีละหนึ่งครั้ง ต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูง ทำให้การ จัดสรรเงินเพื่อเก็บออมจึงอยู่ในระดับที่ยังต่ำอยู่ ทางธนาคารควรให้ความรู้ด้านเงินออมกับลูกค้า เกษตรกรก่อนพิจารณาอนุมัติให้สินเชื่อ หรืออาจมีการกำหนดสัดส่วนเงินออมกับเงินกู้ยืมเพื่อให้ เกษตรกรเห็นความสำคัญของเงินออมต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของลูกค้าเกษตรกรต่อ ธ.ก.ส. สาขาคอน สวรรค์ จ.ชัยภูมิ ในครั้งนี้ได้สอบถามข้อมูลในด้านสินเชื่อเป็นหลัก โดยอาจมิได้สอบถามข้อมูล ด้านอื่น ๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อตัวแปรตาม (การชำระหนี้) ซึ่งการศึกษาปัญหาดังกล่าวยังอาจ มีปัจจัยทางวัฒนธรรมการชำระหนี้ของแต่ละพื้นที่ที่อาจไม่เหมือนกัน หรือแม้กระทั่งนโยบายของ รัฐที่ออกมาตราการมาในแต่ละช่วงย่อมที่จะส่งผลกระทบต่อเกษตรกร ในการเก็บข้อมูลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญค่อนข้างสูงเนื่องจากการเก็บข้อมูลที่มากเกินไป เกษตรกรลูกค้ากลุ่มตัวอย่างจะเกิดการ เบื่อหน่ายและได้ข้อมูลที่อาจคลาดเคลื่อนจากความจริง และหากมีผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูล ควรมีการอธิบายกรอบแนวคิดให้ผู้ช่วยเก็บข้อมูลทราบโดยละเอียดเพื่อความสมบูรณ์ของข้อมูลที่จะได้รับ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา ไทวิศิษฐ์ชัย (2535) “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ใน
โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี” วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- กลุ่มพัฒนาสินเชื่อการเกษตร (2523) “สินเชื่อการเกษตรในประเทศไทย”, สำนักผู้ว่าการธนาคารแห่ง
ประเทศไทย
- กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร (2534) “ปัญหาและแหล่งที่เกี่ยวกับหนี้สินของเกษตรกร”,
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
- กองวิเคราะห์และพัฒนาระบบงาน ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร (2533) “คู่มือปฏิบัติงานสินเชื่อ”, กรุงเทพฯ.
- คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ สถาบันแทนราษฎร (2532) “รายงานการเกษตรพื้นฐานที่สำคัญ
ในระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ”
- จิรเกียรติ อภิภูณโยภาส (2527) ธนกิจเกษตร . ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และ
บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- จำลอง โต๊ะทอง (2524) ข้าพเจ้ากับ ธ.ก.ส. กองประชาสัมพันธ์ , ธนาคารเพื่อการเกษตรและ
สหกรณ์การเกษตร
- เทียนชัย รัตนดิลก (2533) “ปัญหาการชำระคืนสินเชื่อเพื่อการเกษตรของเกษตรกรอำเภอกำแพงแสน
จังหวัดนครปฐม”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาส่งเสริมการเกษตร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2509) “พรบ.ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร”. กรุงเทพฯ .
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2537) “การวิเคราะห์สภาพการค้างชำระหนี้ของ
เกษตรกร” กรุงเทพฯ .
- นิตยา ลิ้มไพศาล (2526) “การวิเคราะห์การใช้สินเชื่อเพื่อการเกษตรของเกษตรกรในบางจังหวัด
ในประเทศไทย”, วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชู โรจนเสถียร (2526) “บุญชูว่าแบงก์ชาติไม่จริงจึงสินเชื่อการเกษตร”, ข่าวธนาคาร, 11
(มีนาคม 2526) 8-9.
- เปรม บุญเรือง (2523) “ ตลาดเงินทุนและสถาบันสินเชื่อการเกษตร ” ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- มรกต กัมทะมา (2530) “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้เงินกู้ของเกษตรกร : กรณีลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”,วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิชาญ ฤทธิรงค์ (2521) “สินเชื่อเพื่อการเกษตรในประเทศไทย” คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิฑูร อินทมณี (2528) “ปัจจัยที่มีผลต่อการขายน้ำยางสดและยางแผ่นของเกษตรกร ตำบลปริก อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช”,วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาการเกษตร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมยศ ทุ่งกว่า (2527) “การพัฒนาชนบท” ,ภาควิชาพัฒนาการเกษตร คณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สุนตรา บุญยพิระภักดิ์ (2525) “วิเคราะห์ความสามารถในการใช้เงินกู้ของครัวเรือนชนบทในประเทศไทย”,วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- หมัด ราดซี บิน ซะอะรี (2533) “การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้เงินกู้การเกษตรขนาดเล็ก”,วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

ภาคผนวก ก แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

งานศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้สินของเกษตรกรต่อ ธ.ก.ส. :
กรณีศึกษาเกษตรกรสาขาคอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ

ชื่อเกษตรกรผู้ให้ข้อมูล

กลุ่ม / เลขทะเบียน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ ปี

3. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าประถมศึกษา
 ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
 ปวส.
 ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

4. ระบายรายได้ต่อปี

- รายได้จากการเกษตร บาท
 รายได้จากนอกภาคการเกษตร บาท

5. ค่าใช้จ่ายต่อปี

- ค่าใช้จ่ายการเกษตร บาท
 ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร บาท

6. ลักษณะการผลิตเกษตรกรรม (ตอบได้หลายข้อ)

- ข้าว
- มันสำปะหลัง
- อ้อย
- วัช
- สุกกร
- โคนม
- พืชพลังงานทดแทนอื่น ๆ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการชำระหนี้

7. ระยะเวลาในการรอกำหนดผลผลิตการเกษตร

- น้อยกว่า 6 เดือน
- มากกว่า 6 เดือน แต่ไม่เกิน 12 เดือน
- ตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป

8. ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ (โปรดเรียงลำดับความสำคัญ)

- ปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตร
- ระดับราคาสินค้าเกษตร
- ความเสียหายของผลผลิตการเกษตร
- ระดับค่าใช้จ่ายในการผลิต
- การดำเนินนโยบายของรัฐบาล เช่น การรับจำนำผลผลิตทางการเกษตร
- ความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ๆ เช่น ญาติ นายทุน
- สภาพแวดล้อมของกลุ่มลูกค้า เช่น ลูกค้าในกลุ่มส่วนใหญ่ชำระหนี้ได้
- เงินออม
- หนี้สินภายนอก
- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

9. แหล่งที่มาของรายได้ในการชำระหนี้สินต่อธนาคาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- รายได้จากการขายผลผลิตการเกษตร
- รายได้จากครอบครัว
- สถาบันการเงินในระบบอื่น ๆ
- นายทุนหรือบุคคลที่ให้อุปถัมภ์โดยคิดดอกเบี้ย

- อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
10. สาเหตุที่ลูกค้า/ท่านไม่สามารถชำระหนี้ได้หรือชำระไม่ตรงตามกำหนด (คาบเดือน ธันวาคม 2551)
- ผลผลิตเสียหายจากภัยธรรมชาติ
 - มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง
 - พนักงานไม่ได้ติดตามทวงถามหรือไม่ได้รับใบแจ้งหนี้
 - ลูกค้าไม่ทราบวันครบกำหนดชำระหนี้
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

11. ความต้องการจากภาครัฐในการช่วยเหลือเกษตรกร (โปรดเรียงลำดับความสำคัญ)
- การรับจำหน่ายผลผลิตการเกษตรทุกปี
 - การช่วยเหลือด้านหนี้สิน เช่น การลดดอกเบี้ย
 - การรักษาระดับราคาสินค้าเกษตรให้เสถียรภาพ
 - การขยายตลาดสินค้าเกษตร
 - การควบคุมต้นทุนการผลิต เช่น ควบคุมราคาน้ำมันให้อยู่ระดับต่ำ
 - พัฒนาระบบชลประทานให้ทั่วถึง
 - การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการเกษตรและด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
12. ความต้องการจาก ช.ก.ส. ในการช่วยเหลือเกษตรกร
- การอบรมฟื้นฟูอาชีพ
 - การจัดหาปัจจัยการผลิต
 - การอบรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต
 - การช่วยเหลือด้านการตลาด
 - การศึกษาของบุคคลในครอบครัว
 - อื่น ๆ (โปรดระบุ)
13. จำนวนเงินออมทั้งหมด บาท

ภาคผนวก ข
การให้กู้เงินตามข้อบังคับฉบับที่ 44

ภาคผนวก ข การให้กู้เงินตามข้อบังคับฉบับที่ 44

การให้กู้เงินตามข้อบังคับฉบับที่ 44

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ หรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพ

1. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น ค่าเมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ย ยาป้องกันกำจัดศัตรูพืชหรือสัตว์ อาหารสัตว์ วัสดุการเกษตรอย่างอื่น ค่าเครื่องมือการเกษตร ค่าซ่อมแซมอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้การเกษตร ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าซื้อปุ๋ยสัตว์หรือสัตว์ปีกหรือสัตว์น้ำเพื่อเลี้ยงขาย ค่าจ้างแรงงานเกี่ยวกับการเกษตร ค่าเช่าเกี่ยวกับการเกษตร เฉพาะที่ต้องชำระด้วยเงินสด ค่าภาษีอากรเกี่ยวกับการเกษตร ค่าบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเกษตร ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนตามที่จำเป็น เป็นต้น
2. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม เช่น เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อหรือจัดหาวัตถุดิบต่าง ๆ อุปกรณ์ ค่าเชื้อเพลิง ค่าใช้จ่ายในการเตรียมเพื่อขาย หรือจัดจำหน่าย ค่าเช่าต่าง ๆ ค่าภาษีอากร ค่าบริการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อนำมาผลิตสินค้าสำเร็จรูป ปัจจัยการผลิตทางการเกษตรเพื่อจำหน่ายหรือให้บริการด้านการเกษตร
3. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพอย่างอื่น หมายถึง การให้กู้เงินเพื่อการประกอบอาชีพอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือบริการ โดยไม่คำนึงว่าสินค้าหรือวัตถุดิบที่นำมาประกอบการนั้น จะเกี่ยวข้องกับการเกษตรหรือไม่ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการผลิต การจัดการ และการตลาดของกิจการนั้น ๆ เช่น ค่าวัตถุดิบ ค่าจ้างแรงงาน ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าโฆษณา ค่าขนส่ง และค่าบริการ เป็นต้น
4. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในกรณีที่การผลิตได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาติอย่างร้ายแรง
5. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาความรู้ หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการพัฒนาความรู้เพื่อการประกอบอาชีพของลูกค้าและบุคคลในครอบครัว ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการศึกษาอบรม สัมมนา ดูงาน หรือฝึกงานแก่ลูกค้าและครอบครัว เพื่อเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพของลูกค้าและบุคคลในครอบครัว ให้สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนา หรือปรับปรุงการประกอบอาชีพของครอบครัวให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เช่น การอบรมเกี่ยวกับการขยายพันธุ์พืช การทำสวนผลไม้ การดูแลผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวการตลาดทางการเกษตร

หลักการเลี้ยงสัตว์ทั่วไป การจัดการฟาร์ม การสุขภาพสัตว์ การผลิตอาหารสัตว์ ช่างซ่อม เครื่องยนต์ขนาดเล็ก การทำบัญชี การก่อสร้าง และช่างฝีมือแรงงานต่าง ๆ เป็นต้น

6. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการยกระดับการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมหรือต่อเติมที่อยู่อาศัย ตลอดจนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตของเกษตรกรลูกค้า เป็นต้น

เพื่อเป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพ หรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพ

1. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม เพื่อให้เกิดการเพิ่มผลผลิตหรือเพื่อลดต้นทุนการผลิตซึ่งต้องใช้ระยะเวลานานกว่าจะได้ผลคุ้มค่าการลงทุน ได้แก่ การให้กู้เงินเพื่อการปรับปรุงทรัพยากรการเกษตร เช่น การปรับปรุงที่ดินเพื่อใช้ในการผลิตการเกษตร หรือการบุกเบิกหรือจัดทำให้ที่ดินใช้ในการเกษตรได้ การปรับระดับพื้นที่ดิน การทำรั้ว การสร้างหรือปรับปรุงแหล่งน้ำ บ่อน้ำ การจัดให้มีเครื่องสูบน้ำ การจัดระบบส่งน้ำ การระบายน้ำ ตลอดจนคัน คุน้ำ ประตูกักน้ำ การทำสวนไม้ยืนต้น การเลี้ยงไหมและสาวไหม การเพาะเลี้ยงกุ้งหรือสัตว์น้ำอื่น ๆ การเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งการจัดให้มีหรือการปรับปรุงทุ่งหญ้าถาวรหรือระบบน้ำสำหรับสัตว์ การวางรูปแบบการเกษตรขึ้นใหม่เพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น การซื้อ การสร้าง หรือการปรับปรุงปัจจัยการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมของผู้กู้ ซึ่งต้องใช้เงินทุนมากและมีอายุการใช้ประโยชน์นาน เช่น เครื่องจักรหรือบริภัณฑ์เกี่ยวกับการเกษตร เรือประมงรวมทั้งอุปกรณ์ การซื้อการสร้าง หรือการปรับปรุงสินทรัพย์ประจำสำหรับการเก็บรักษา การแปรรูป การขาย หรือการขนส่งผลิตผลการเกษตรซึ่งผู้กู้ผลิตขึ้น การซื้อ การสร้าง หรือการปรับปรุงสินทรัพย์สำหรับการผลิตวัสดุหรือบริการการเกษตรเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมของผู้กู้ การซื้อที่ดินการเกษตรเพิ่มเติมเพื่อให้มีรายได้เพียงพอแก่การครองชีพของครัวเรือนตามมาตรฐานอันสมควร หรือเพื่อเพียงพอแก่การดำเนิน โครงการ ตลอดจนค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม อสังหาริมทรัพย์

2. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรกรรม ได้แก่ เงินกู้เพื่อลงทุนจัดหาสินทรัพย์ประจำ เครื่องจักรกล อุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับการผลิตหรือแปรรูปหรือเตรียมการผลิตและจำหน่ายหรือการบริการด้านปัจจัยการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งการปรับปรุงสินทรัพย์ประจำ เครื่องจักรกล อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้สำหรับประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรกรรม เป็นต้น

3. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพอย่างอื่น หมายถึง การลงทุนในทรัพย์สินประจำเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกการเกษตรที่ต้องใช้เวลานานจึงจะได้ผลคุ้มค่า

ลงทุน เพื่อยกระดับรายได้ในครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้าให้สูงขึ้น เช่น การลงทุนซื้อจักรเย็บผ้า โรงงาน การลงทุนเปิดร้านซ่อมรถยนต์หรือเครื่องจักรกล เปิดร้านขายอาหาร ร้านตัดผมหรือร้านเสริมสวย เป็นต้น

4. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุนในการฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ได้แก่ ค่าลงทุนต่าง ๆ ในการฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมในกรณีที่การลงทุนในการประกอบอาชีพได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาติอย่างร้ายแรง

5. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุนในการพัฒนาความรู้ ได้แก่ ค่าลงทุนต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพทางการเกษตรหรือนอกการเกษตร เช่น การศึกษาอบรม คู่มือหรือฝึกงานเพื่อนำความรู้มาพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่เดิมหรือเพื่อเพิ่มช่องทางการประกอบอาชีพอย่างอื่นที่มีู่ทางทำได้ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนเกษตรกร

6. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้แก่ ค่าลงทุนในการยกระดับการศึกษาของเกษตรกรหรือคนในครัวเรือนของเกษตรกรให้สูงขึ้น การซื้อหรือสร้างทรัพย์สิน ปรับปรุงที่อยู่อาศัย ตลอดจนการให้กู้เงินเพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาลเกษตรกรลูกค้าหรือคนในครัวเรือน อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและคนในครัวเรือนให้ดีขึ้น เช่น การลงทุนซื้อที่ดินเพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัย หรือซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง หรือสร้าง ปรับปรุง ต่อเติมสิ่งปลูกสร้าง ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัย ตลอดจนการลงทุนเพื่อซื้อสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นต้น

เพื่อรอการขายผลิตผลการเกษตร

ปัจจุบันธนาคารดำเนินงานให้เงินกู้เพื่อรอการขายผลิตผลการเกษตรมาเป็นประจำทุกปี โดยเฉพาะการรับจำนำข้าวเปลือก ธนาคารจึงได้กำหนดวิธีปฏิบัติเพื่อถือใช้กับการรับจำนำผลิตผลการเกษตรทุกประเภทที่เกิดภาวะราคาผลิตผลการเกษตรตกต่ำด้วยวิธีการรับจำนำผลิตผลการเกษตรและการรับจำนำประทุนสินค้า การรับจำนำผลิตผลการเกษตรนั้นมีทั้งการรับจำนำผลิตผลการเกษตรที่ไม่มีการแปรรูป และผลิตผลการเกษตรที่มีการแปรรูป เนื่องจากผลิตผลการเกษตรบางชนิดไม่สามารถเก็บรักษาไว้ได้นานตลอดระยะเวลาจำนำ จำเป็นต้องผ่านกระบวนการแปรรูปก่อน นอกจากนี้ ยังได้กำหนดวิธีการระบายผลิตผลการเกษตร เมื่อครบกำหนดระยะเวลาไถ่ถอนจำนำแล้ว แต่ราคาผลิตผลการเกษตรยังต่ำกว่าราคาจำนำโดยวิธีการขายผลิตผลการเกษตรแทนเกษตรกรลูกค้าหรือแปรรูปผลิตผลที่รับจำนำแล้วขายเพื่อ

เพิ่มมูลค่าของผลิตผลการเกษตรเพื่อให้เกษตรกรสามารถขายผลิตผลการเกษตรให้ได้ราคาดีขึ้น

เพื่อชำระหนี้สินภายนอก

การให้กู้เงินเพื่อชำระหนี้สินภายนอกของธนาคาร นอกจากเป็นการให้สินเชื่อตามปกติ แก่ลูกค้าเพื่อนำไปชำระหนี้สินภายนอกของธนาคารแล้ว ยังเป็นการดำเนินงานตามนโยบายของ รัฐบาลในการที่จะช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบความเดือดร้อน และไม่ได้ได้รับความเป็นธรรม เกี่ยวกับหนี้สิน ทั้งนี้ การให้ลูกค้ากู้เงินเพื่อชำระหนี้สินภายนอก สามารถดำเนินการตามที่มาของ แหล่งเงินทุนได้ ดังนี้

1. การให้กู้เงินจากเงินทุนปกติของธนาคาร ซึ่งเป็นการให้เงินกู้ตามงบประมาณที่สาขา ได้รับอนุมัติจากธนาคารเป็นประจำทุกปี โดยจะดำเนินการจ่ายเงินกู้ได้ เมื่อได้รับอนุมัติงบประมาณ จากธนาคารหรือขออนุมัติเป็นราย ๆ ไป

2. การให้กู้เงินจากเงินทุนที่ธนาคารได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ซึ่งเป็นการให้เงินกู้ ตามนโยบายของรัฐบาล ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้จัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ให้ธนาคารเป็นครั้ง คราว ทั้งนี้ การจ่ายเงินกู้จากแหล่งเงินทุนนี้ ธนาคารจะแจ้งให้สาขาทราบเป็นคราว ๆ ไป ดังนั้น สาขาจะดำเนินการได้ต่อเมื่อได้รับแจ้งจากธนาคารแล้วเท่านั้น และเมื่อสาขาดำเนินการจ่ายเงินกู้ จากแหล่งเงินทุนนี้ ให้สาขาระงับการจ่ายเงินกู้จากเงินทุนปกติของธนาคาร จนกว่าสาขาจะจ่ายเงินกู้ จากแหล่งเงินทุนนี้ครบถ้วนตามเป้าหมายที่ธนาคารกำหนด

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหรือเป็นค่าลงทุนในการดำเนินกิจการตามโครงการที่เป็นการ ส่งเสริม หรือสนับสนุนการประกอบอาชีพเกษตรกร ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกับประกอบการ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการธนาคาร

การให้กู้เงินตามวัตถุประสงค์นี้ ให้ถือปฏิบัติตามคำชี้แจงของธนาคารที่กำหนดไว้เป็น การเฉพาะในแต่ละโครงการ

หลักการให้กู้เงิน

การให้กู้เงินตามลักษณะของการประกอบอาชีพ ธนาคารจะให้กู้เงินแก่ผู้ที่ประกอบ อาชีพดังต่อไปนี้

1. อาชีพเกษตรกร

อาชีพเกษตรกร ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 หมายถึง “อาชีพในการทำนา ทำไร่ ทำ สวน เลี้ยงสัตว์ ทำการประมง การเลี้ยงไหมและสาวไหม การทำนาเกลือ การปลูกกล้วยไม้หรือ ไม้ดอก การปลูกไม้สน การปลูกสวนป่า การเลี้ยงผึ้ง การเลี้ยงครั่ง การเพาะเห็ด หรืออาชีพ เกษตรกรรมอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรที่จะขอเงินจากธนาคารได้จะต้องเป็นผู้ที่ทำการเกษตร แล้วมีส่วนเหลือเพื่อขายเป็นรายได้เลี้ยงชีพ มิใช่ทำเพื่ออยู่เพื่อกินเท่านั้น

2. อาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร

อาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องกับเกษตรกรรม ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 หมายถึง อาชีพที่นำเอาผลิตผลของตนเองหรือผลิตผลที่จัดหาจากแหล่งอื่นมาทำการแปรรูป เตรียมการผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปเพื่อจำหน่าย หรือใช้ผลิตผลดังกล่าวเป็นส่วนประกอบสินค้าที่เกษตรกรผลิตขึ้นเองเพื่อจำหน่าย และให้หมายความรวมถึงการประกอบอาชีพที่เกี่ยวกับการผลิตหรือการบริการที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรมด้วย

การให้กู้เงินสำหรับการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องกับเกษตรกรรม ธนาคารมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นรายได้เสริมของเกษตรกรลูกค้า

ผู้ที่ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องกับเกษตรกรรมจะขอกู้เงินได้จะต้องเข้าองค์ประกอบดังต่อไปนี้

2.1 เป็นผู้ทำการเกษตรเป็นอาชีพอยู่แล้ว

2.2 การประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องเนื่องกับเกษตรกรรมที่จะขอกู้เงินต้องมีลักษณะ ดังนี้

2.2.1 เป็นการนำผลิตผลการเกษตรที่ผู้ผลิตขึ้นหรือออกรวบรวมจากเกษตรกรรายอื่น ๆ ด้วยก็ได้ มาทำการเตรียมการผลิตหรือแปรรูปเพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งอาจจะเป็นสินค้าสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปก็ได้ เช่น การนำข้าวเปลือกที่ยังไม่แก่เต็มที่ (ข้าวระยะปลับปลึง) มาทำเป็นข้าวเม่า หรือการนำข้าวเปลือกมาทำเป็นข้าวตอก หรือการนำข้าวสารมาทำเป็นแป้งข้าวเจ้าหรือแป้งข้าวเหนียวเพื่อนำไปจำหน่ายกับผู้บริโภคสินค้าสำเร็จรูปอีกต่อหนึ่ง

2.2.2 การนำผลพลอยได้จากการผลิต หรือแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรมาทำการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น นำแกลบ มาเป็นส่วนประกอบของการทำเตาหุงข้าว เป็นต้น

2.2.3 การรวบรวมผลิตผลทางการเกษตรมาเข้ากระบวนการคัดแยกหรือตกแต่งเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตผลก่อนการจำหน่าย เช่น การลงทุนซื้อเครื่องคัดขนาดไซ้ไก่ หรือคัดขนาดผลิตผลทางการเกษตร เพื่อให้สามารถขายสินค้าในมวลรวมได้ราคาดีขึ้น หรือการนำผลิตผลมาทำความสะอาดแล้วเคลือบผิวให้ดูสวยงามเพื่อการขายสินค้าให้ได้ราคาดีขึ้น

2.2.4 การนำวัตถุดิบที่มีใช้ผลิตผลทางการเกษตรมาทำการผลิต เพื่อใช้เป็นปัจจัยในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การผลิตเสาปูนสำหรับเกษตรกรที่ทำสวนพริกไทยใช้เป็นเสาสำหรับให้ต้นพริกไทยเลื้อยเกาะแทนการใช้เสาไม้ซึ่งยุ่งยาก เป็นต้น

2.2.5 การบริการที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เช่น การซื้อรถบรรทุกสำหรับขนผลิตผลของตนเองและเพื่อนบ้านไปจำหน่าย หรือการเปิดร้านซ่อมเครื่องมือเครื่องจักรกลทางการเกษตร เป็นต้น

3. อาชีพอย่างอื่น

การประกอบอาชีพอย่างอื่น ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 หมายความว่า การประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรม อาชีพด้านพาณิชย์กรรม และอาชีพด้านบริการของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกรเพื่อเพิ่มรายได้

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น การให้สินเชื่อเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นจึงมีองค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ผู้ที่จะขอกู้เงินเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นต้องเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่ก่อนแล้ว การประกอบอาชีพอย่างอื่นเป็นการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ของเกษตรกรหรือคนในครอบครัวของเกษตรกร

3.2 การประกอบอาชีพอย่างอื่นไม่จำเป็นต้องเป็นการประกอบอาชีพที่เชื่อมโยงกับการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เหมือนกับการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม ยกตัวอย่าง

3.2.1 การประกอบอาชีพอุตสาหกรรม เช่น การทำเครื่องปั้นดินเผา การทำเครื่องเงินเครื่องทองเหลือง หรือเครื่องเงิน เป็นต้น

3.2.2 การประกอบอาชีพพาณิชย์กรรม เช่น การเปิดร้านขายของชำ (โชห่วย) ในหมู่บ้าน การรับซื้อสินค้าจากผู้ผลิต เพื่อขายส่งให้กับพ่อค้าเพื่อขายปลีก เป็นต้น

3.2.3 การประกอบอาชีพด้านบริการ เช่น การซื้อรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์เพื่อใช้เป็นรถรับจ้างรับส่งผู้โดยสาร การเปิดร้านรับจ้างตัดผมหรือตัดเย็บเสื้อผ้าในหมู่บ้าน เป็นต้น

การให้กู้เงินตามลักษณะของการใช้เงินกู้ ธนาคารจะให้กู้เงินตามลักษณะของการใช้เงินกู้ ดังนี้

1. เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ

เป็นการให้กู้เงินเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการผลิตทางการเกษตร เกี่ยวเนื่องกับการเกษตร หรือเพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นในรอบปี ซึ่งในรอบปีหนึ่ง ๆ อาจมีการผลิตรอบเดียวหรือหลายรอบก็ได้

2. เงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพ

เป็นการให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุนในสินทรัพย์ซึ่งต้องใช้ระยะเวลานานกว่า 1 ปี จึงจะให้ผลตอบแทนคุ้มการลงทุน

สินทรัพย์ที่ธนาคารจะให้กู้เงิน ไปลงทุนนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นสินทรัพย์ที่นำมาใช้เพื่อการก่อสร้างนอกเขต หรือก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น เช่น การซื้อที่ดินเพิ่มเติมเพื่อขยายการผลิตให้เพียงพอต่อการดำรงชีพของคนในครัวเรือนเกษตรกร เป็นต้น หรือช่วยลดต้นทุนการผลิต การซื้อ

เครื่องยนต์หรือเครื่องจักรกลที่ทดแทนแรงงานคนซึ่งมีผลต่อการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเกษตร เป็นต้น การลงทุนประเภทนี้จะไม่ทำให้รายได้เพิ่มเติมมีกำไรเพิ่มขึ้นเพราะค่าใช้จ่ายลดลง

3. เงินกู้เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพ

3.1 ความหมาย

เงินกู้เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพ ตามความหมายในข้อบังคับฉบับที่ 44 หมายความว่า เป็นเงินกู้เพื่อการส่งเสริม พัฒนา ปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพเกษตรกร อาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรหรืออาชีพอย่างอื่น เพื่อเพิ่มรายได้ของเกษตรกรที่ประสบปัญหาในการประกอบอาชีพจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถชำระหนี้แก่ธนาคารได้

3.2 ลักษณะของการให้กู้เงินเพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพ

3.2.1 ผู้ขอต้องเป็นลูกหนี้ที่ยังมีหนี้เงินกู้อยู่กับธนาคารนี้ในขณะที่ขอเงิน เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพ

3.2.2 ผู้ขอเป็นผู้ที่ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงในการประกอบอาชีพอันเนื่องมาจากภัยพิบัติหรือภัยธรรมชาติ จนเป็นเหตุให้ต้องมีการลงทุนเพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการประกอบอาชีพเพื่อให้มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว

3.2.3 ผู้ขอเป็นผู้ที่ธนาคารพิจารณาแล้วเห็นว่ามียศกภาพในการสร้างรายได้เพื่อชำระหนี้เงินกู้ทั้งรายเก่าและรายใหม่ได้อย่างแท้จริง

4. เงินกู้เพื่อพัฒนาความรู้

4.1 ความหมาย

เงินกู้เพื่อพัฒนาความรู้ ตามความหมายในข้อบังคับฉบับที่ 44 หมายความว่า เป็นเงินกู้เพื่อการศึกษาอบรม สัมมนา ดูงานหรือฝึกงานของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกรในด้านเกษตรกรรมหรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้

4.2 ลักษณะของการให้กู้เงินเพื่อพัฒนาความรู้

4.2.1 ลูกหนี้ผู้ขอเงินจะมีหนี้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์อื่นอยู่แล้วหรือไม่ก็ได้

4.2.2 เป็นการกู้เงินเพื่อพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพที่ทำอยู่เดิม เพื่อให้การประกอบอาชีพนั้นมีคุณภาพหรือประสิทธิภาพดีขึ้นกว่าเดิม เช่น ช่วยลดต้นทุนการผลิต ช่วยเพิ่มมูลค่าของผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

4.2.3 เป็นการกู้เงินเพื่อให้การเรียนรู้หรือทักษะในการประกอบอาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ของครัวเรือนให้สูงขึ้น

5. เงินกู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

5.1 ความหมาย

เงินกู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 หมายความว่า เป็นเงินกู้เพื่อการยกระดับมาตรฐานการดำรงชีวิตเกี่ยวกับการศึกษา อบรม สัมมนา ฅงาน ฝึกงาน การรักษาพยาบาลของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร รวมทั้งการจัดหา ปรับปรุง หรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของเกษตรกรหรือครอบครัวของเกษตรกร

5.2 ลักษณะของการให้เงินเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

5.2.1 การให้เงินเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา เป็นการให้เงินเพื่อยกระดับการศึกษา เช่น การอบรม สัมมนา ฅงาน หรือฝึกงาน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวกับการประกอบอาชีพเท่านั้น แต่ให้หมายถึงการพัฒนาการศึกษาเพื่อเพิ่ม โอกาสทางการศึกษาให้แก่ลูกค้ำหรือครอบครัวของลูกค้ำ เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานการดำรงชีวิตให้ดีขึ้นกว่าเดิมอีกด้วย

5.2.2 การให้เงินเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการรักษาพยาบาล เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินที่เกิดจากการรักษาพยาบาลของลูกค้ำและบุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป็นการป้องกันปัญหาให้ลูกค้ำต้องเป็นหนี้ในระบบที่มีภาระหนักด้านอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงกว่าหนี้ในระบบ

5.2.3 การให้เงินเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย เป็นการให้เงินกู้เพื่อซื้อ สร้าง หรือปรับปรุงบ้าน หรือที่ดิน หรือบ้านพร้อมที่ดิน หรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรลูกค้ำให้มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงแข็งแรงปลอดภัยสำหรับตนเอง และคนในครอบครัว โดยเป็นกลุ่มเป้าหมายสำหรับลูกค้ำที่มีการประกอบอาชีพที่แน่นอนและมั่นคง ตลอดระยะเวลาที่ธนาคารกำหนดให้ชำระคืนเงินกู้

6. เงินกู้เพื่อชำระหนี้สินภายนอก

เป็นการให้เงินเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบ ที่มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เป็นภาระหนักจนอาจเป็นเหตุให้เกษตรกรต้องสูญเสียที่ดินทำกิน ที่นำไปเป็นประกันหนี้เงินกู้ในระบบนั้น หรือเป็นการให้เงินเพื่อให้เกษตรกรสามารถซื้อคืนที่ดินซึ่งเดิมเป็นของตนเองหรือของบิดามารดาของตนเองหรือของบุตร และหลุดเป็นสิทธิของเจ้าหนี้หรือบุคคลอื่น อันเนื่องมาจากสิ้นสุดระยะเวลาการไถ่ถอน การขายฝาก หรือถูกบังคับชำระหนี้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่จำนองตามคำสั่งศาล ทั้งนี้ เพื่อให้เกษตรกรยังคงมีที่ดินทำกินของตนเองอยู่ต่อไป

7. เงินกู้เพื่อรอการขายผลิตผลการเกษตร

เป็นการให้เงินเพื่อให้เกษตรกรลูกค้ำชะลอการขายผลิตผลการเกษตรที่ผลิตออกมาพร้อม ๆ กันเป็นจำนวนมาก จนเป็นเหตุให้เกษตรกรถูกกดราคารับซื้อผลิตผลการเกษตร โดยวิธีการรับจำนำผลิตผลการเกษตรของลูกค้ำ หรือรับจำนำไปประทวนสินค้า โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกษตรกรลูกค้ำมีเงินใช้จ่ายหมุนเวียนชั่วคราวระยะเวลาดังที่ยังขายผลิตผลการเกษตรไม่ได้และช่วยให้เกษตรกร

สามารถขายผลิตผล การเกษตรเมื่อได้ราคาดีตามที่เกษตรกรพอใจ เงินกู้ประเภทนี้ โดยปกติแล้วจะ กำหนดระยะเวลาการไถ่คืนภายในระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน และผลิตผลที่รับจำหน่ายจะต้องเป็น ผลิตผลการเกษตรที่เก็บรักษาไว้ได้นาน ไม่น่าเสียดาย และเกษตรกรลูกค้ามียุ่งฉางในการเก็บรักษา ผลิตผลที่มั่นคงแข็งแรง หรือฝากสินค้าที่จำหน่ายไว้กับยุ่งฉางของส่วนราชการหรือองค์กรเอกชน

8. เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหรือเป็นค่าลงทุนในการดำเนินกิจการตาม โครงการที่เป็นการ ส่งเสริมหรือสนับสนุนการประกอบอาชีพเกษตรกรรวมทั้งเป็นการดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการ โดยได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการธนาคาร

หลักเกณฑ์การให้กู้เงิน

หลักเกณฑ์ทั่วไป

ลูกค้าประจำสาขาตามข้อบังคับฉบับที่ 44 สามารถขอกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหรือค่า ลงทุนในการประกอบอาชีพ ภายใต้วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับฉบับที่ 44 ได้ตาม ความสามารถในการชำระหนี้ หรือแหล่งที่มาของรายได้

1. การวิเคราะห์เงินกู้

1.1 เหตุผลในการวิเคราะห์เงินกู้

การวิเคราะห์เงินกู้เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งในการพิจารณาเงินกู้ ทั้งนี้ เพื่อนำผล การวิเคราะห์ไปใช้ในการประเมินสินเชื่อ เพื่อการตัดสินใจของผู้อนุมัติเงินกู้ว่าควรจะให้กู้หรือไม่ หากให้กู้ควรจะให้กู้เท่าใดจึงจะเหมาะสม ควรจะให้ชำระหนี้เสร็จสิ้นเมื่อใด และหลักประกันเงินกู้ มีความเหมาะสม เพียงพอ หรือคุ้มกับวงเงินที่ขอกู้หรือไม่

1.2 หลักการวิเคราะห์เงินกู้

โดยทั่ว ๆ ไปข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์สินเชื่อแบ่งได้เป็น 2 หมวดใหญ่ ๆ คือ

1.2.1 การวิเคราะห์ตัวผู้กู้ เพื่อพิจารณาว่าเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือและมี ศักยภาพในการประกอบอาชีพที่ขอกู้หรือไม่ ซึ่งจะมีรายละเอียดการวิเคราะห์เกี่ยวกับฐานะทาง การเงิน ชื่อเสียง ความซื่อสัตย์สุจริต ประวัติการใช้เงินกู้ และหรือมีความรู้หรือประสบการณ์ที่ผ่าน มาเกี่ยวกับการประกอบอาชีพที่ขอกู้ ทั้งนี้ เพื่อการตัดสินใจว่าเป็นผู้ที่ธนาคารสมควรจะให้กู้หรือมิ ให้กู้

1.2.2 การวิเคราะห์วงเงินกู้

การวิเคราะห์วงเงินกู้จะพิจารณาจากหลักเกณฑ์ใหญ่ ๆ 5 ประการ คือ

1.2.2.1 ความต้องการเงินกู้ตามแผนการผลิต หรือความต้องการ เงินกู้ตามแผนงาน หรือโครงการ

ความต้องการเงินกู้มิใช่พิจารณาความต้องการเงินกู้ของผู้กู้แต่เพียงประการเดียว แต่จะต้องพิจารณาให้ลึกกลงไปถึงรายละเอียดของความต้องการเงินกู้แท้จริงของผู้กู้ด้วย ซึ่งการให้กู้จะต้องอาศัยข้อมูลมาตรฐานเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต ต้นทุนเกี่ยวกับรายได้และค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพที่ขอกู้ที่มีความน่าเชื่อถืออย่างแท้จริง ซึ่งสาขาจำเป็นต้องทำการสำรวจข้อมูลดังกล่าวสำหรับการประกอบอาชีพของลูกค้าที่สาขาให้สินเชื่อในทุก ๆ อาชีพ โดยพยายามใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ แหล่งมาวิเคราะห์เปรียบเทียบและตัดสินใจใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์สินเชื่อ อีกทั้งควบคุมการใช้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์อย่างถูกต้องด้วย การวิเคราะห์ความต้องการเงินกู้แท้จริงนั้น ธนาคารจะใช้วิธีการวิเคราะห์อย่างหยาบหรือละเอียดคนนั้นขึ้นอยู่กับความเสี่ยงและจำนวนเงินที่ให้กู้ว่ามากหรือน้อยเพียงใด

อนึ่ง ในการให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุนครั้งแรกของกิจการ ธนาคารยินยอมให้นำเงินกู้ส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงานในระยะเริ่มแรกที่การลงทุนยังไม่ให้ผลตอบแทนครบเข้าเป็นส่วนหนึ่งของเงินกู้เพื่อการลงทุนด้วย

1.2.2.2 รายได้

คำว่ารายได้ในที่นี้หมายถึง รายได้ภายหลังหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานแล้ว กล่าวคือ ต้องพิจารณาที่ค่าใช้จ่ายด้วย เพราะการผลิตบางอย่างมีรายได้มาก แต่มีต้นทุนการผลิตสูง หรือมีค่าใช้จ่ายดำเนินงานสูงหรือสูงทั้งสองอย่าง เพราะฉะนั้นการพิจารณารายได้จึงเป็นการพิจารณาที่ความสามารถในการสร้างรายได้

1.2.2.3 ความสามารถชำระหนี้

ความสามารถชำระหนี้ให้พิจารณาถึงรายได้ภายหลังหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานตามข้อ 1.2.2.2 หักด้วยภาระผูกพันในหนี้สินที่ผู้ขอกู้จะต้องชำระในแต่ละปีด้วย

1.2.2.4 ประวัติการชำระหนี้เงินกู้

ประวัติการชำระหนี้เงินกู้เป็นส่วนหนึ่งที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจเพื่อกำหนดวงเงินกู้ โดยเฉพาะในกรณีลูกค้าขอขยายวงเงินกู้ ประวัติการชำระหนี้จะเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของผู้อนุมัติ ปัจจุบันธนาคารได้ใช้ประวัติการชำระหนี้เงินกู้เป็นเกณฑ์ในการจัดชั้นลูกค้า

1.2.2.5 หลักประกันเงินกู้

การใช้หลักประกันเงินกู้นั้น ต้องเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับฉบับที่ 44 และคู่มือการปฏิบัติงานสินเชื่อด้านเกษตรกรรมเล่ม 4 ว่าด้วยหลักประกันเงินกู้

ในการเรียกหลักประกันเงินกู้นั้น ธนาคารจะให้ลูกค้าใช้หลักประกันที่มั่นคงก่อน โดยพิจารณาจากหลักทรัพย์ที่ผู้ขอกู้มีอยู่ ซึ่งปรากฏในข้อมูลลูกค้ารายคน

หากผู้กู้ไม่มีหลักทรัพย์จำนองเป็นประกัน หรือไม่มีเงินฝาก หรือหลักทรัพย์รัฐบาลไทย อันได้แก่ พันธบัตรรัฐบาล เป็นต้น หรือหลักประกันที่มั่นคงอย่างอื่นตามที่ธนาคารกำหนด ธนาคารจะผ่อนปรนให้ใช้หลักประกันบุคคลค้ำประกัน ซึ่งกระทำได้ 2 ลักษณะ คือ การให้ลูกค้ำในกลุ่มเดียวกัน ตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป ทำหนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน (ปกติเฉพาะเงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ซึ่งจัดทำเป็นหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันเท่านั้น) หรือใช้ลูกค้ำในกลุ่มเดียวกัน 2 คน ค้ำประกัน แล้วแต่กรณี

หลักสำคัญของการวิเคราะห์หลักประกันก็คือ ต้องการให้ผู้กู้ใช้หลักประกันที่เหมาะสมเพียงพอ และคุ้มกับวงเงินที่ขอกู้เพื่อเป็นการประกันความเสี่ยงในการให้สินเชื่อของธนาคาร

2. การประเมินสินเชื่อ

จากผลการวิเคราะห์สินเชื่อจะนำไปสู่การประเมินสินเชื่อเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นรูปธรรมและนำไปสู่การพิจารณาอนุมัติวงเงินกู้ กำหนดการเบิกรับเงินกู้ และการกำหนดระยะเวลาชำระหนี้ วิธีการประเมินสินเชื่อของธนาคาร จะมีแบบสรุปความเห็นที่เป็นทั้งระบบการให้คะแนน และมีได้เป็นระบบการให้คะแนนที่ชัดเจน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการขอกู้ วิธีการวิเคราะห์ และวงเงินที่ขอกู้

3. การกำหนดวงเงินกู้ขั้นสูง

การกำหนดวงเงินกู้ขั้นสูงเป็นอำนาจของผู้อนุมัติซึ่งต้องอาศัยผลการวิเคราะห์วงเงินกู้ และการประเมินสินเชื่อ แต่ผลการวิเคราะห์จะออกมาอย่างไรก็ตาม วงเงินกู้ขั้นสูงที่ผู้ขอกู้รายหนึ่ง ๆ จะขอกู้ได้ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 ในเวลาใดเวลาหนึ่ง รวมกันต้องไม่เกิน 15 ล้านบาท เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการธนาคารเป็นราย ๆ ไป

4. อำนาจในการอนุมัติเงินกู้

ในการอนุมัติเงินกู้นั้น ธนาคารจะมีคำสั่งมอบอำนาจเกี่ยวกับการอนุมัติเงินกู้ให้กับพนักงานในระดับต่าง ๆ ที่แตกต่างกัน ผู้รับมอบอำนาจจะต้องระมัดระวังมิให้มีการอนุมัติเงินกู้เกินกว่าอำนาจที่ตนเองได้รับมอบอำนาจ

5. ระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้

ให้กำหนดระยะเวลาชำระคืนได้ไม่เกินตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินแต่ละประเภท ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 ข้อ 17 (1) (2) (3) และ (4) โดยคำนึงถึงรายได้ รอบการผลิตหรือรอบการบริการ อายุการใช้งานของสินทรัพย์ จำนวนของเงินกู้ และความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้ำ โดยจะต้องกำหนดชำระคืนเงินกู้เป็นรายเดือน ไตรมาส หรือรายปีตามที่มาแห่งรายได้ให้ตรงกับวันสิ้นเดือน เดือนใดเดือนหนึ่ง ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับเดือนสิ้นไตรมาสก็ได้

6. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

ธนาคารกำหนดให้เรียกดอกเบี้ยเงินกู้ตามชั้นความเสี่ยงของลูกค้า เพื่อเป็นมาตรการจูงใจให้ลูกค้าผู้รักษาประวัติการชำระหนี้ที่ดีไว้ และเป็นแรงเสริมให้ลูกค้าที่มีหนี้ค้างชำระพยายามสร้างประวัติชำระหนี้ที่ดี ซึ่งธนาคารจะประกาศอัตราดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ที่ให้กู้แก่ลูกค้า ได้รับทราบทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคาร จึงให้สาขาติดประกาศอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้ลูกค้ารับทราบทุกสาขา

7. การจัดทำเอกสารการกู้เงิน

7.1 การจัดทำหนังสือกู้เงิน

กรณีเงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหลังจากพิจารณาทบทวนข้อมูลลูกค้ารายคน และพิจารณากำหนดวงเงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์ การกำหนดวงเงินกู้ ค่าใช้จ่ายเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพอย่างอื่น ชำระหนี้สินภายนอก พัฒนาคุณภาพชีวิต หรือพัฒนาความรู้ เมื่อลูกค้ามีรายได้เกิดขึ้นจะต้องกำหนดให้ลูกค้าส่งชำระคืนเงินกู้ตามข้อ 5 แล้ว ให้จัดทำเป็นหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันเป็นอันดับแรก โดยกำหนดวงเงินกู้ทุกอาชีพไว้รวมกัน เป็นภาพรวมของครัวเรือน หากไม่เพียงพอหรือมีเหตุผลพิเศษ จึงให้จัดทำหนังสือกู้เงินเครดิตเงินตรารายคนได้ โดยกำหนดอายุของหนังสือกู้เงินข้างต้นได้ไม่เกิน 5 ปี นับแต่เริ่มใช้หนังสือกู้เงินเครดิตเงินสด

กรณีเงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุน หลังจากทบทวนข้อมูลลูกค้ารายคน และพิจารณากำหนดวงเงินกู้ตามหลักเกณฑ์การกำหนดวงเงินกู้ค่าลงทุน เมื่อลูกค้ามีรายได้เกิดขึ้นจะต้องกำหนดให้ลูกค้าส่งชำระคืนเงินกู้ตามที่มาแห่งรายได้ โดยกำหนดชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จสิ้นภายใน 15 ปี กรณีพิเศษไม่เกิน 20 ปี โดยจัดทำเป็นหนังสือกู้เงินเพื่อการลงทุนตามวัตถุประสงค์นั้น ๆ แล้วแต่กรณี โดยกำหนดอายุของหนังสือกู้เงินข้างต้นเท่ากับระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้เสร็จสิ้น

7.2 การจัดทำรายงานเบิกเงินกู้

กรณีเงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่จัดทำหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดแล้ว ลูกค้าสามารถเบิกรับเงินกู้ได้เป็นคราว ๆ โดยจัดทำรายงานเบิกตามความจำเป็น ตลอดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสด ในการเบิกเงินกู้แต่ละครั้งจะต้องสอบทวนข้อมูลลูกค้ารายคนตามแผนการผลิต รายได้ รายจ่ายของลูกค้า และจะขอเบิกเงินกู้ได้ต้องชำระหนี้การผลิตเดิมให้เสร็จสิ้น หรือได้รับการผ่อนหนี้เงินกู้เดิมแล้ว และหนี้เงินกู้คงเหลือต้องน้อยกว่าวงเงินกู้ตามหนังสือกู้เงินตลอดจนต้องพิจารณากำหนดชำระคืนเงินกู้ตามรายงานเบิกเงินกู้ที่ลูกค้าขอเบิกเงินกู้ใหม่ ไม่เกินวันที่สิ้นสุดของหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสด

กรณีเงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนที่มีแผนการลงทุนหลายขั้นตอน หรือใช้เงินทุนจำนวนมาก ให้เบิกเงินกู้ตามความก้าวหน้าของโครงการ โดยจัดทำรายงานเบิกเป็นคราว ๆ เริ่มตั้งแต่งวดแรกของการเบิกรับเป็นต้นไป ยกเว้นเงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนในระบบ BPR งวดแรกไม่ต้องจัดทำรายงานเบิก กวดต่อไปจึงจัดทำรายงานเบิกเป็นคราว ๆ ตามปกติ

7.3 การจัดทำหลักประกันเงินกู้

ให้เป็นไปตามคู่มือการปฏิบัติงานสินเชื่อด้านเกษตรกรรม เล่ม 4 ว่าด้วยหลักประกันเงินกู้

8. การจัดทำเอกสารประกอบการกู้เงินกรณีเกินอำนาจอนุมัติของสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัด

กรณีลูกค้าขอเงินทั้งเพื่อเป็นค่าลงทุนและหรือเป็นค่าใช้จ่ายทุกประเภทที่เกินอำนาจอนุมัติของสำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัด ให้ผู้จัดการสาขาพิจารณาให้ความเห็นเบื้องต้น และจัดทำบันทึกเสนอส่วนงานในสำนักงานใหญ่ที่ได้รับมอบหมาย ผ่านผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัด เพื่อพิจารณา หากลูกค้ามีหนี้เงินกู้เดิมอยู่แล้วเสนอขอเพิ่มเติม เมื่อรวมกับหนี้เงินกู้คงเหลือทำให้วงเงินกู้เกินอำนาจอนุมัติของสำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัด ให้ประมวลข้อมูลโครงการที่ลูกค้าเคยได้รับอนุมัติแล้วเสนอมาพร้อมกับการขออนุมัติในคราวเดียวกันด้วย และในระหว่างรอการพิจารณาไม่ควรให้เงินกู้เพิ่มเติมกับลูกค้าอีก สำหรับข้อมูลสำคัญในการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อทั้ง 3 ด้าน คือ ข้อมูลของลูกค้า ข้อมูลโครงการและหลักประกัน ให้สาขาพิจารณาจัดเตรียมรายละเอียดให้ครบถ้วน ดังนี้

8.1 ข้อมูลของลูกค้า

8.1.1 ข้อมูลเบื้องต้นของลูกค้า เช่น อายุ ชั้นลูกค้า ประวัติการชำระหนี้เงินฝาก พันธบัตร บัตรออมทรัพย์ทวีสิน ตำแหน่งหรือกิจกรรมที่มีส่วนสนับสนุนงานธนาคาร เช่น เป็นวิทยากรหรือช่วยเหลืองานธนาคาร เป็นต้น

8.1.2 สำเนาข้อมูลลูกค้ารายคน

8.1.3 สำเนารายละเอียดหนี้คงเหลือ ณ ปัจจุบัน

8.1.4 หลักฐานแสดงการถือหุ้นและหรือเงินออมของลูกค้า (ถ้ามี)

8.1.5 สำเนารายละเอียดหนี้และเอกสารประกอบการเป็นหนี้ภายนอกทั้งของเอกชนและนิติบุคคล (ถ้ามี)

8.1.6 สุขภาพ ประสบการณ์ ความชำนาญในการทำกินของลูกค้า คุณสมบัติความขยันแข็ง ความซื่อสัตย์ของลูกค้า กรณีลูกค้ามีผู้สืบทอดการทำกินหรือช่วยทำกิน ให้ระบุถึงจำนวน อายุ คุณสมบัติและประสบการณ์ของผู้สืบทอดด้วย

8.2 ข้อมูลโครงการ

- 8.2.1 วงเงินกู้และวัตถุประสงค์การกู้ที่ขออนุมัติ ประเภท และขนาดการผลิต
- 8.2.2 ความเป็นไปได้ในการประกอบกิจการ และความจำเป็นในการใช้เงินทุน
- 8.2.3 แหล่งที่มาของรายได้ ปัจจัยการผลิต แผนการผลิต กระบวนการผลิต การเงิน การบริหารจัดการ รายได้รายจ่ายต่อหน่วยพอสังเขป
- 8.2.4 การตลาด ช่องทางวิธีการจำหน่ายในประเทศ ต่างประเทศ (ถ้ามี) แบบหลักฐานข้อตกลงหรือสัญญาการซื้อขาย (ถ้ามี)
- 8.2.5 ทรัพย์สินที่ใช้ในโครงการส่วนที่เช่าหรือเป็นของผู้อื่น
- 8.2.6 แบบสอบถามข้อมูลการขอกู้เงิน
- 8.2.7 ตารางวิเคราะห์ความต้องการในการใช้เงินกู้ (Need) พร้อมทั้งรายละเอียดที่มาของรายได้ค่าใช้จ่ายของผลิตผลแต่ละประเภทให้ครบถ้วน
- 8.2.8 กรณีกู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุน ให้จัดทำข้อมูลตารางประมาณการกระแสเงินสดหมุนเวียนโครงการ แผนชำระคืนเงินกู้ระยะยาวประจำปี และการวิเคราะห์การลงทุน (ปรับเวลา รายได้ และรายจ่าย) ตารางวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน
- 8.2.9 ตารางวิเคราะห์ห่วงเงินกู้
- 8.2.10 เอกสารแสดงรายได้รายจ่ายการประกอบกิจการที่เป็นรายได้เสริม (ถ้ามี)
- 8.2.11 เอกสารการจัดการและการป้องกันเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (กรณีต้องมี)
- 8.2.12 แบบตรวจสอบและประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (กรณีต้องมี)
- 8.2.13 สัญญาเช่า (ในกรณีลูกค้านำที่ดินซึ่งเป็นที่ตั้งโครงการ ทั้งนี้ระยะเวลาเช่าควรครอบคลุมระยะเวลาการชำระหนี้)
- 8.2.14 สำเนาแสดงมาตรฐานการประกอบอาชีพ เช่น สำเนาการจดทะเบียน ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การตรวจรับรองมาตรฐาน Code of Conduct : COC หรือ Good Aquaculture Practice : GAP การตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มเกษตรกรดีเด่น (ถ้ามี) เป็นต้น
- 8.2.15 หลักฐานอื่น ๆ ได้แก่ แผนที่แสดงที่ตั้งโครงการ การคมนาคมขนส่ง แหล่งน้ำธรรมชาติ/ชลประทาน รูปภาพแสดงกิจกรรมของฟาร์ม พืชไร่ พืชสวน ฯลฯ หลักฐานแสดงความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ การคิดค้นเทคโนโลยีการผลิตแนวใหม่ (ถ้ามี) หน่วยงานสนับสนุนด้านวิชาการ (ถ้ามี)

8.3 หลักประกัน

8.3.1 รายละเอียดประเภท จำนวน และมูลค่าหลักประกันส่วนที่เป็นของตนเองและส่วนที่เป็นของผู้อื่น

8.3.2 ทะเบียนจํานองทรัพย์สิน

8.3.3 สำเนาบันทึกการตรวจสอบที่ดิน (ฉบับที่มีการทบทวนราคาประเมินที่ดินครั้งล่าสุด) รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณากำหนดราคาที่ดินกลาง และเอกสารการขอลดหย่อนใช้ราคาประเมินจํานองสูงกว่าราคาที่ดินกลาง (ถ้ามี)

8.3.4 สำเนารายงานการประชุม ALCO (กรณีต้องมี เช่น สาขาเสนอขอกู้เงินในวงเงินร้อยละ 80 ของราคาประเมินที่ดิน เป็นต้น)

8.4 ความเห็นเบื้องต้นของสาขาและ สนจ.

8.5 ให้สาขารับรองสำเนาเอกสาร และความถูกต้องของข้อมูลที่เสนอขออนุมัติ โดยลงลายมือชื่อกำกับในข้อความ “ขอรับรองภาพถ่ายและข้อมูลถูกต้อง” ในท้ายเอกสารที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ

8.6 การเสนอขออนุมัติเงินกู้เกินอำนาจของ สนจ. สาขาไม่ต้องส่งต้นฉบับเอกสารสำคัญของลูกค้า เช่น หนังสือสัญญาเงิน สมุดบัญชีเงินกู้ เป็นต้น เพราะหากเกิดการสูญหายหรือเอกสารชำรุดเสียหายจะมีผลกระทบต่อกรให้บริการลูกค้า และสาขาต้องไม่จ่ายเงินกู้สัญญาใหม่เพิ่มให้แก่ลูกค้าขณะที่รอผลการพิจารณาอนุมัติของสำนักงานใหญ่

8.7 จัดทำแบบสรุปรูปการพิจารณาเงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนและหรือเป็นค่าใช้จ่าย ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 กรณีเกินอำนาจอนุมัติของสำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัด (CREDIT SCORING) ตามเอกสารบทที่ 03 11 013

ขั้นตอนการให้กู้เงิน

เนื่องจากขั้นตอนการให้กู้เงินทุกประเภท จะมีกระบวนการและการจัดทำเอกสารการกู้เงินเหมือนกัน ยกเว้นขั้นตอนการพิจารณา หรือวิเคราะห์การให้กู้เงินจะเป็นส่วนที่มีวิธีการพิจารณาวิเคราะห์การให้กู้เงินแต่ละประเภทแตกต่างกัน ดังนั้น จึงกำหนดให้มีแผนผังขั้นตอนการให้กู้เงินเป็นรูปแบบเดียวกัน และแยกวิธีการวิเคราะห์ให้มีขั้นตอนการพิจารณาวิเคราะห์การให้สินเชื่อแยกตามประเภทเงินกู้ จะทำให้พนักงานพัฒนาธุรกิจปฏิบัติงานได้ถูกต้อง และสะดวกต่อการปรับปรุงแก้ไขวิธปฏิบัติ และกรณีมีผลิตภัณฑ์สินเชื่อใหม่จะสะดวกต่อการทำความเข้าใจและการจัดทำขั้นตอนการวิเคราะห์การให้สินเชื่อในอนาคต

วิธีการให้กู้เงิน

เงินกู้เพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ด้วยธนาคารพิจารณาแล้วเห็นว่า การให้กู้เงินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมนั้น มีหลักการวิเคราะห์ที่หลากหลายขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการให้กู้เงินและขนาดวงเงินกู้ที่แตกต่างกัน จึงจำแนกการให้กู้เงินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดังนี้

1. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

1.1 เงินกู้เครดิตเงินสดแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน

ด้วยปัจจุบันการผลิตทางการเกษตรของลูกค้าในแต่ละกลุ่ม หรือแต่ละรายทำการผลิตที่หลากหลายแตกต่างกันไป หากธนาคารกำหนดให้ลูกค้ากู้เงินเพื่อการผลิตแยกออกจากกัน ต่างหากตามชนิดของการผลิตพืชหรือสัตว์จะทำให้การกู้เงินของลูกค้าไม่คล่องตัวเท่าที่ควร ฉะนั้นจึงเปลี่ยนวิธีการจัดทำหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน เพื่อให้ลูกค้าสามารถกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตได้ทุกชนิดที่ลูกค้าทำการผลิต และเป็นการลดภาระในการจัดทำสัญญากู้เงินทั้งในส่วนของพนักงานพัฒนาธุรกิจและลูกค้าธนาคาร รวมทั้งลดภาระการปฏิบัติงานของพนักงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ธนาคารจึงได้ขยายอายุของสัญญากู้เงินดังกล่าว ซึ่งแต่เดิมปกติจะกำหนดอายุของสัญญาไว้เพียงไม่เกิน 12 เดือน หรือในกรณีพิเศษไม่เกิน 18 เดือน เป็นไม่เกิน 5 ปี ซึ่งมีหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1.1.1 หลักเกณฑ์ทั่วไป

1.1.1.1 เมื่อลูกค้าในกลุ่มเดียวกันขอกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตของลูกค้า โดยยินยอมรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน ก็ให้จัดทำหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน บทที่ 03 11 000 ให้แก่กลุ่มลูกค้า สำหรับผลิตผลการเกษตรทุกชนิดและรวมถึงอาชีพอย่างอื่นที่ลูกค้าผู้กู้ได้ทำการผลิตขึ้นมา

1.1.1.2 การขอกู้เงินตามข้อ 1.1.1.1 จะต้องมีลูกค้าไม่น้อยกว่า 5 คน ร่วมกันทำสัญญากู้เงิน โดยรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน และกำหนดระยะเวลาการใช้หนังสือกู้เงินให้แก่ลูกค้าตามความเหมาะสมแต่ต้องไม่เกินกว่า 5 ปี นับแต่วันเริ่มใช้หนังสือกู้เงิน

1.1.1.3 สำหรับลูกค้าประเภทสังกัดกลุ่มประสงค์จะขอกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต ให้จัดทำเป็นหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันเป็นอันดับแรก หากวงเงินที่กำหนดไว้แล้วไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานการเกษตรและอาชีพอย่างอื่น จึงให้จัดทำหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดรายคนเพิ่มเติมอีก 1 ฉบับ ทั้งนี้ ยกเว้นกรณีผู้ขอผู้ใช้หลักประกันจำนอง เงินฝากหรือพันธบัตรรัฐบาลไทยเป็นประกัน ก็ให้จัดทำหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดรายคนก่อนได้

1.1.1.4 ลูกค้าแต่ละคนอาจจะมีฐานะเป็นผู้รับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันในสัญญากู้เงินเครดิตเงินสดแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันมากกว่า 1 สัญญาก็ได้ แต่จะมีวงเงินกู้สำหรับตนเองได้เพียงสัญญาใดสัญญาหนึ่งเท่านั้น

1.1.1.5 วงเงินกู้ตามหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันของลูกค้าแต่ละรายจะเกินกว่า 150,000 บาท ไม่ได้

1.2 เงินกู้เครดิตเงินสดแบบรายคน

1.2.1 หลักเกณฑ์ทั่วไป

1.2.1.1 ลูกค้าประจำสาขาตามข้อบังคับฉบับที่ 44 สามารถขอกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานการเกษตร สำหรับฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ ซึ่งหมายถึงเงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิตตามความประสงค์ได้

1.2.1.2 การขอกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่าย นอกจากจัดทำเป็นหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันตามข้อ 1.1 แล้ว สาขาจะจัดทำเป็นหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดรายคนอีกสัญญาหนึ่งต่างหากได้

1.2.1.3 การขอกู้เงินตามหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดตามข้อ 1.2.1.2 ลูกค้าสามารถเบิกเงินกู้ได้เป็นคราว ๆ ตามจำนวนและในเวลาที่ต้องการ

1.2.1.4 ลูกค้าประเภทสังกัดกลุ่มประสงค์จะขอกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต โดยจัดทำเป็นหนังสือกู้เงินเครดิตเงินสดรายคนได้ เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

1) เป็นการกู้เงินโดยใช้หลักประกันจำนอง หรือจำนำหลักทรัพย์รัฐบาลไทยหรือใช้เงินฝากเป็นประกัน

2) มีเหตุจำเป็นไม่สามารถมากู้เงินโดยใช้หลักประกันแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันพร้อมกับกลุ่มได้

3) เข้าสังกัดกลุ่มลูกค้าเดิม ซึ่งกลุ่มลูกค้าเดิมได้กู้เงินโดยใช้หลักประกันแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันไปแล้ว และไม่สะดวกที่จะมาลงลายมือชื่อรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันอีก

4) ไม่ประสงค์จะกู้เงินโดยใช้หลักประกันแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันกับกลุ่มที่ตนสังกัดอยู่

กรณีลูกค้าประเภทสังกัดกลุ่มซึ่งกู้เงินตามข้อ 1.2.1.2 และ 1.2.1.3 ต้องการกู้เงินเครดิตเงินสดแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน พนักงานต้องแนะนำให้ลูกค้าชำระหนี้เงินกู้เครดิตเงินสดรายคนดังกล่าวให้เสร็จสิ้นและทำหนังสือขอยกเลิกสัญญาด้วย

1.2.2 หลักเกณฑ์ในการกำหนดระยะเวลาการใช้หนังสือกู้เงิน

ให้กำหนดระยะเวลาการใช้หนังสือกู้เงินเครดิตเงินตราคนให้แก่ลูกค้า ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินกว่า 5 ปี นับแต่วันที่เริ่มใช้หนังสือกู้เงิน

ทั้งนี้ การกำหนดวันที่สิ้นสุดการใช้หนังสือกู้เงินเครดิตเงินตราคนต้อง กำหนดให้ตรงกับวันสิ้นเดือนของเดือนใดเดือนหนึ่ง ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับเดือนสิ้นไตรมาสก็ได้

1.2.3 หลักเกณฑ์การกำหนดวงเงินกู้

ให้กำหนดวงเงินกู้ตามหนังสือกู้เงินเครดิตเงินตราคนให้แก่ลูกค้าแต่ละ รายโดยคำนึงถึง

1.2.3.1 หลักประกันเงินกู้ที่ลูกค้าเสนอหรือจัดทำไว้แก่ ธนาคาร ทั้งนี้ ลูกค้าอาจเสนอหรือจัดทำหลักประกันไว้แก่ธนาคารเพียงอย่างเดียวหรือ หลายอย่างรวมกันก็ได้ ตามแต่กรณี

1.2.3.2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานการเกษตร

1.2.3.3 วงเงินกู้ที่กำหนดให้แก่ลูกค้าแต่ละรายในเวลาใดเวลา หนึ่ง เมื่อรวมกับวงเงินกู้เครดิตเงินตราแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกัน และจำนวนเงินกู้เพื่อ เป็นค่าลงทุนแล้ว โดยปกติจะต้องไม่เกินกว่าจำนวนเงินกู้ขั้นสูงที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

ทั้งนี้ การอนุมัติเงินกู้ให้แก่ลูกค้าดังกล่าวจะต้องอยู่ภายใน ขอบเขตที่ธนาคารได้มอบอำนาจไว้กับผู้มีอำนาจอนุมัติเงินกู้ด้วย หากวงเงินกู้เกินอำนาจอนุมัติ ของสาขาจะต้องเสนอให้ธนาคารพิจารณาอนุมัติต่อไป

1.2.4 หลักเกณฑ์การให้ลูกค้าเบิกเงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย

ลูกค้าจะเบิกเงินกู้ตามหนังสือกู้เงินเครดิตเงินตราคนได้ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1.2.4.1 จำนวนต้นเงินกู้ที่ลูกค้าจะเบิกเมื่อรวมกับจำนวนต้นเงินกู้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่ลูกค้าจะต้องชำระคืนต่อธนาคารในระยะเวลาเดียวกัน และมีที่มาแห่งรายได้เป็น การผลิตประเภทเดียวกัน จะต้องไม่เกินกว่าร้อยละ 60 ของมูลค่าผลิตผลส่วนเหลือเพื่อขาย และ จะต้องไม่เกินกว่าค่าใช้จ่ายในการผลิตการเกษตร รวมกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือนบางส่วน (ซึ่งโดย ปกติลูกค้าจะขอเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้ไม่เกินร้อยละ 25 ของค่าใช้จ่ายในการผลิต การเกษตร) ยกตัวอย่างเช่น ลูกค้าทำการผลิตการเกษตรจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการผลิตจำนวน 8,000 บาท มีค่าใช้จ่ายในครัวเรือนจำนวน 4,000 บาทและคาดว่าจะมีรายได้จากผลิตผลส่วนเหลือ เพื่อขายประมาณ 20,000 บาท ในกรณีเช่นนี้ลูกค้าจะเบิกเงินกู้ได้เพียง $8,000 + (25 \times 8,000) = 10,000$ บาท เท่านั้น

1.2.4.2 จำนวนต้นเงินกู้ที่ลูกค้านำจะเบิกกับจำนวนต้นเงินกู้คงเป็นหนี้ ตามหนังสือกู้เงินเครดิตเงินตราคนในขณะนั้นรวมกันแล้วจะต้องไม่เกินกว่าวงเงินกู้ที่ธนาคารกำหนดตามหนังสือกู้เงินฉบับนี้

1.2.4.3 ลูกค้านำจะต้องชำระคืนต้นเงินกู้ภายในระยะเวลาไม่เกินกว่า 12 เดือน เว้นแต่มีเหตุผลพิเศษ เช่น การผลิตต้องใช้เวลาเกินกว่า 12 เดือน จึงจะได้ผล หรือจำเป็นต้องรอเวลาในการขายผลิตผล ให้กำหนดระยะเวลาเกินกว่า 12 เดือนได้ แต่จะกำหนดระยะเวลาเกินกว่า 18 เดือน นับแต่วันอนุมัติรายงานเบิกเงินกู้ไม่ได้ การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ดังกล่าวสาขาจะต้องพิจารณากำหนดให้ไม่เกินกว่าระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหนังสือกู้เงินเครดิตเงินตราคนนั้นด้วย

2. การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

2.1 หลักเกณฑ์ทั่วไป

ธนาคารได้กำหนดหลักเกณฑ์การให้กู้เงินเพื่อเป็นค่าลงทุนไว้ ดังนี้

2.1.1 อัตราส่วนขั้นต่ำแห่งการลงทุนของผู้กู้เองต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 แห่งค่าลงทุนทั้งหมด กรณีกู้เงินลงทุนเกินกว่า 50,000 บาท

คำว่าทุนของผู้กู้นั้น อาจเป็นเงินสด หรือเป็นมูลค่าของทรัพย์สินที่นำมาลงทุนในกิจการนั้น ๆ ซึ่งเป็นของผู้กู้ก็ได้

2.1.2 การจ่ายเงินกู้ให้ผู้อนุมัติเงินกู้พิจารณากำหนดจ่ายเงินกู้เป็นรายงวดตามความก้าวหน้าของแผนงานหรือโครงการที่ใช้เงินกู้นั้น ดังนั้น ในการขอเบิกรับเงินกู้งวดที่สองหรืองวดต่อ ๆ ไปผู้กู้ต้องแสดงผลงานตามแผนงานหรือโครงการที่ได้ใช้เงินกู้ที่ได้เบิกรับไปในงวดก่อน ๆ เพื่อให้พนักงานที่ได้รับมอบหมายตรวจสอบผลงานดังกล่าว จนเป็นที่พอใจว่าเงินกู้นั้นได้เกิดผลงานขึ้น โดยถูกต้องสมควร จึงจะอนุมัติให้จ่ายเงินกู้งวดถัดไปได้

2.1.3 ให้มีการระงับการจ่ายเงินกู้งวดถัดไปหากปรากฏว่าผู้กู้ใช้เงินกู้ไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์หรือมีอาจดำเนินกิจกรรมตามแผนหรือโครงการที่ใช้เงินกู้อย่างไรให้บรรลุความสำเร็จได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ

2.1.4 ในระหว่างที่ผู้กู้ยังมีหนี้เงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนอยู่กับธนาคาร หากจะลงทุนในสินทรัพย์ประจำเพิ่มเติมจะต้องได้รับหนังสืออนุญาตจากผู้มีอำนาจอนุมัติเงินกู้ก่อน

2.1.5 การกำหนดระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ยโดยปกติต้องไม่เกิน 15 ปี หรือในกรณีที่มีเหตุพิเศษต้องไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันกู้ แต่ทั้งนี้ต้องสัมพันธ์กับอายุการใช้งานหรืออายุการให้ผลตอบแทนจากการลงทุนในสินทรัพย์ที่นำไปลงทุน

อนึ่ง ผู้อนุมัติเงินกู้จะกำหนดให้มีระยะเวลาที่ผู้กู้ยังไม่ต้องชำระต้นเงินกู้ก็ได้ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปีแรก แต่จะกำหนดให้ผู้กู้ยังไม่ต้องชำระดอกเบี้ยเงินกู้ไม่ได้

2.1.6 การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดทำโครงการและหรือการวิเคราะห์การให้กู้เงิน ให้สาขาคำเนินการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดทำโครงการและหรือการวิเคราะห์การให้กู้เงิน ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 ตามรายละเอียดในบทที่ 03 10 005

เงินกู้เพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่น

1. คำนิยาม

1.1 อาชีพอย่างอื่น หมายถึง การประกอบอาชีพอื่นนอกจากอาชีพเกษตรกรรมที่เกษตรกรปลูกข้าว หรือบุคคลในครอบครัวของลูกค้าเป็นผู้ดำเนินกิจการ และจะต้องไม่เป็นอาชีพที่ต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมายหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อีกทั้งไม่ก่อให้เกิดมลพิษ หรือทำลายสิ่งแวดล้อม หรือระบบนิเวศน์วิทยา ได้แก่ อาชีพทางด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และบริการ ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรที่ธนาคารเคยให้เงินกู้ตามข้อบังคับฉบับที่ 42 และให้หมายความรวมถึงกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การพัฒนาความรู้ หรือการไปทำงานต่างประเทศ

1.1.1 อาชีพด้านอุตสาหกรรม หมายถึง อาชีพที่เกี่ยวกับการนำวัตถุดิบมาผลิตหรือแปรรูปเป็นสินค้า เช่น การผลิตอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องนุ่งห่ม สิ่งถักทอ เป็นต้น

1.1.2 อาชีพด้านพาณิชยกรรม หมายถึง อาชีพเกี่ยวกับการค้าขายในลักษณะของการซื้อมาขายไป ไม่ว่าจะเป็นการขายปลีกหรือขายส่ง เช่น ขายอาหาร ขายของชำ ขายเครื่องอุปโภคบริโภค เป็นต้น

1.1.3 อาชีพด้านการบริการ หมายถึง อาชีพที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกสบายต่าง ๆ เช่น บริการเสริมสวย ตัดเย็บเสื้อผ้า ช่างไม้ช่างปูน ช่างเครื่อง รับจ้างขนส่ง การรับจ้างแรงงาน เป็นต้น

1.2 ครอบครัว หมายถึง คู่สมรส บุตร บิดามารดาของเกษตรกรหรือบิดามารดาของคู่สมรสซึ่งอยู่ในความอุปการะของเกษตรกร

การพิจารณาคำนิยามของบุคคลในครอบครัว

1.2.1 บุคคลในครอบครัวที่ลูกค้าสามารถขอเงินให้เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพอย่างอื่น ได้แก่ คู่สมรส บุตร และบิดามารดาของเกษตรกร หรือบิดามารดาของคู่สมรสที่อยู่ในความอุปการะของเกษตรกร การพิจารณาว่าเป็นบุคคลในครอบครัวของเกษตรกร

หรือไม่ ให้ใช้หลักในการพิจารณาของความสัมพันธ์จากเอกสารของทางราชการ เช่น สูติบัตร ทะเบียนบ้าน และทะเบียนสมรส เป็นหลัก

1.2.2 การพิจารณาว่าบุคคลในครอบครัวของเกษตรกรเป็นผู้อยู่ในความอุปการะของเกษตรกรหรือไม่ ให้พิจารณาว่า กรณีบุคคลในครอบครัวซึ่งเป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเดียวกันกับเกษตรกร และอาศัยทำกินร่วมกับเกษตรกร หรือแยกบ้านอยู่อาศัยกับเกษตรกรก็ตาม จะมีสถานประกอบการอยู่ที่เดียวกับเกษตรกรลูกค้า หรือแยกกันอยู่กับเกษตรกรลูกค้า ไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกเขตดำเนินงานของสาขา แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเกษตรกรยังคงให้ความช่วยเหลือ หรือให้การอุปการะทางการเงินอยู่ ให้ถือว่าบุคคลนั้นอยู่ในความอุปการะของเกษตรกร

1.3 ผู้ดำเนินกิจการ หมายถึง ลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัวของลูกค้าที่เป็นผู้บริหารจัดการกิจการที่ขอกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่น

2. หลักเกณฑ์และเงื่อนไข

2.1 คุณสมบัติของผู้กู้

2.1.1 ผู้ขอกู้ต้องมีลักษณะตามข้อ 3 แห่งข้อบังคับฉบับที่ 44

2.1.2 ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ หรือมีประสบการณ์เพียงพอที่จะดำเนินกิจการที่ขอกู้ให้ประสบผลสำเร็จ

2.1.3 ต้องมีสถานประกอบการตั้งอยู่ในเขตดำเนินงานของสาขาหรือเขตติดต่อกับพื้นที่ดำเนินงานของสาขาหรืออยู่ในพื้นที่ของสาขาใกล้เคียง ซึ่งสาขาผู้ให้กู้สามารถไปตรวจเยี่ยมและติดตามการประกอบกิจการได้สะดวก หรือเป็นกิจการนอกเขตดำเนินงานของสาขา โดยต้องมีการดำเนินการตามข้อ 2.4.2

2.1.4 ต้องมีความตั้งใจและขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ

2.1.5 ต้องเปิดเผยข้อมูลอย่างซื่อสัตย์สุจริตและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ธนาคารกำหนด

2.2 วัตถุประสงค์ในการกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่น

ลูกค้าสามารถขอกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่นสำหรับตนเองและบุคคลในครอบครัวตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

2.2.1 เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพอย่างอื่น

2.2.2 เงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพอย่างอื่น

2.3 หลักประกันเงินกู้ ให้เป็นไปตามข้อบังคับฉบับที่ 44

2.4 ข้อกำหนดและเงื่อนไขในการให้กู้เงิน

2.4.1 ลูกค้ายู้และหรือบุคคลในครอบครัวที่ลูกค้ายู้เงินให้ ต้องนำเงินหมุนเวียนในกิจการทั้งหมดผ่านบัญชีเงินฝากของธนาคาร เฉพาะกิจการที่บุคคลในครอบครัวเป็นผู้ประกอบการกำหนดเงื่อนไขให้มีการนำเงินจากกิจการฝากเข้าหรือโอนบัญชีเงินฝากของลูกค้ายู้เป็นประจำทุกสัปดาห์หรือทุกเดือน จะเป็นเครื่องมือในการเตือนภัยให้สาขาเป็นอย่างดี กรณีที่มีความจำเป็นไม่สามารถปฏิบัติได้ ให้ชี้แจงเหตุผลประกอบ โดยให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้อนุมัติของสาขาที่จะพิจารณาผ่อนผัน แต่ควรกำหนดชำระคืนเงินกู้ให้ตรงกับที่มาของรายได้ (รายเดือน/รายไตรมาส) ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความสำเร็จของโครงการและประโยชน์ของธนาคารเป็นสำคัญ

2.4.2 สถานประกอบการอยู่นอกเขตดำเนินงานแต่สามารถขอกู้เงินได้ ได้แก่ กิจการรถรับจ้าง ร้านขายของชำ ร้านเสริมสวย ขายสลากกินแบ่งรัฐบาล หรือกิจการอื่นที่สาขาสามารถควบคุม กำกับ ติดตามได้ ก็สามารถให้กู้เงินได้ แต่ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้อนุมัติ หนังสือขอกู้เงิน การให้กู้เงินสาขาจะต้องให้มีระบบเตือนภัย เช่น การกำหนดให้ผู้ดำเนินการจะต้องจัดทำประกันภัยให้ธนาคารรับผลประโยชน์และการนำเงินจากกิจการเข้าบัญชีเงินฝากผู้กู้ผ่านระบบของธนาคารหรือตัดชำระหนี้ตามสาขาต่าง ๆ เป็นประจำทุกสัปดาห์ หรือทุกเดือน แล้วแต่กรณี หรือกำหนดให้นำที่ดินที่ตั้งกิจการมาจำนองเป็นประกันพร้อมจัดทำประกันภัยให้ธนาคารเป็นผู้รับผลประโยชน์ตามมูลหนี้ด้วย

ตัวอย่าง นาย ก. ขอกู้เงินเพื่อขายสลากกินแบ่งรัฐบาล จำนวน 30,000 บาท กำหนดส่งชำระเดือนละ 2,000 บาท ทุกสิ้นเดือน พนักงานพัฒนาธุรกิจจึงกำหนดให้ นาย ก. จัดทำประกันภัยอุบัติเหตุกับบริษัทที่ร่วมกับธนาคาร พร้อมให้บันทึกข้อมูลลูกค้ายรายคนให้ลูกค้ายู้เงินชำระหนี้หรือฝากเงินจากกิจการเข้าบัญชีเงินฝากของตนเองจากการขายสลากกินแบ่งรัฐบาล ผ่านสาขาจตุจักร ทุกวันที่ 16 และ 2 ของเดือน โดยจัดทำเป็นเอกสารแนะนำการใช้บริการของธนาคารให้ลูกค้ายู้

2.4.3 กรณีลูกค้ายู้เงินไปให้บุคคลในครอบครัวตามข้อ 1.2 แล้วต่อมาลูกค้ายู้เสียชีวิตหรือมีเหตุอื่นที่ต้องพ้นจากการเป็นลูกค้ายู้ประจำสาขา หากบุคคลในครอบครัวของเกษตรกรนั้นยังประกอบอาชีพอยู่ และจำเป็นต้องใช้บริการสินเชื่อจากธนาคาร และทำการเกษตรต่อจากลูกค้ายู้ ให้รับขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้ายู้และให้เงินกู้ต่อไป กรณีบุคคลในครอบครัวที่เป็นผู้ดำเนินการไม่เป็นเกษตรกร หากมีความจำเป็นต้องดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ต่อไป ก็ให้รับบุคคลในครอบครัวดังกล่าวเข้าเป็นคู่สัญญา โดยในเบื้องต้นให้ขออนุมัติจากธนาคารเป็นราย ๆ ไป

2.4.4 สาขาแนะนำให้ลูกค้ายู้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย สำหรับกิจการ ตามความจำเป็น เพื่อไว้ให้ธนาคารตรวจสอบได้

2.4.5 ลูกค้าผู้กู้ต้องยินยอมให้ธนาคารเข้าไปตรวจเยี่ยมกิจการ และปฏิบัติ ตามคำแนะนำเพื่อประโยชน์ต่อการปรับปรุงกิจการหรือแก้ไขเหตุผิดปกติในการประกอบกิจการ

2.5 การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการวิเคราะห์การให้กู้เงิน

ให้สาขาดำเนินการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดทำโครงการและหรือการ วิเคราะห์การให้กู้เงิน ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 ตามรายละเอียดในบทที่ 03 10 005

2.6 การกำหนดวงเงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพอย่างอื่น

2.6.1 กรณีกู้เงินไม่เกิน 300,000 บาท

ให้กำหนดวงเงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายเป็นลักษณะภาพรวมของครัวเรือน เพื่อกำหนดวงเงินกู้ให้ลูกค้า โดยวงเงินกู้หมายถึง วงเงินกู้เพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม รวมกับ วงเงินกู้เพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่น การกำหนดวงเงินกู้ประกอบอาชีพอย่างอื่นให้กำหนดวงเงินกู้ ได้ไม่เกินร้อยละ 25 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดของกิจการในรอบปี ยกเว้นกิจการใดมีรายได้ปีละครั้ง ให้ กำหนดวงเงินกู้ไม่เกินค่าใช้จ่ายทั้งหมดของกิจการ และต้องไม่เกินร้อยละ 60 ของรายได้จาก ผลผลิตส่วนเพื่อขายในกิจการนั้น โดยให้วิเคราะห์ประมาณการกระแสเงินสดของครัวเรือนลูกค้า เป็นรายเดือนเป็นเวลา 12 เดือน นับตั้งแต่เดือนที่คาดว่าจะมีการจ่ายเงินกู้ให้คิดเป็นเดือนแรก เพื่อ พิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ความพอเพียงของกระแสเงินสดเพื่อกำหนดเวลาชำระคืนให้ ลูกค้า และความเป็นไปได้ทางการเงินของกิจการทั้งหมดในครัวเรือน

2.6.2 กรณีกู้เงินเกิน 300,000 แต่ไม่เกิน 3,000,000 บาท

ให้กำหนดวงเงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายโดยแยกการวิเคราะห์เป็นรายกิจการที่ ขอู้ได้ตามความจำเป็นของเงินทุนหมุนเวียนของกิจการ แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 25 ของค่าใช้จ่าย ทั้งหมดของกิจการนั้นในรอบปี ยกเว้นกิจการที่มีรายได้ปีละครั้ง ก็สามารถกำหนดวงเงินกู้ได้ไม่ เกินค่าใช้จ่ายรวมทั้งปีของธุรกิจ และพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของธุรกิจด้วยการให้ คะแนน (Credit Scoring) โดยพิจารณาตัวชี้วัดต่าง ๆ ได้แก่ ข้อมูลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ขอู้ รายละเอียดแผนการตลาดแผนการผลิต แผนการจัดการ และแผนการเงิน ซึ่งธุรกิจที่ขอู้จะต้องผ่าน เกณฑ์การให้คะแนนตามที่กำหนดไว้

2.6.3 กรณีกู้เงินเกิน 3,000,000 บาท ขึ้นไป

ให้กำหนดวงเงินกู้แก่ลูกค้าแต่ละรายเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบ อาชีพอย่างอื่น แยกการวิเคราะห์เป็นรายกิจการที่ขอู้ ให้พิจารณากำหนดวงเงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่าย ของกิจการ ดังนี้

2.6.3.1 กรณีกิจการมีรายได้ทุกวัน ให้ใช้จำนวนค่าใช้จ่ายผันแปร วันใดวันหนึ่งที่มียอดสูงสุดในรอบสัปดาห์ หรือกรณีกิจการที่มีการซื้อวัตถุดิบหรือสินค้าเก็บไว้ใช้

คราวละมาก ๆ เป็นสัปดาห์ ให้ใช้สัปดาห์ใดสัปดาห์หนึ่งที่มียอดสูงสุดในรอบเดือน รวมกับยอดค่าใช้จ่ายคงที่ของกิจการในรอบเดือนเป็นวงเงินกู้ หรือ

2.6.3.2 กรณีกิจการมีรอบรายได้เกินกว่า 1 วัน หรือเป็นสัปดาห์ หรือเป็นเดือน ให้จัดทำรายได้และค่าใช้จ่ายคงที่ของธุรกิจในรอบเดือน โดยกำหนดวงเงินกู้จากค่าใช้จ่ายผันแปรของสัปดาห์ที่มียอดใช้จ่ายสูงสุด รวมกับค่าใช้จ่ายคงที่ของธุรกิจในรอบเดือนเป็นวงเงินกู้

2.7 การกำหนดวงเงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพอย่างอื่น

ให้กำหนดวงเงินกู้เพื่อเป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพอย่างอื่นทุกระดับวงเงินกู้ ให้กำหนดวงเงินกู้ได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของค่าลงทุนในกิจการ โดยลูกค้าต้องมีเงินทุนที่นำมาสมทบไม่ต่ำกว่า 20% ของค่าลงทุน เงินทุนที่นำมาสมทบหมายถึง เงินสดและเฉพาะทรัพย์สินที่ใช้ในกิจการที่เป็นของลูกค้านี้หรือผู้ดำเนินกิจการนำมาใช้ในกิจการเท่านั้น ซึ่งมีอยู่ในขณะที่ขอกู้เงินลงทุน ยกเว้น วัตถุประสงค์เพื่อซื้อรถยนต์บรรทุก ให้สมทบเป็นเงินสดเพื่อป้องกันการกู้เงินเพื่อใช้จ่ายเป็นเงินคาวน้เท่านั้น

เงินกู้เพื่อพัฒนาความรู้

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการประกอบอาชีพทางการเกษตรได้มีการพัฒนารูปแบบการผลิต วิธีการผลิตให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เช่น การผลิตพืชผักที่ไม่ต้องใช้ดิน การขยายพันธุ์พืชโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น การเพาะเนื้อเยื่อ (Tissue Culture) หรือการผสมเทียมในสัตว์ ตลอดจนการส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพผลิตผลตั้งแต่การผลิต การเก็บเกี่ยว การคัดขนาด คัดคุณภาพ การถนอมผิว การบรรจุหีบห่อที่สวยงาม เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลิตผล นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพอย่างอื่นโดยการนำผลิตผลการเกษตรหรือผลพลอยได้ทางการเกษตรมาผลิตหรือแปรรูปหรือปรุงแต่งเป็นเครื่องอุปโภคบริโภค เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ในการจำหน่าย สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะจนสามารถนำมาปฏิบัติเป็นอาชีพเสริมได้ ธนาคารจึงเห็นความจำเป็นในการที่จะต้องส่งเสริมให้เกษตรกรมีการพัฒนาความรู้ในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น

2. คำนิยาม

“การพัฒนาความรู้” หมายถึง การพัฒนาความรู้ ความชำนาญ ทักษะและศักยภาพในการประกอบอาชีพของเกษตรกรลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัว ให้มีช่องทางเพิ่มรายได้ในการประกอบอาชีพให้มากขึ้น โดยการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน หรือฝึกงาน เป็นต้น

“แหล่งให้ความรู้” หมายถึง สถานที่ หรือสถาบันที่เป็นแหล่งให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรม สัมมนา ศึกษาน หรือฝึกงาน ซึ่งเป็นสถานประกอบการต่าง ๆ ของรัฐและหรือเอกชนในประเทศ เช่น สถาบันฝึกอบรม ศูนย์ฝึกวิชาชีพ สถานที่จัดอบรมสัมมนา ศึกษาน ฝึกงาน สถานประกอบการต่าง ๆ ที่สามารถใช้ในการพัฒนาความรู้ได้ เป็นต้น

“รายได้สุทธิคงเหลือ” หมายความว่า รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน หักด้วยค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และภาระผูกพันในหนี้สินที่ต้องชำระหนี้ในปีการผลิต ส่วนที่เหลือคือรายได้สุทธิคงเหลือ

3. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไป

3.1 คุณสมบัติของผู้กู้และผู้เข้ารับการพัฒนาความรู้

3.1.1 ผู้กู้ต้องเป็นลูกจ้างประจำสาขาตามข้อบังคับของธนาคาร

3.1.2 ผู้เข้ารับการพัฒนาความรู้ต้องเป็นลูกจ้างหรือบุคคลในครอบครัวของลูกจ้างที่มีคุณสมบัติตามข้อบังคับฉบับที่ 44 และต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบที่แหล่งให้ความรู้กำหนด

3.2 วงเงินกู้ขั้นสูง

การให้สินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและหรือค่าลงทุนในการพัฒนาความรู้จะให้แก่ที่จำเป็น ได้แก่ ค่าอบรม สัมมนา ศึกษาน หรือฝึกงาน เช่น ค่าบำรุง ค่าเล่าเรียน หรือค่าลงทะเบียนตลอดจนค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามที่แหล่งให้ความรู้กำหนด

3.3 กำหนดระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้

การกำหนดระยะเวลาในการชำระหนี้ให้กำหนดตามที่มาแห่งรายได้ทั้งหมดในครอบครัวของเกษตรกร ดังนี้

3.3.1 กรณีมีรายได้คงเหลือสุทธิเพียงพอชำระหนี้ได้เสร็จสิ้นภายในรอบปีการผลิต กำหนดให้กู้เงินเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาความรู้ โดยให้ลูกจ้างชำระคืนต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่เกิน 12 เดือน เว้นแต่มีเหตุพิเศษไม่เกิน 18 เดือน นับตั้งแต่วันอนุมัติเงินกู้

3.3.2 กรณีมีรายได้คงเหลือสุทธิไม่เพียงพอชำระหนี้ได้เสร็จสิ้นภายในรอบปีการผลิต กำหนดให้กู้เงินเป็นค่าลงทุนในการพัฒนาความรู้ การเบิกรับเงินกู้ให้เบิกรับเป็นรายงวด ให้สัมพันธ์กับระยะเวลาของการพัฒนาความรู้และให้ชำระหนี้เงินกู้เป็นรายงวดตามที่มาแห่งรายได้ของลูกจ้างผู้กู้ โดยกำหนดให้ลูกจ้างชำระคืนเงินกู้ทั้งต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยให้แล้วเสร็จภายใน 15 ปี นับตั้งแต่วันอนุมัติเงินกู้

3.4 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

ให้เป็นไปตามโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยตามประกาศของธนาคารและการจัดชั้น
ลูกค้า

3.5 หลักประกันเงินกู้

ให้เป็นไปตามข้อบังคับฉบับที่ 44 และกรณีลูกค้ากู้เงินให้บุคคลในครอบครัวที่
บรรลุนิติภาวะแล้วเพื่อพัฒนาความรู้ ให้ผู้เข้ารับการพัฒนาความรู้จัดทำหนังสือรับรองรับผิดชอบ
ลูกหนี้ร่วม (13-003) เพิ่มขึ้นอีก 1 ฉบับ

3.6 ค่าธรรมเนียมในการวิเคราะห์การให้กู้เงิน

ให้สาขาดำเนินการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดทำโครงการและหรือการ
วิเคราะห์การให้กู้เงิน ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 ตามรายละเอียดในบทที่ 03 10 005

เงินกู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา

1. หลักการและเหตุผล

ธนาคารถือว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาเป็นการลงทุนในทรัพยากรบุคคลผู้
เป็นลูกค้าของธนาคารและรวมไปถึงบุคคลในครอบครัวของลูกค้าด้วย การให้สินเชื่อเพื่อพัฒนา
คุณภาพชีวิตด้านการศึกษาแก่ลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัว ธนาคารมีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับ
มาตรฐานการดำรงชีวิตเกี่ยวกับการศึกษา ซึ่งเป็นการเพิ่ม โอกาสทางการศึกษาให้แก่ลูกค้า หรือ
ครอบครัวของลูกค้าให้มีความรู้หรือพื้นฐานการศึกษาในระดับต่าง ๆ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ
กำหนดตามความต้องการและความสามารถของลูกค้า ทั้งนี้ เพื่อเป็นการช่วยลดภาระหนี้สินนอก
ระบบของลูกค้าที่เกิดขึ้นเนื่องจากการศึกษาโดยให้ใช้เงินกู้ในระบบแทนเงินกู้นอกระบบ

ทั้งนี้ ถึงแม้จะไม่มีรายได้จากกิจกรรมที่กู้โดยตรงที่จะทำให้สามารถชำระหนี้ได้ด้วย
ตนเอง ธนาคารก็ให้การสนับสนุน โดยอาศัยแหล่งที่มาแห่งรายได้จากการประกอบอาชีพของลูกค้า
มาชำระหนี้ ซึ่งต้องวิเคราะห์รายได้ รายจ่าย ภาระผูกพันของหนี้สินที่มีอยู่หรือที่จะมีขึ้นอีกในภาย
หน้า ภาระค่าใช้จ่ายในครอบครัวและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ก่อน เมื่อเหลือรายได้สุทธิจึงจะนำมากำหนด
วงเงินกู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา

2. คำนิยาม

“การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา หมายถึง การยกระดับมาตรฐานการดำรงชีวิต
เกี่ยวกับการศึกษาของลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัวเพื่อเป็นการศึกษาเล่าเรียนในหลักสูตรระดับชั้น
ต่าง ๆ ตามที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาของประเทศเป็นผู้
กำหนด

“แหล่งให้ความรู้” หมายถึง โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในความควบคุมหรือดูแลกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัยหรือส่วนราชการอื่น รัฐวิสาหกิจ ตลอดจนสถานศึกษาหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

“รายได้สุทธิคงเหลือ” หมายความว่า รายได้ทั้งหมดในครัวเรือน หักด้วยค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และภาระผูกพันในหนี้สินที่ต้องชำระหนี้ในปีการผลิต ส่วนที่เหลือคือรายได้สุทธิคงเหลือ

3. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไป

3.1 คุณสมบัติของผู้และผู้เข้ารับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา

3.1.1 ผู้กู้ต้องเป็นลูกค้าประจำสาขาตามข้อบังคับของธนาคาร

3.1.2 ผู้เข้ารับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา ต้องเป็นลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัวของลูกค้าที่มีคุณสมบัติตามข้อบังคับฉบับที่ 44 และต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติม ดังนี้

3.1.2.1 ลูกค้าผู้กู้หรือบุคคลในครอบครัวของลูกค้าผู้กู้ต้องมีคุณสมบัติตามระเบียบของการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในแต่ละหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในความควบคุมหรือดูแลกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัยหรือส่วนราชการอื่น รัฐวิสาหกิจ ตลอดจนสถานศึกษาหรือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

3.1.2.2 เป็นผู้ที่ไม่ได้รับเงินกู้ยืมหรืออยู่ระหว่างการขอกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาจากแหล่งเงินกู้ยืมอื่น ๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน กรณีที่ลูกค้าได้รับเงินกู้จากธนาคารและได้ใช้เงินกู้ไปแล้ว ต่อมาผู้กู้หรือผู้เข้ารับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาได้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาจากแหล่งเงินกู้ยืมอื่นซ้ำกับการกู้เงินจากธนาคาร ให้พนักงานที่เกี่ยวข้องติดตามเร่งรัดให้ผู้กู้นำเงินมาชำระหนี้เงินกู้เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษานั้นให้เสร็จสิ้น

3.2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาของลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัว ได้แก่ การศึกษาตามระบบการศึกษาในหลักสูตรระดับต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การศึกษาในระดับอนุบาล ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า

3.2.2 หลักสูตรการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 หรือเทียบเท่า

3.2.3 หลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ปีที่ 1-3 หรือเทียบเท่า

3.2.4 หลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ปีที่ 1-2 หรือเทียบเท่า

3.2.5 หลักสูตรการศึกษาระดับอนุปริญญา ปีที่ 1-2 หรือเทียบเท่า

3.2.6 หลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี และหลักสูตรปริญญาตรี ต่อเนื่อง (หลักสูตร 2 ปี) ปีที่ 1-2 หรือเทียบเท่า

3.2.7 หลักสูตรการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ได้แก่ ปริญญาโท และปริญญาเอก หรือเทียบเท่า

3.2.8 หลักสูตรการศึกษาอื่น ๆ ตามระบบการศึกษาในประเทศไทย

3.3 เงินกู้ยืมสูง

การให้สินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและหรือค่าลงทุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้าน การศึกษาจะให้เท่าที่จำเป็น ดังนี้

3.3.1 ค่าการศึกษา ได้แก่ ค่าบำรุง ค่าเล่าเรียน หรือค่าลงทะเบียน ตลอดจน ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามที่แหล่งให้ความรู้กำหนด

3.3.2 ค่าอุปกรณ์และค่าครองชีพในการศึกษา เช่น ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ต่าง ๆ ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายส่วนตัว เป็นต้น สาขาควรให้สินเชื่อไม่เกินอัตราที่กำหนดตามประมาณการ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าอุปกรณ์และค่าครองชีพในการศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

ประมาณการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าอุปกรณ์ และค่าครองชีพในการศึกษา

ตาราง เงินกู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา

หน่วย : บาท

ระดับการศึกษา	ค่าอุปกรณ์ การศึกษา	ค่าครองชีพ		รวม ค่าใช้จ่าย ต่อปี
		ค่าที่พัก	ค่าใช้จ่าย ส่วนตัว	
1. ประถมศึกษา หรือเทียบเท่า	10,000	-	-	10,000
2. มัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่า	3,000	12,000	18,000	33,000
3. มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า	3,000	18,000	24,000	45,000
4. อาชีวศึกษา - ปวช. หรือเทียบเท่า	4,000	18,000	24,000	46,000

- ปวส./อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	4,000	18,000	28,000	50,000
5. ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	6,000	18,000	30,000	54,000
6. ปริญญาโท หรือเทียบเท่า	50,000	18,000	30,000	98,000
7. ปริญญาเอก หรือเทียบเท่า	60,000	18,000	30,000	108,000

การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา ตามข้อ 3.2 ให้ถือใช้เกณฑ์สำหรับประมาณการอัตราค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาตามข้อ 3.3 ได้แก่ ค่าอุปกรณ์การศึกษา และค่าครองชีพ ให้ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา อย่างไรก็ตามในกรณีที่ลูกค้ำมีความประสงค์จะขอกู้เกินเกณฑ์ดังกล่าว ก็ให้ผู้อนุมัติพิจารณาตามเหตุผลความจำเป็นและความสามารถในการชำระหนี้ ตลอดจนประวัติการชำระหนี้และหลักประกันของผู้กู้ด้วย ส่วนค่าบำรุง ค่าเล่าเรียน หรือค่าลงทะเบียน ตลอดจนค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้กำหนดเงินกู้ได้ไม่เกินอัตราที่แหล่งให้ความรู้กำหนด

3.4 กำหนดระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้

การกำหนดระยะเวลาในการชำระหนี้ให้กำหนดตามที่มาแห่งรายได้ทั้งหมดในครอบครัวของเกษตรกร ดังนี้

3.4.1 กรณีมีรายได้คงเหลือสุทธิเพียงพอชำระหนี้ได้เสร็จสิ้นภายในรอบปีการผลิต กำหนดให้กู้เงินเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา โดยให้ลูกค้ำชำระคืนต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาไม่เกิน 12 เดือน เว้นแต่มีเหตุพิเศษไม่เกิน 18 เดือน นับตั้งแต่วันอนุมัติเงินกู้

3.4.2 กรณีมีรายได้คงเหลือสุทธิไม่เพียงพอชำระหนี้ได้เสร็จสิ้นภายในรอบปีการผลิต กำหนดให้กู้เงินเป็นค่าลงทุนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา การเบิกรับเงินกู้ให้เบิกรับเป็นรายงวด ให้สัมพันธ์กับภาคการศึกษาและให้ชำระหนี้เงินกู้เป็นรายงวดตามที่มาแห่งรายได้ของลูกค้ำผู้กู้ โดยกำหนดให้ลูกค้ำชำระคืนเงินกู้ทั้งต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยให้แล้วเสร็จภายใน 15 ปี นับตั้งแต่วันอนุมัติเงินกู้

3.5 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

ให้เป็นไปตามโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยตามประกาศของธนาคารและการจัดชั้นลูกค้ำ

3.6 หลักประกันเงินกู้

ให้เป็นไปตามข้อบังคับฉบับที่ 44 และกรณีลูกค้ากู้เงินให้บุคคลในครอบครัวที่บรรลุนิติภาวะแล้วเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษา ให้ผู้เข้ารับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการศึกษาจัดทำหนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม (13-003) เพิ่มขึ้นอีก 1 ฉบับ

3.7 ค่าธรรมเนียมในการวิเคราะห์การให้กู้เงิน

ให้สาขาดำเนินการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจัดทำโครงการและหรือการวิเคราะห์การให้กู้เงิน ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 ตามรายละเอียดในบทที่ 03 10 005

การให้กู้เงินเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านที่อยู่อาศัย

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญของมนุษย์ การมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงปลอดภัยและเป็นสุขเป็นส่วนสำคัญด้านคุณภาพชีวิต ดังนั้น เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ลูกค้าและบุคคลในครอบครัว อีกทั้งเป็นการป้องกันปัญหาภาระหนี้สินภายนอกที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมด้านที่อยู่อาศัย ธนาคารจึงเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือลูกค้าด้วยการให้สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยนอกเหนือไปจากการให้สินเชื่อเพื่อเพิ่มการผลิต

2. คำนียาม

ที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้างให้หมายความถึง บ้าน ทาวน์เฮ้าส์ ตึกแถว อาคารพาณิชย์ ห้องชุด (คอนโดมิเนียม) ทั้งที่เป็นที่อยู่อาศัยใหม่และเก่า รวมทั้งสิ่งปลูกสร้างอื่นที่เป็นส่วนเพิ่มเติมของที่อยู่อาศัย

3. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไป

3.1 คุณสมบัติของผู้กู้

เป็นลูกค้าประจำสาขาตามข้อบังคับฉบับที่ 44 ที่เป็นเกษตรกรลูกค้าตั้งแต่ระดับชั้น A ขึ้นไป และมีรายได้จากการประกอบอาชีพที่มั่นคงสามารถชำระหนี้ได้ ตลอดระยะเวลาที่กำหนดให้ชำระคืนเงินกู้

3.2 วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

3.2.1 ซื่อที่ดินเพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัย

3.2.2 ซื่อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง

3.2.3 ซื่อที่อยู่อาศัย

3.2.4 สร้าง ต่อเติม ปรับปรุงและซ่อมแซมที่อยู่อาศัย

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์หลักดังกล่าวข้างต้นเพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยของเกษตรกรส่วนกรณีที่เกษตรกรมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้เป็นสถานที่ประกอบธุรกิจหรือเพื่อให้ผู้อื่นเช่าหรือเพื่อขาย ให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์และแนวทางการให้สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพอย่างอื่น

3.3 จำนวนเงินกู้ขั้นสูง

ให้พิจารณาจำนวนเงินกู้เป็นลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.3.1 ในกรณีที่ผู้ขอกู้และคนในครัวเรือนมีรายได้ที่มีได้เป็นประจำสม่ำเสมอทุก ๆ เดือน ให้กู้ได้ไม่เกิน 3 เท่าของรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายในแต่ละปี

3.3.2 ในกรณีที่ผู้ขอกู้และคนในครัวเรือนมีรายได้เป็นประจำทุกเดือนและสามารถชำระหนี้ได้แน่นอนทุก ๆ เดือน ให้กู้ได้ไม่เกิน 30 เท่าของรายได้ประจำหลังหักค่าใช้จ่าย

การให้กู้เงินตาม 3.3.1 และ 3.3.2 ต้องไม่เกินร้อยละ 80 ของราคาทรัพย์สินที่ขอกู้ตามราคาประเมินของธนาคาร และให้คำนึงถึงความต้องการเงินกู้ตามความจำเป็นแท้จริง รายได้ ความสามารถชำระหนี้เงินกู้ การชำระหนี้เงินกู้อย่างก่อน ๆ ของผู้ขอกู้ และหลักประกันเงินกู้ ทั้งนี้ วงเงินกู้สูงสุดต้องไม่เกิน 3 ล้านบาท

3.4 ระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้

ให้กำหนดชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นรายงวดตามระยะเวลาที่เกิดรายได้ที่เป็นจริงตามประมาณการกระแสเงินสดของแผนงาน ทั้งนี้ กำหนดระยะเวลาชำระคืนเสร็จไม่เกิน 15 ปี เว้นแต่รายได้ที่มีเหตุผลพิเศษที่สาขามั่นใจและเห็นว่า การขยายระยะเวลาชำระหนี้เป็น 20 ปี จะเป็นผลดีแก่ลูกค้า และไม่เพิ่มความเสี่ยงแก่ธนาคาร ทั้งนี้ จำนวนเงินที่กำหนดให้ชำระหนี้แต่ละงวดหรือแต่ละปี ให้พิจารณาจากรายรับ รายจ่าย ในแผนงานตามประมาณการกระแสเงินสดของครัวเรือน และให้พิจารณารวมทั้งหนี้เงินกู้อื่นที่ต้องส่งชำระในระยะเวลาเดียวกันด้วย โดยมีรายละเอียดประมาณการเงินงวดก่อนชำระหนี้ ดังนี้

3.5 หลักประกันเงินกู้

ให้ใช้หลักประกันตามลำดับ ดังนี้

3.5.1 อสังหาริมทรัพย์จําเองเป็นประกันหรือใช้พันธบัตรรัฐบาล หรือเงินฝากเป็นหลักประกัน

3.5.2 ลูกค้ำประจำสาขาหรือบุคคลอื่นเป็นผู้ค้ำประกันอย่างน้อย 2 คน

3.5.3 กรณีผู้กู้ กู้โดยมีเจตนาให้บุคคลในครอบครัวเป็นเจ้าของหรือเป็นผู้ครอบครองบ้านดังกล่าวโดยเฉพาะ ก็ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าว ทำหนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมด้วย

3.5.4 กรณีผู้กู้มีเจตนากู้เพื่อตนเอง โดยมีบุคคลในครัวเรือนซึ่งมีรายได้อยู่อาศัยร่วมด้วย ผู้กู้ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวทำหนังสือค้ำประกันหนี้ของผู้กู้เพิ่มอีก 1 ฉบับ

3.6 อัตราดอกเบี้ย

ให้เป็นไปตามโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยตามประกาศของธนาคารและการจัดชั้น
ลูกค้ำ

3.7 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขอื่น ๆ

3.7.1 ในกรณีกู้เงินเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ (ยกเว้นที่ดิน) หรือสร้าง ต่อ
เติม ปรับปรุงและซ่อมแซมที่อยู่อาศัยที่มีมูลค่าต่อหน่วยเกิน 100,000 บาท โดยใช้ลูกค้ำประจำสาขา
ค้ำประกันเงินกู้ ให้ลูกค้ำผู้จัดทำประกันภัยทรัพย์สินดังกล่าวในวงเงินประกันไม่น้อยกว่ามูลหนี้
คงเหลือ และต้องระบุให้ธนาคารเป็นผู้รับผิดชอบประโยชน์กว่าลูกค้ำจะชำระหนี้เสร็จ ส่วนกรณีที่
ลูกค้ำใช้หลักประกันจำนองร่วมกับการใช้ลูกค้ำประจำสาขาค้ำประกันหนี้เงินกู้ อนุโลมให้ลูกค้ำผู้
จัดทำประกันภัยทรัพย์สินในวงเงินไม่น้อยกว่าส่วนที่ใช้ลูกค้ำประจำสาขาค้ำประกันเงินกู้ได้ โดย
ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้จัดการสาขา

ในกรณีมีเหตุผลจำเป็นและมีข้อเสนอที่ช่วยป้องกันความเสี่ยง ได้ทัดเทียม
หรือดีกว่าการประกันภัยทรัพย์สิน ให้ผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัด เป็นผู้พิจารณาอนุมัติ
การงดหรือลดหย่อนเงื่อนไขการจัดทำประกันภัยทรัพย์สินดังกล่าวข้างต้น ได้ โดยพิจารณาจาก
เหตุผล ความจำเป็นและประวัติการชำระหนี้ของลูกค้ำที่ผ่านมา รวมทั้งแนวทางการแก้ไขหรือ
รองรับความเสี่ยง (ถ้ามี) หากเกิดเหตุผิดปกติดังนี้ ทั้งนี้ การลดหย่อนหรืองดเงื่อนไขตามที่กล่าวต้อง
มีสิ่งทดแทนที่จะป้องกันความเสี่ยง มิใช่หมายถึงการลดภาระค่าใช้จ่ายในฝ่ายลูกค้ำผู้กู้

3.7.2 เพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของทายาทหากผู้กู้ถึงแก่กรรม
ในระหว่างที่มีหนี้เงินกู้อยู่กับธนาคาร ผู้ขอผู้ต้องเป็นสมาชิกสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ผู้ฝากเงิน
ธ.ก.ส. หรือสมาคมฌาปนกิจสงเคราะห์ผู้กู้เงิน ธ.ก.ส. หรือต้องจัดทำประกันชีวิตกับบริษัทประกัน
ชีวิต โดยยกผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ให้กับธนาคาร

เงินกู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการรักษาพยาบาล

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากในปัจจุบันลูกค้ำยังประสบความเดือดร้อนเรื่องค่ารักษาพยาบาล โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งความเจ็บป่วยที่เกิดจากอุบัติเหตุร้ายแรง ความเจ็บป่วยที่ต้องได้รับการผ่าตัดเร่งด่วนหรือ
ความเจ็บป่วยที่ต้องนอนพักรักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นเวลานาน จำเป็นต้องใช้เงินในการ
รักษาพยาบาลเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้ลูกค้ำและบุคคลในครอบครัวมีหลักประกันสุขภาพ
อย่างทั่วถึง และเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินที่เกิดจากค่ารักษาพยาบาลของลูกค้ำและ
บุคคลในครอบครัว ซึ่งอาจเป็นเหตุให้ลูกค้ำต้องก่อภาระหนี้สินภายนอกที่เกิดขึ้นจากการกู้ยืมมาใช้
จ่ายในด้านการรักษาพยาบาล อีกทั้งเป็นการเพิ่ม โอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ลูกค้ำและ
บุคคลในครอบครัว ธนาคารจึงเห็นสมควรให้ความช่วยเหลือลูกค้ำโดยจะเน้นการส่งเสริมให้ลูกค้ำ

ดำเนินชีวิตด้วยการหลีกเลี่ยงหรือลดความเสี่ยงในการเกิดโรคภัยไข้เจ็บ เช่น การออกกำลังกาย การโภชนาการ การป้องกันหรือหลีกเลี่ยงจากสารพิษหรือสารเคมี ตลอดจนสิ่งเสพติดต่าง ๆ ซึ่งธนาคารจะประสานงานกับกระทรวงสาธารณสุข เพื่อจัดทำเอกสาร หรือสิ่งอื่น ๆ เพื่อให้คำแนะนำการลดหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงจากโรคภัยไข้เจ็บของเกษตรกร ซึ่งธนาคารจะจัดส่งให้สาขาเป็นคราว ๆ ไป เพื่อนำไปเผยแพร่ แนะนำ แก่เกษตรกร แต่ถ้าหากเกษตรกรยังมีความจำเป็นต้องกู้เงินจากธนาคาร ธนาคารก็สามารถให้กู้เงินเพื่อการจัดทำหลักประกันสุขภาพ ชี้อประกันชีวิตหรือสุขภาพ การตรวจสุขภาพประจำปี เป็นต้น ตลอดจนการให้กู้เพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของรัฐ หรือสถานพยาบาลของเอกชน

2. คำนิยาม

“สถานพยาบาล” หมายถึง สถานที่รวมตลอดถึงยานพาหนะซึ่งจัดไว้เพื่อการประกอบโรคศิลปะตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ การประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม การประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ หรือการประกอบวิชาชีพทันตกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพทันตกรรม ทั้งนี้ โดยกระทำเป็นปกติธุระไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงสถานที่ขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยาซึ่งประกอบธุรกิจการขายยาโดยเฉพาะ

“สถานพยาบาลของรัฐ” หมายถึง สถานพยาบาลของกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สภากาชาดไทย

“สถานพยาบาลเอกชน” หมายถึง สถานพยาบาลที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาล หรือใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาลจากปลัดกระทรวงสาธารณสุขหรือผู้ที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขมอบหมาย

“การประกอบโรคศิลปะ” หมายถึง การประกอบอาชีพที่กระทำหรือมุ่งหมายจะกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การป้องกันโรค การส่งเสริมและการฟื้นฟูสุขภาพ และการผดุงครรภ์

3. วัตถุประสงค์การกู้เงิน

3.1 เพื่อเป็นค่าจัดทำหลักประกันสุขภาพของตนเองหรือบุคคลในครอบครัว เช่น ชี้อันตรายประกันสุขภาพของทางราชการ ชี้อันตรายชีวิตหรือสุขภาพกับบริษัทประกันชีวิต เป็นต้น

3.2 เพื่อเป็นค่าป้องกันตนเองหรือบุคคลในครอบครัวจากโรคภัยไข้เจ็บ โดยการรับบริการทางการแพทย์และอนามัย เช่น การตรวจสุขภาพประจำปี การฉีดวัคซีน เป็นต้น

3.3 เพื่อเป็นคำรักษาพยาบาลการเจ็บป่วย/บาดเจ็บ โดยการรับบริการทางการแพทย์และอนามัยในสถานพยาบาลของรัฐ หรือสถานพยาบาลเอกชน ตามประเภทผู้ป่วย ดังนี้

3.3.1 ประเภทผู้ป่วยนอก

3.3.2 ประเภทผู้ป่วยใน

ทั้งนี้ ธนาคารจะให้กู้เฉพาะค่าใช้จ่ายส่วนที่อยู่นอกเหนือจากควบคุมครองของหลักประกันสุขภาพต่าง ๆ ที่ผู้ป่วยใช้สิทธิรักษาพยาบาล เว้นแต่กรณีมีเหตุผลพิเศษก็สามารถให้กู้ได้โดยอยู่ในดุลยพินิจของผู้อนุมัติเงินกู้

4. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไป

4.1 คุณสมบัติของผู้กู้

ผู้กู้ต้องเป็นเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าของธนาคาร ตามข้อบังคับฉบับที่ 44

4.2 คุณสมบัติของผู้ใช้เงินกู้

ผู้ใช้เงินกู้จะต้องเป็นผู้กู้หรือบุคคลในครอบครัวของผู้กู้ที่ประสงค์จะใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ในข้อ 3

4.3 วงเงินกู้

การกำหนดวงเงินกู้ ขึ้นอยู่กับผลการวิเคราะห์วงเงินกู้ ซึ่งพิจารณาจากรายได้ความสามารถในการชำระหนี้ ระยะเวลาการชำระหนี้ ประวัติการชำระหนี้ และหลักประกันเงินกู้ ทั้งนี้ วงเงินกู้ขั้นสูงของทุกสัญญาจะรวมกันจะต้องเป็นไปตามข้อบังคับฉบับที่ 44

4.4 อัตราดอกเบี้ย

ให้เป็นไปตามโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยตามประกาศของธนาคารและการจัดชั้นลูกค้า

4.5 การชำระคืนเงินกู้

การกำหนดระยะเวลาในการชำระคืนเงินกู้ขึ้นอยู่กับจำนวนเงินกู้ รายได้ และความสามารถชำระหนี้ของผู้กู้ แต่จะต้องไม่เกิน 15 ปี นับแต่วันอนุมัติเงินกู้ โดยพิจารณาจากผลการวิเคราะห์เงินกู้ ซึ่งมีแนวทาง ดังนี้

4.5.1 กรณีจำนวนเงินกุน้อยกว่าหรือเท่ากับกึ่งหนึ่งของรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนในรอบปีหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว ให้กำหนดชำระหนี้ภายใน 12 เดือน กรณีพิเศษไม่เกิน 18 เดือน

4.5.2 กรณีจำนวนเงินกู้สูงกว่ากึ่งหนึ่งของรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนในรอบปีหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว ให้กำหนดชำระหนี้เป็นรายงวดตามที่มาแห่งรายได้ แต่ไม่เกิน 15 ปี

4.6 หลักประกันเงินกู้

ให้ใช้หลักประกันเงินกู้ตามวิธีปฏิบัติปกติของธนาคาร นอกจากนี้หากผู้ป่วย ผู้ใช้เงินกู้เป็นบุคคลในครอบครัวที่บรรลุนิติภาวะแล้ว จะต้องจัดทำหนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างถูกหนึ่ร่วมอีกฉบับหนึ่งด้วย

4.7 อื่น ๆ

4.7.1 เพื่อลดความเสี่ยงให้กับเกษตรกร ให้สาขาแนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรทุกคนจัดทำหลักประกันสุขภาพตามความสมัครใจ โดยให้เกษตรกรมีทางเลือกหลายทางได้แก่

4.7.1.1 บัตรสวัสดิการประชาชนด้านการรักษาพยาบาลกลุ่มผู้มีรายได้น้อย (สปร.) และบัตรสวัสดิการประชาชนสำหรับผู้ที่ยังคงช่วยเหลือเกื้อกูล

4.7.1.2 บัตรประกันสุขภาพ

4.7.1.3 บัตรประกันสังคม และกองทุนเงินทดแทน

4.7.1.4 ประกันชีวิต / อุบัติเหตุ / สุขภาพกับบริษัทประกันชีวิต ซึ่งปัจจุบันธนาคารได้ร่วมกับบริษัทเอกชนจัดทำประกันชีวิต / อุบัติเหตุ / สุขภาพให้ลูกค้า ได้แก่ การจัดทำประกันภัยอุบัติเหตุส่วนบุคคลในโครงการส่งเสริมเงินออมในกลุ่มข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และลูกค้า ธ.ก.ส. ทั่วไปร่วมกับบริษัทพิพยประกันภัย จำกัด (มหาชน) การจัดทำประกันภัยอุบัติเหตุเดินทาง และการประกันภัยอุบัติเหตุส่วนบุคคล กลุ่มข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และลูกค้า ธ.ก.ส.ทั่วไป ร่วมกับบริษัทสินมั่นคงประกันภัย จำกัด (มหาชน) โครงการประกันชีวิต ร่วมกับบริษัทเนชั่น ไลฟ์ประกันชีวิต จำกัด และโครงการประกันสุขภาพและชีวิต ร่วมกับบริษัทวิริยะประกันภัย จำกัด และบริษัทนวกิจประกันภัย จำกัด ทั้งนี้ ให้สาขาแนะนำลูกค้าจัดทำประกันชีวิต / อุบัติเหตุ / สุขภาพ เฉพาะโครงการที่ธนาคารดำเนินการอยู่หรือโครงการของธนาคารที่จะจัดทำขึ้นในภายหน้าเท่านั้น

4.7.2 เมื่อเกิดการเจ็บป่วย ให้สาขาแนะนำเกษตรกรให้สิทธิการรักษาพยาบาลจากหลักประกันสุขภาพตามข้อ 4.7.1 ก่อนเป็นลำดับแรก นอกจากนี้หากผู้ป่วยมีหลักประกันสุขภาพอื่น หรือสวัสดิการค่ารักษาพยาบาล ได้แก่ สวัสดิการข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ สวัสดิการจากบริษัท / หน่วยงาน พรบ. ผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 บัตรผู้บริจาคโลหิต บัตรผู้นำชุมชน ก็ให้ผู้ป่วยใช้สิทธิจากหลักประกันสุขภาพ หรือสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลดังกล่าวก่อน หากไม่เพียงพอหรือหลักประกันดังกล่าวให้การักษาพยาบาลได้ไม่ครอบคลุมหรือไม่ได้รับความสะดวก จึงจะให้สินเชื่อเพื่อการรักษาพยาบาลต่อไป โดยให้แนะนำผู้กู้ / ผู้ป่วยใช้บริการของสถานพยาบาลของรัฐก่อนเป็นลำดับแรก ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามความสมัครใจของผู้กู้ / ผู้ป่วยด้วย

4.7.3 โรคที่เกษตรกรขอกู้เงินไปทำการรักษา จะต้องมีความวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคที่สามารถรักษาให้หายได้ในระยะเวลาอันสมควร หรืออยู่ในระยะที่รักษาให้หายได้ และสามารถกลับมาดำรงชีวิตเป็นปกติ สามารถประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ตามปกติต่อไปได้ หรือเป็นการรักษาภายใต้คำวินิจฉัยหรือคำแนะนำของแพทย์

4.7.4 การให้สินเชื่อประเภทนี้เป็นการให้สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้โดยตรง จากการใช้เงินกู้ ดังนั้น การวิเคราะห์สินเชื่อจึงให้นำรายได้และค่าใช้จ่ายทั้งหมดของครอบครัวเกษตรกร ทั้งจากอาชีพการเกษตรและอาชีพอย่างอื่นมาทำการวิเคราะห์ และการกำหนดชำระให้เป็นไปตามความสามารถโดยพิจารณาจากที่มาแห่งรายได้

4.7.5 ธนาคารจะให้สินเชื่อตามความจำเป็นของค่าใช้จ่าย หากต้องใช้ระยะเวลาในการรักษาพยาบาลหลายครั้ง (กรณีผู้ป่วยนอก) หรือเป็นระยะเวลานาน (กรณีผู้ป่วยใน) ธนาคารจะจ่ายเงินกู้เป็นงวด ๆ ตามจำนวนเงินที่ต้องใช้จ่ายในแต่ละคราว

เงินกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับลูกค้าชั้นดี

1. หลักการและเหตุผล

จากการที่ธนาคารมีนโยบายการให้สินเชื่อของธนาคารแก่ลูกค้าให้กว้างขวางทั่วถึง และมีคุณภาพ รวมทั้งเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและครอบครัว ตลอดจนในภาวะปัจจุบันที่เกษตรกรลูกค้ามีความจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉิน ทั้งสำหรับตนเองและคนในครอบครัว เช่น ค่าใช้จ่ายเพื่อค่ารักษาพยาบาล หรือค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เป็นต้น อันเนื่องมาจากรับผลกระทบจากภาวะตกต่ำทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน นอกจากนี้ผลกระทบจากภัยพิบัติจากธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม และภาวะตกต่ำของราคาผลิตผลทำให้เกษตรกรลูกค้ามีรายได้จากภาคการเกษตรค่อนข้างจำกัดหรือลดลง ประกอบกับได้รับผลกระทบจากภาวะราคาน้ำมันที่สูงขึ้น และการว่างงานของคนในครัวเรือน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรลูกค้าในภาวะที่ได้รับความเดือดร้อนจากผลกระทบดังกล่าวข้างต้น ตลอดจนเพื่อลดและแก้ไขปัญหาหนี้สินนอกระบบระยะสั้น ๆ ที่เกิดขึ้นเนื่องจากมีเหตุฉุกเฉินจำเป็น และเพื่อจูงใจให้ลูกค้าที่ดีมีการรักษาวินัยทางการเงิน ธนาคารจึงเพิ่มการให้สินเชื่อเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นสำหรับลูกค้าชั้นดีและครอบครัวตามข้อบังคับฉบับที่ 44

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อสนองตอบความต้องการของเกษตรกรที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินกู้เนื่องจากมีรายได้ลดลงและมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

2.2 เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนจากผลกระทบวิกฤติเศรษฐกิจและภัยธรรมชาติ

2.3 เพื่อช่วยป้องกันและลดภาระจากการก่อหนี้ภายนอก

2.4 เพื่อจูงใจให้ลูกค้ำมีการรักษาวินัยทางการเงิน

3. หลักเกณฑ์และเงื่อนไข

3.1 คุณสมบัติผู้กู้

เป็นลูกค้ำธนาคารตามข้อบังคับฉบับที่ 44 และเป็นลูกค้ำที่อยู่ในระดับชั้น A AA AAA และ AAA+

3.2 วัตถุประสงค์การกู้เงิน

เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินจำเป็นในการประกอบอาชีพ หรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ การพัฒนาความรู้หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิต

3.3 การกำหนดวงเงินกู้

การพิจารณาให้เงินกู้ไม่ต้องจัดทำ Credit Scoring โดยให้กำหนดวงเงินกู้เพิ่มตามระดับชั้นลูกค้ำ ดังนี้

ลูกค้ำชั้น A ให้เพิ่มอีกไม่เกินร้อยละ 5 ของรายได้ในครัวเรือน

ลูกค้ำชั้น AA ให้เพิ่มอีกไม่เกินร้อยละ 10 ของรายได้ในครัวเรือน

ลูกค้ำชั้น AAA และ AAA+ ให้เพิ่มอีกไม่เกินร้อยละ 20 ของรายได้ในครัวเรือน

ทั้งนี้ ต้องเป็นลูกค้ำที่มีประวัติการชำระหนี้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดระดับชั้น

ลูกค้ำดังกล่าวจริง และเป็นผู้ที่สามารถขวนขวายหารายได้เพิ่มและประหยัดรายจ่ายจนสามารถชำระหนี้ที่เป็นภาระหนักเพิ่มขึ้นได้อย่างแท้จริง โดยวงเงินกู้ครั้งนี้ต้องไม่เกิน 30,000 บาท และเมื่อรวมกับหนี้เงินกู้อื่นต้องไม่เกินกว่าจำนวนเงินกู้ขั้นสูงที่กำหนดไว้ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 การพิจารณาให้เงินกู้แก่ลูกค้ำชั้น A และ AA ให้พิจารณาตามเหตุผลความจำเป็นของผู้กู้ รวมทั้งขีดความสามารถในการประกอบอาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย ความสามารถในการชำระหนี้ การชำระหนี้รายก่อนและหลักประกันเงินกู้ของผู้กู้ ส่วนการพิจารณาให้เงินกู้แก่ลูกค้ำชั้น AAA และ AAA+ ให้อำนวยความสะดวกและรวดเร็วเป็นพิเศษ โดยพิจารณาจากความสามารถในการชำระหนี้และหลักประกันเงินกู้เป็นหลัก

3.4 ระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้

กำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ให้เป็นไปตามที่มาแห่งรายได้ โดยคำนึงถึงรอบการผลิต รายได้ จำนวนของเงินกู้และความสามารถชำระหนี้ของผู้กู้ ทั้งนี้ ให้ชำระหนี้เสร็จภายในสิบสองเดือนนับแต่วันอนุมัติเงินกู้ เว้นแต่มีเหตุพิเศษไม่เกินสิบแปดเดือนนับแต่วันอนุมัติเงินกู้ และควรให้ลูกค้ำทยอยผ่อนชำระหนี้ตามความสามารถและระยะเวลาที่ลูกค้ำมีรายได้ เช่น รายเดือน เป็นต้น เพื่อมิให้ลูกค้ำรับภาระชำระหนี้คราวใดคราวหนึ่งมากเกินไป

3.5 หลักประกันเงินกู้

เป็นไปตามข้อบังคับฉบับที่ 44

3.6 อัตราดอกเบี้ย

ให้เป็นไปตามโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยตามประกาศของธนาคารและการจัดชั้น
ลูกค้า

3.7 กรณีผู้กู้ต้องการกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายฉุกเฉินเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล
สำหรับตนเอง และหรือคนในครอบครัว ทั้งนี้ ผู้เข้ารับการรักษายาบาลต้องไม่เป็นผู้ที่ได้รับ
สวัสดิการด้านสาธารณสุขที่รัฐจัดให้ประชาชน และสิทธิประโยชน์จากการประกันสุขภาพและ
อุบัติเหตุจากรัฐและบริษัทเอกชน ได้แก่

3.7.1 บัตรสวัสดิการประชาชนด้านการรักษาพยาบาลจากกระทรวง
สาธารณสุข เช่น สำหรับผู้ที่สังคมควรช่วยเหลือเกื้อกูล เป็นต้น

3.7.2 บัตรประกันสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

3.7.3 บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า กระทรวงสาธารณสุข

3.7.4 สิทธิประโยชน์ด้านประกันสังคม จากสำนักงานประกันสังคม
กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

3.7.5 การประกันชีวิต

3.7.6 การประกันอุบัติเหตุ

3.7.7 การประกันสุขภาพ

3.7.8 ได้รับการคุ้มครองตาม พ.ร.บ. คุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ
พ.ศ.2535

3.7.9 อื่น ๆ เช่น การได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าของผู้ประกอบการ เป็นต้น
ทั้งนี้ ยกเว้นกรณีผู้เข้ารับการรักษายาบาลมีความจำเป็นต้องเข้ารับการ
รักษายาบาลในสถานพยาบาลอื่น หรือต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษายาบาลเพิ่มนอกเหนือจาก
สวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์ที่ได้รับดังกล่าวข้างต้น

เงินกู้เพื่อไปทำงานต่างประเทศ

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องจากพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 ได้ขยายวัตถุประสงค์ของธนาคาร ให้สามารถช่วยเหลือทาง
การเงินแก่เกษตรกรในการประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากการเกษตรได้ ซึ่งครอบคลุมถึง

การเดินทางไปทำงานต่างประเทศของเกษตรกรหรือบุคคลในครอบครัวของเกษตรกรด้วย ประกอบกับการเดินทางไป

ทำงานต่างประเทศของเกษตรกรจะเป็นช่องทางนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ แต่การเดินทางไปทำงานดังกล่าว เกษตรกรหรือบุคคลในครอบครัว ต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ทำให้ต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนทั้งในและนอกระบบ และอาจถูกหลอกลวง น้อโกง หรือถูกเอารัดเอาเปรียบได้ง่าย เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ธนาคารจึงได้ ดำเนินโครงการสินเชื่อเพื่อไปทำงานต่างประเทศร่วมกับกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรลูกค้าและครอบครัวมีงานทำเพื่อเพิ่มรายได้และคุณภาพชีวิตให้แก่ครอบครัว

2.2 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของเกษตรกรลูกค้าหรือบุคคลในครอบครัว เพื่อการเดินทางไปทำงานต่างประเทศและลดการเป็นหนี้นอกระบบ

2.3 เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระที่เกษตรกรลูกค้ามีต่อธนาคาร

3. คำนิยาม

3.1 ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. 2528 “คนหางาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งประสงค์จะทำงาน โดยเรียกหรือรับค่าจ้างเป็นเงินหรือประโยชน์อย่างอื่น

3.2 คำนิยามของ “คนหางาน” ตามคำชี้แจงนี้ให้หมายรวมถึงบุคคลตามข้อ 3.1 และเป็นเกษตรกรลูกค้าผู้กู้ หรือบุคคลในครอบครัวของเกษตรกรลูกค้าผู้กู้ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 ซึ่งเดินทางไปทำงานต่างประเทศ โดยการจัดส่งของบริษัทจัดหางานที่ได้จดทะเบียนไว้ต่อกรมการจัดหางาน หรือโดยการจัดส่งของกรมการจัดหางานหรือผู้ที่จะไปทำงาน (คนหางาน) แจกแจงการเดินทางด้วยตัวเอง

4. แนวทางการดำเนินงาน

ธนาคารกำหนดแนวทางการให้สินเชื่อเพื่อไปทำงานต่างประเทศภายใต้พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. 2509 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2542 มาตรา 9 (1) (ข) และข้อบังคับฉบับที่ 44 ไว้ ดังนี้

4.1 กำหนดให้สินเชื่อแก่เกษตรกรเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของตนเองหรือบุคคลในครอบครัว เพื่อไปทำงานต่างประเทศได้ใน 2 วิธี คือ โดยการจัดส่งของบริษัทจัดหางานที่ได้จดทะเบียนไว้กับกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน หรือโดยการจัดส่งของกรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน

4.2 ธนาคารจะคิดดอกเบี้ยกับเกษตรกรผู้กู้ตามโครงการนี้ ในอัตราปกติตามชั้นของลูกค้ำ

4.3 ธนาคารจะเปิดดำเนินงานให้บริการทุกสาขาทั่วประเทศเช่นเดียวกับการให้สินเชื่อปกติ ทั้งนี้ สาขาที่จะเปิดดำเนินงานให้บริการสินเชื่อต้องมีความพร้อมในด้านศักยภาพของสาขาด้านบุคลากร ด้านการให้ความร่วมมือของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และด้านปริมาณธุรกิจ

4.4 ให้สำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัด ประสานงานกับสำนักงานจัดหางานจังหวัดอย่างใกล้ชิดเพื่อขอความร่วมมือทางด้านข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดหางาน รวมถึงระเบียบของทางราชการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

5. หลักเกณฑ์ทั่วไป

5.1 คุณสมบัติของผู้กู้

เป็นผู้กู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของตนเองหรือบุคคลในครอบครัวในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ โดยการจัดส่งของบริษัทจัดหางานที่ได้จดทะเบียนไว้ต่อกรมการจัดหางาน (ซึ่งธนาคารจะแจ้งรายชื่อบริษัทจัดหางานให้สาขาทราบเป็นคราว ๆ ไป) หรือโดยการจัดส่งของกรมการจัดหางาน ซึ่งผู้ที่จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศนี้เรียกว่า “คนหางาน”

5.2 คุณสมบัติของคนหางาน

5.2.1 เป็นเกษตรกรลูกค้ำประจำสาขา หรือบุคคลในครอบครัวของเกษตรกรลูกค้ำและให้หมายความรวมถึงคู่สมรสตามกฎหมายของบุตรที่อยู่ในความอุปการะของลูกค้ำประจำสาขา

5.2.2 เป็นผู้ประสงค์จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศผ่านบริษัทจัดหางานที่ได้จดทะเบียนไว้ต่อกรมการจัดหางานจะต้องมีเอกสารดังนี้

5.2.2.1 สำเนาหนังสืออนุญาตให้ประกาศรับสมัครคนหางาน (จต.2) ตัวอย่าง (บพที่ 03 12 003) (ถ้ามี)

5.2.2.2 สำเนาหนังสืออนุญาตให้จัดส่งคนหางานไปทำงานต่างประเทศ (จต.3) ตัวอย่าง (บพที่ 03 12 004)

5.2.2.3 สำเนาบัญชีรายชื่อคนหางานไปทำงานต่างประเทศ (แบบจง.11) ตัวอย่าง (บพที่ 03 12 005)

5.2.3 เป็นผู้ประสงค์จะเดินทางไปทำงานโดยการจัดส่งของกรมการจัดหางานจะต้องมีเอกสาร ดังนี้

5.2.3.1 สำเนา ประกาศกรมการจัดหางาน เรื่องประกาศรายชื่อผู้ผ่านการคัดเลือกไปทำงานต่างประเทศ ตัวอย่าง (บทที่ 03 12 006)

5.2.3.2 สำเนา หนังสือรับรองว่าผ่านการคัดเลือกที่ออกโดยศูนย์ทะเบียนคนหางาน และการจัดส่งแรงงานไทยไปทำงานต่างประเทศโดยรัฐ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน ตัวอย่าง (บทที่ 03 12 007)

5.2.3.3 สำเนา บัตรประจำตัวสมาชิกกองทุนเพื่อช่วยเหลือคนหางานไปทำงานต่างประเทศที่ออกโดยกรมการจัดหางาน ตัวอย่าง (บทที่ 03 12 008) (ถ้ามี)

5.2.4 เป็นผู้มีความพร้อมที่จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศโดยสาขาอาจพิจารณาความพร้อมได้จากเอกสารดังต่อไปนี้

5.2.4.1 หนังสือเดินทาง (PASSPORT) (ถ้ามี)

5.2.4.2 หลักฐานการตรวจโรคจากสถานพยาบาลที่กำหนด (ถ้ามี)

5.2.4.3 หนังสือรับรองหรือหลักฐานการทดสอบฝีมือ (ถ้ามี)

5.2.5 เป็นผู้ที่มีรายได้สุทธิจากค่าจ้างแรงงานต่อเดือนเพียงพอที่จะผ่อนชำระเงินกู้ในแต่ละงวดที่กู้ตามโครงการนี้ ในกรณีที่ผู้ขอกู้มีภาระหนี้อื่น ๆ อันจะต้องชำระคืนต่อธนาคาร และหรือเจ้าหนี้อื่นนอกเหนือจากเงินกู้ยืมตามโครงการนี้แล้ว จำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระในแต่ละงวดดังกล่าว ให้รวมถึงจำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระในภาระหนี้อื่น ๆ ด้วย

5.2.6 ผู้ขอกู้ต้องเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์กับธนาคารและต้องทำหนังสือยินยอมให้ธนาคาร โอนเงินรายได้จากการทำงานในต่างประเทศมาหักชำระหนี้เงินกู้ตามแบบและวิธีการที่ธนาคารกำหนด โดยผ่านธนาคารไทยที่มีสาขาในต่างประเทศหรือธนาคารต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศไทย เพื่อเข้าบัญชีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเท่านั้น และยินยอมให้ธนาคารหักเงินฝากชำระค่าฤชาธรรมเนียม ค่าบริการสินเชื่อ และหนี้เงินกู้ของผู้กู้ได้ โดยไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าแต่อย่างใด

5.3 วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

ลูกค้าประจำสาขาสามารถขอกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของตนเองหรือบุคคลในครอบครัวในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ ค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่จำเป็น ตลอดจนค่าเตรียมความพร้อมในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ โดยการจัดส่งของบริษัทจัดหางานที่ได้จดทะเบียนต่อกรมการจัดหางาน หรือโดยการจัดส่งของกรมการจัดหางานเท่านั้น

ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงการขอกู้เงินเพื่อให้บุตรซึ่งอยู่ในความอุปการะของลูกค้าผู้กู้ใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการไปทำงานต่างประเทศของลูกค้าสมรสตามกฎหมายของบุตร (ซึ่งได้แก่ บุตรเขยหรือสะใภ้ของลูกค้า) ด้วย

5.4 จำนวนขั้นสูงของเงินกู้

ให้กู้ได้ไม่เกินค่าใช้จ่ายจริงของคนหางานแต่ละราย และขึ้นอยู่กับผลการวิเคราะห์วงเงินกู้ ซึ่งจะพิจารณาจากรายได้ ความสามารถ และระยะเวลาการชำระหนี้ของคนหางานแต่ละราย และหลักประกันเงินกู้ แต่วงเงินขั้นสูงสุดของคนหางานแต่ละรายปกติไม่เกิน 150,000 บาท กรณีพิเศษไม่เกิน 180,000 บาท (เฉพาะรายที่ต้องไปทำงานในประเทศที่มีค่าใช้จ่ายสูง)

5.5 ระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้

ให้กำหนดระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้เป็นรายงวดไม่เกินอายุสัญญาจ้างงาน กรณีที่มีเหตุผลสมควร สาขาอาจขยายได้อีกไม่เกิน 1 เดือนนับจากวันสิ้นสุดอายุสัญญาจ้างงาน เนื่องจากเงินเดือน เดือนสุดท้ายของคนหางานนั้น คนหางานจะได้รับหลังจากได้เดินทางกลับมาถึงประเทศไทยแล้ว ประมาณ 1 เดือน แต่ทั้งนี้การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ต้องไม่เกิน 18 เดือนนับตั้งแต่วันทำสัญญาเงิน

5.6 พื้นที่ดำเนินงานโครงการ

ดำเนินงานครอบคลุมในทุกสาขาทั่วประเทศ

5.7 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ตามโครงการ

ให้สาขาคิดดอกเบี้ยเงินกู้จากผู้กู้ที่เข้าร่วม โครงการในอัตราปกติตามชั้นของลูกค้า

5.8 หลักประกันเงินกู้

การกู้เงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการไปทำงานต่างประเทศให้ผู้กู้ใช้หลักประกันตามวิธีปฏิบัติปกติของธนาคาร อันได้แก่ หนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม บุคคลค้ำประกัน จำนวนอสังหาริมทรัพย์ เงินฝากหรือหลักทรัพย์ค้ำประกัน เป็นต้น และไม่ว่าผู้กู้จะใช้หลักประกันชนิดใด เป็นประกันหนี้เงินกู้ ผู้กู้จะต้องจัดให้คนหางานที่จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศ จัดทำประกันชีวิตและอุบัติเหตุกลุ่มกับบริษัทประกันชีวิตที่ธนาคารกำหนด โดยระบุให้ธนาคารเป็นผู้รับผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ประกันภัย

เงินกู้เพื่อชำระหนี้สินภายนอกที่กู้เพื่อไปทำงานต่างประเทศ

1. หลักการและเหตุผล

ตามที่ธนาคารได้ให้การสนับสนุนสินเชื่อแก่เกษตรกรลูกค้า เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของตนเอง หรือบุคคลในครอบครัวเพื่อไปทำงานต่างประเทศ นั้น เป็นการให้บริการสินเชื่อเฉพาะเกษตรกรหรือคนหางานที่เตรียมตัวจะเดินทางไปทำงานต่างประเทศเท่านั้น มิได้ครอบคลุมไปถึงผู้ที่ได้เดินทางไปทำงานต่างประเทศแล้ว โดยครอบครัวหรือบุคคลดังกล่าวได้กู้เงินจากแหล่งเงินกู้นอกระบบ (หนี้สินภายนอก) ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง ทำให้ผู้กู้มีภาระหนักในการส่งชำระหนี้สิน

ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยลดภาระหนี้สินภายนอก และช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวเกษตรกร อันจะนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ธนาคารจึงได้ให้บริการสินเชื่อเพื่อชำระหนี้สินภายนอกที่เกษตรกรหรือบุคคลในครอบครัวรวมถึงบุตรเขย และสะใภ้ ได้กู้มาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการไปทำงานต่างประเทศขึ้น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อช่วยลดภาระหนี้สินภายนอกของเกษตรกรที่ได้กู้มาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศของเกษตรกร หรือคู่สมรส บุตร บิดามารดาของเกษตรกรหรือของคู่สมรส รวมทั้งบุตรเขย และสะใภ้ ที่อยู่ในความอุปการะของเกษตรกร

2.2 เพื่อช่วยลดปัญหาหนี้ค้างชำระของเกษตรกรลูกค้าที่มีต่อธนาคาร

3. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้สินเชื่อ

3.1 ลักษณะของผู้กู้

ต้องเป็นเกษตรกรที่ธนาคารรับขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขาตามข้อบังคับฉบับที่ 44

3.2 เงื่อนไขการขอกู้เงิน

3.2.1 ผู้ไปทำงานต่างประเทศต้องเป็นเกษตรกรหรือครอบครัว รวมถึงบุตรเขย และสะใภ้ ที่อยู่ในความอุปการะของเกษตรกร และปัจจุบันผู้ไปทำงานต่างประเทศยังคงทำงานอยู่ในต่างประเทศโดยสัญญาจ้างงานยังไม่สิ้นสุด

3.2.2 ผู้ไปทำงานต่างประเทศต้องมีการส่งเงินกลับมาอย่างสม่ำเสมอทุกเดือน โดยพิจารณาจากการส่งเงินกลับมาอย่างน้อย 4 เดือน เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยให้อยู่ในดุลยพินิจของสาขาที่จะพิจารณาผ่อนผันตามความเหมาะสม

3.2.3 หนี้สินที่เกิดขึ้นเป็นหนี้สินที่มีอยู่กับแหล่งเงินทุนในระบบที่เกิดจากการกู้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศของเกษตรกร หรือครอบครัว รวมถึงบุตรเขย และสะใภ้ ที่อยู่ในความอุปการะของเกษตรกร

3.3 วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน

เพื่อนำไปชำระหนี้สินภายนอกที่เกษตรกร หรือบุคคลในครอบครัว รวมถึงบุตรเขยและสะใภ้ ได้กู้มาเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปทำงานต่างประเทศของตนเอง หรือครอบครัว รวมถึงบุตรเขยและสะใภ้ ซึ่งได้เดินทางไปทำงานต่างประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ปัจจุบันบุคคลดังกล่าวยังคงทำงานอยู่ในต่างประเทศ และสัญญาจ้างงานยังไม่สิ้นสุด การกู้เงินตามวัตถุประสงค์นี้เป็นการกู้เพื่อชำระหนี้สินภายนอกตามข้อ 15 (4) แห่งข้อบังคับฉบับที่ 44 ซึ่งเป็น

หนี้สินภายนอกที่มีอยู่ก่อนการได้รับขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าหรือเกิดขึ้นในระหว่างที่เป็นลูกค้าของ
ธนาคาร

3.4 การกำหนดวงเงินกู้

ให้พิจารณากำหนดวงเงินกู้สูงสุดได้ไม่เกินต้นเงินคงเป็นหนี้ร่วมกับดอกเบี้ยเงินกู้ที่มี
มีอยู่ต่อแหล่งเงินทุนนอกระบบจนถึงวันเบิกเงินกู้จากธนาคาร ทั้งนี้ วงเงินกู้จะต้องไม่เกิน 180,000 บาท

3.5 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

อัตราดอกเบี้ยเป็นไปตามประกาศของธนาคารและตามชั้นลูกค้า

3.6 หลักประกันเงินกู้

3.6.1 ใช้หลักประกันปกติตามข้อบังคับฉบับที่ 44 ของธนาคารข้อ 20 (1)
(2) และ (4)

3.6.2 ผู้กู้ต้องทำประกันชีวิตและอุบัติเหตุกลุ่มให้แก่ผู้ไปทำงาน
ต่างประเทศ โดยให้ผู้กู้เป็นผู้จัดทำค่าขอเอาประกัน พร้อมทั้งระบุให้ธนาคารเป็นผู้รับผลประโยชน์
ตามกรมธรรม์ประกันชีวิตและอุบัติเหตุกลุ่มเช่นเดียวกับ โครงการสินเชื่อเพื่อไปทำงานต่างประเทศ
ร่วมกับกรมการจัดหางาน

3.7 อำนาจอนุมัติเงินกู้

ให้ถือปฏิบัติตามคำสั่งธนาคาร

3.8 ระยะเวลาชำระคืนหนี้เงินกู้

ให้กำหนดระยะเวลาชำระคืนหนี้เงินกู้เสร็จสิ้นไม่เกินระยะเวลาการจ้างงาน
คงเหลือในสัญญาการจ้างงาน ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน 18 เดือนนับตั้งแต่วันอนุมัติเงินกู้

4. วิธีปฏิบัติอื่น

การดำเนินงานอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ ให้ถือปฏิบัติตามวิธีปฏิบัติอื่นของธนาคารที่
เกี่ยวข้องโดยอนุโลม

เงินกู้เพื่อรอกการขายผลิตผลการเกษตร

1. หลักการ

การที่ธนาคารรับจํานำผลิตผลการเกษตรจากเกษตรกรลูกค้า เนื่องจากเป็นการ
ช่วยเหลือเกษตรกรลูกค้าของธนาคาร ในการชะลอการขายผลิตผลการเกษตรไม่ให้ออกสู่ตลาด
ในช่วงที่ผลิตผลการเกษตรออกมาพร้อมกันเป็นจำนวนมาก เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคา
ผลิตผลการเกษตรตกต่ำ ทั้งนี้ ให้เกษตรกรลูกค้าสามารถกู้เงินเพื่อรอกการขายผลิตผลการเกษตร โดย
ใช้ผลิตผลจํานำเป็นประกันไว้ใช้จ่ายในครัวเรือน ชำระหนี้เงินกู้ ฯลฯ เพื่อผ่อนคลายภาระต่าง ๆ
ซึ่งสามารถจํานำผลิตผลการเกษตรได้ทั้งในยุ้งฉางหรือสถานที่เก็บผลิตผลการเกษตร กรณีมียุ้งฉาง

หรือสถานที่เก็บผลิตผลการเกษตรของตนเองหรือโดยการเช่า แต่หากเกษตรกรไม่มียุ่งฉางหรือสถานที่เก็บผลิตผลการเกษตรหรือมีแต่ไม่เพียงพอในการเก็บหรือไม่สามารถเช่าได้ สามารถนำผลิตผลการเกษตรไปฝากไว้กับคลังสินค้าของ อคส. หรือ ออกท. เพื่อจำหน่ายประหวนสินค้าก็ได้ ทั้งนี้ ธนาคารจะแจ้งให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

2. หลักเกณฑ์การให้กู้

2.1 กลุ่มผู้กู้เงิน

เกษตรกรที่ประสงค์จะจำหน่ายผลิตผลการเกษตรไว้กับธนาคารต้องรวมเป็นกลุ่มกลุ่มหนึ่ง ๆ ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน (อย่างมากไม่ควรเกิน 10 คน) และทุกคนยินยอมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันในการกู้เงินจำหน่ายผลิตผลการเกษตร โดยมีต้องอยู่ในฐานะของผู้กู้ทั้ง 5 คนก็ได้ รวมทั้งร่วมกันรับผิดชอบดูแลรักษาผลิตผลการเกษตรที่จำหน่ายไม่ให้สูญหายหรือเสียหาย หากเกิดการสูญหายหรือเสียหายไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ทุกคนยอมชดใช้ให้แก่ธนาคาร

กลุ่มผู้กู้หนึ่ง ๆ อาจประกอบด้วยลูกค้ำที่สังกัดกลุ่มเดียวกันหรือต่างกลุ่มกันหรือลูกค้ำไม่สังกัดกลุ่มก็ได้

2.2 คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมกลุ่มผู้กู้เงิน

2.2.1 เป็นเกษตรกรลูกค้ำหรือคู่สมรสเกษตรกรลูกค้ำของธนาคาร ลูกค้ำเงินกู้โครงการพิเศษอื่น ๆ หรือเป็นเกษตรกรทั่วไปที่ยังไม่ได้เป็นลูกค้ำธนาคาร แต่ได้รับการสอบสวนและพิจารณารับขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้ำ เพื่อกู้เงินโดยจำหน่ายผลิตผลการเกษตรเป็นประจำ

กรณีให้คู่สมรสเกษตรกรลูกค้ำเป็นผู้กู้ ให้กระทำได้ต่อเมื่อตัวเกษตรกรลูกค้ำมีเหตุจำเป็นไม่อยู่และหรือไม่สามารถดำเนินการกู้เงินดังกล่าวนี้ด้วยตนเองได้ โดยสอบสวนรับขึ้นทะเบียนเช่นเดียวกับเกษตรกรทั่วไป แต่ไม่ต้องจัดทำข้อมูลลูกค้ำรายคนขึ้นใหม่ และให้ใช้ข้อมูลลูกค้ำรายคนฉบับของลูกค้ำแทน

2.2.2 เป็นเกษตรกรที่มีการลงทุนเพาะปลูกผลิตผลการเกษตรนั่นเอง และผลิตผลยังอยู่ในความครอบครองของตนเอง มิใช่เป็นผลิตผลการเกษตรของญาติพี่น้อง หรือซื้อมาจากบุคคลอื่น หรือได้มาโดยวิธีการอื่น เช่น ได้จากการชำระหนี้ หรือค่าเช่าที่ดินเป็นผลิตผลการเกษตร

2.2.3 เป็นเกษตรกรที่มีสถานที่เก็บผลิตผลการเกษตร หรือยุ่งฉางที่มั่นคงแข็งแรงเป็นของตนเอง สามารถเก็บผลิตผลการเกษตรที่จำหน่ายไว้ได้ตลอดระยะเวลาที่จำหน่าย โดยไม่เกิดความเสียหายหรือเสื่อมคุณภาพ ยกเว้นกรณีจำหน่ายประหวนสินค้าเป็นประจำไม่ต้องมีคุณสมบัติตามข้อนี้

กรณีเกษตรกร ไม่มีผู้จ้างหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตร หรือมีแต่ไม่มั่นคงแข็งแรงเพียงพอ หากสาขาเห็นสมควรให้เกษตรกรดังกล่าวเช่าผู้จ้างหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตรจากญาติหรือเพื่อนบ้าน เพื่อเก็บรักษาผลิตผลการเกษตรแล้วนำมาจำหน่ายกับธนาคาร ก็ให้ดำเนินการได้ โดยผู้จ้างหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตรที่เช่าต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับบ้านของเกษตรกรซึ่งเกษตรกรและผู้กู้ในกลุ่มสามารถดูแลได้ และสามารถเก็บรักษาผลิตผลการเกษตรของผู้เช่ากับผู้ให้เช่า (ถ้ามี) แยกเป็นสัดส่วนและตรวจวัดปริมาณได้ ทั้งนี้เกษตรกรต้องจัดทำสัญญาเช่าผู้จ้างหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตรระหว่างเกษตรกรกับผู้ให้เช่า โดยใช้หนังสือสัญญาเช่าผู้จ้างหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตรตามที่ธนาคารกำหนดและธนาคารจะเช่าช่วงต่อ หรือกรณีเกษตรกร ไม่มีผู้จ้างหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตรที่มั่นคงแข็งแรงต้องการกู้เงินจากธนาคาร ต้องนำผลิตผลการเกษตรไปฝากไว้ที่คลังสินค้าของ อคส. หรือ อ.ต.ก. แล้วนำประหวนสินค้าที่ อคส. หรือ อ.ต.ก. ออกให้มาจำหน่ายเป็นประกันไว้กับธนาคาร

อย่างไรก็ตาม หากเกษตรกรดังกล่าวไม่สามารถหาเช่าผู้จ้างหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตรจากญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้านข้างเคียงได้ และประสงค์จะเช่าผู้จ้างหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตรกลาง เพื่อเก็บรักษาผลิตผลการเกษตรที่จะจำหน่าย ธนาคารผ่อนคลายเป็นเกษตรกรเช่าผู้จ้างหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตรที่มีสภาพมั่นคงแข็งแรง และอยู่ในหมู่บ้าน สะดวกต่อเกษตรกรในการดูแลรักษาผลิตผลการเกษตร ซึ่งผู้จ้างหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตรดังกล่าวอาจเป็นของสภาตำบล หรือของสถาบันเกษตรกรหรือของทางราชการ โดยเกษตรกรต้องจัดทำหนังสือมอบอำนาจให้เกษตรกรคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ทำการแทนในการจัดทำหนังสือสัญญาเช่าผู้จ้างหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตรกลางระหว่างเกษตรกรกับเจ้าของผู้จ้างหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตร และจัดทำหนังสือสัญญาเช่าช่วงระหว่างเกษตรกรกับธนาคาร สำหรับการเก็บรักษาผลิตผลการเกษตรของเกษตรกรแต่ละราย ต้องเก็บแยกไว้เป็นสัดส่วนมิให้ปะปนกัน ในการเช่าผู้จ้างและสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตร เกษตรกรต้องตกลงค่าเช่ากับผู้ให้เช่า และเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายนั่นเอง

2.2.4 เกษตรกรที่จะขอกู้เงินจำหน่ายผลิตผลการเกษตรต้องไม่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้

2.2.4.1 เคยนำผลิตผลการเกษตรที่จำหน่ายทั้งหมดหรือบางส่วนออกขายโดยไม่ได้รับอนุญาตจากธนาคาร และไม่มีเหตุอันควร เป็นผลให้ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้จำหน่ายได้ตามกำหนด

2.2.4.2 เคยเปลี่ยนผลิตผลการเกษตรที่จำหน่ายเป็นประเภท หรือชนิด หรือคุณภาพที่แตกต่างไปจากที่จำหน่ายไว้กับธนาคาร โดยไม่ได้รับอนุญาตจากธนาคาร

2.2.4.3 เคยนำผลิตผลการเกษตรของผู้อื่นมาจำหน่าย หรือแจ้ง ปริมาณจำหน่ายเกินความจริง

กรณีมีเหตุอันควรพ้องผันให้เกษตรกรที่มีพฤติกรรมดังกล่าวกู้ เงินต่อไปได้ จะต้องให้เกษตรกรดำเนินการดังนี้

1) จัดให้ผู้ที่ธนาคารเชื่อถือทำหน้าที่รับรองและค้ำประกัน บท ที่ 03 11 024 ต่อธนาคารว่าบุคคลดังกล่าวจะไม่ประพฤติเช่นนั้นอีก และยินยอมชำระหนี้เงินกู้แทน หากไม่ชำระหนี้เงินกู้ภายในระยะเวลาที่กำหนด

2) ทำหนังสือยินยอมให้ธนาคารหักเงินกู้ที่ได้รับจากการจำหน่าย ผลิตผลการเกษตร หรือจำหน่ายประทวนสินค้าเพื่อ ชำระหนี้เงินกู้ที่ถึงกำหนด ได้ตามที่ธนาคาร เห็นสมควร

2.2.5 เกษตรกรผู้ขอกู้เงินจำหน่ายผลิตผลการเกษตรที่ยุ่งฉางหรือสถานที่เก็บ รักษาผลิตผลการเกษตร ต้องมียุ่งฉางหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตรในเขตภูมิลำเนาของ ตนเอง หากอยู่นอกเขตภูมิลำเนา ให้จำหน่ายในรูปแบบของประทวนสินค้า

2.3 ลักษณะและคุณภาพของผลิตผลการเกษตรที่จะรับจำหน่าย

2.3.1 เป็นผลิตผลการเกษตรที่ผลิตได้ในปีการผลิตที่รับจำหน่าย

2.3.2 เป็นผลิตผลการเกษตรที่มีคุณภาพดีมีสิ่งเจือปน ข้อบกพร่อง และ ความชื้นไม่เกินอัตราที่กำหนด และสามารถเก็บรักษาได้นานตลอดระยะเวลาที่จำหน่าย โดยไม่เกิด ความเสียหายหรือเสื่อมคุณภาพ ตามตารางแสดงคุณภาพ ความชื้น และสิ่งเจือปนผลิตผลการเกษตร บทที่ 03 11 025 คุณภาพผลิตผลการเกษตรที่จะรับจำหน่ายนอกจากที่กำหนดไว้ในบทที่ 03 11 025 ธนาคารจะแจ้งให้ทราบต่อไปเมื่อมีการรับจำหน่ายผลิตผลการเกษตรนั้น ๆ

กรณีผลิตผลการเกษตรที่นำมาจำหน่ายมีความชื้นเกินกว่าอัตราที่กำหนด เกษตรกรต้องลดความชื้นผลิตผลการเกษตรให้อยู่ในอัตราที่กำหนดเสียก่อน จึงจะจำหน่ายได้

2.3.3 เนื่องจากการรับจำหน่ายข้าวเปลือกเป็นการรับจำหน่ายตามชนิดคุณภาพ ข้าว จึงให้สาขาจัดทำทะเบียนมาตรฐานกลางชนิดคุณภาพข้าวเปลือก เพื่อใช้ในการกำหนดชนิด คุณภาพและวงเงินกู้จำหน่ายข้าวเปลือกของผู้กู้ในแต่ละท้องที่ โดยให้สาขานำตัวอย่างข้าวเปลือกในแต่ละ ท้องที่ไปตรวจสอบคุณภาพกับเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือกที่สาขามีอยู่ หรือขอความร่วมมือ โรงสีหรือสถาบันเกษตรกรที่มีเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพข้าวเปลือก และนำผลการตรวจสอบไป บันทึกในทะเบียนมาตรฐานกลาง

ทั้งนี้ ให้สาขานำข้อมูลชนิดคุณภาพข้าวเปลือกที่สอบถามจากโรงสีในพื้นที่ พ่อค้าข้าว และลูกค้าที่เชื่อถือได้มาประกอบการพิจารณาก่อนการจัดทำทะเบียนมาตรฐานกลางชนิดคุณภาพข้าวเปลือกด้วย โดยพิจารณาตามเกณฑ์การกำหนดชนิดและคุณภาพข้าวเปลือก บทที่ 03 11 026

2.4 การส่งมอบผลิตผลการเกษตร

เกษตรกรเจ้าของผลิตผลการเกษตรต้องส่งมอบผลิตผลการเกษตรที่จำหน่ายให้แก่ธนาคารผู้รับจำหน่าย โดยธนาคารจะเก็บรักษาผลิตผลการเกษตรที่รับจำหน่ายไว้ในยุ้งฉางที่ธนาคารเช่าจากเกษตรกรซึ่งเป็นผู้จำหน่ายผลิตผลการเกษตร เกษตรกรเจ้าของผลิตผลการเกษตรไม่มีสิทธิ์นำผลิตผลการเกษตรที่จำหน่ายออกขายก่อนได้รับอนุญาต กรณีจำหน่ายประทวนสินค้า เกษตรกรจะต้องส่งมอบผลิตผลการเกษตรให้กับคลังสินค้าที่องค์การคลังสินค้า (อคส.) หรือองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อ.ต.ก.) กำหนด

2.5 ค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาผลิตผลการเกษตร

เกษตรกรผู้จำหน่ายผลิตผลการเกษตรเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาผลิตผลการเกษตรที่จำหน่ายให้แก่ธนาคารเท่ากับจำนวนที่ธนาคารต้องจ่ายไป เช่น ค่าเช่ายุ้งฉางหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตรและค่าบำเหน็จแก่ผู้ดูแลรักษาผลิตผลการเกษตรจำหน่าย เป็นต้น

2.6 การบังคับจำหน่ายผลิตผลการเกษตร

เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาไถ่ถอนจำหน่ายผลิตผลการเกษตร เกษตรกรผู้จำหน่ายจะต้องไถ่ถอนจำหน่ายผลิตผลการเกษตร และชำระหนี้เงินกู้จำหน่ายผลิตผลการเกษตรให้ธนาคารเสร็จสิ้น หากเกษตรกรผู้จำหน่ายไม่ชำระหนี้เงินกู้จำหน่ายผลิตผลการเกษตรให้แก่ธนาคารภายในระยะเวลาที่กำหนด ธนาคารข้อมมีสิทธิ์บังคับจำหน่ายผลิตผลการเกษตรที่ธนาคารเป็นผู้รับจำหน่ายไว้ได้ทันที

2.7 ระยะเวลาการรับจำหน่าย กำหนดชำระคืนเงินกู้ ราคารับจำหน่าย และวงเงินกู้ ธนาคารจะกำหนดและแจ้งให้สาขาทราบ เมื่อมีการรับจำหน่ายผลิตผลการเกษตร นั้น ๆ

สำหรับการนับระยะเวลาการรับจำหน่าย และระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ ให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

2.7.1 ระยะเวลาการรับจำหน่าย กรณีจำหน่ายผลิตผลการเกษตรที่ยุ้งฉางหรือสถานที่เก็บรักษาผลิตผลการเกษตร ให้ถือเอาวันที่ทำหนังสือกู้เงินเป็นวันสุดท้ายของการรับจำหน่าย เช่น กำหนดการรับจำหน่ายผลิตผลการเกษตรตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมีนาคม ให้ถือเอาวันที่ 31 มีนาคม เป็นวันสุดท้ายของการรับจำหน่าย กรณีจำหน่ายประทวนสินค้า ให้ถือเอาวันสุดท้ายตามประทวนสินค้าเป็นหลัก โดยประทวนสินค้าจะต้องออกให้กับเกษตรกรภายในระยะเวลาการรับจำหน่ายของโครงการ ทั้งนี้ สาขาจะต้องจ่ายเงินกู้ให้เสร็จสิ้นในเดือนถัดไป

2.7.2 ระยะเวลากำหนดชำระคืนเงินกู้ กรณีจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรที่ยัง ฝาง หรือสถานที่เก็บรักษาผลิตภัณฑ์เกษตร ให้ชำระคืนภายใน 6 เดือน แต่ทั้งนี้ ให้เป็นไปตาม ประกาศโครงการรับจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรในแต่ละคราว ทั้งนี้ ให้นำนับถัดจากเดือนที่ทำหนังสือกู้ เงิน กรณีจำหน่ายประทอนสินค้าให้นำนับถัดจากเดือนที่ ออกส. หรือ อ.ต.ก.รับฝากผลิตภัณฑ์เกษตร เช่น ลูกค้านำประทอนสินค้าลงวันที่ 25 กุมภาพันธ์ มาติดต่อทำหนังสือกู้เงินจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตร วันที่ 2 มีนาคม กำหนดชำระคืนภายใน 4 เดือนนับถัดจากเดือนที่รับฝากผลิตภัณฑ์เกษตร ให้ กำหนดชำระคืนวันที่ 30 มิถุนายน ส่วนวันครบกำหนดชำระคืนให้ระบุเป็นวันสุดท้ายของเดือนที่ ครบกำหนดชำระคืน

2.8 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้และการบันทึกอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในหนังสือกู้

2.8.1 ธนาคารจะเรียกอัตราดอกเบี้ยเงินกู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรตาม ข้อบังคับฉบับที่ 44 และแจ้งให้สาขาทราบเมื่อมีการรับจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรตาม โครงการนั้น ๆ

2.8.2 ในกรณีที่เกษตรกรผู้กู้ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ตามที่กำหนด ธนาคารจะเรียกดอกเบี้ยของต้นเงินที่ชำระไม่ได้ตามกำหนดเพิ่มขึ้น เท่ากับอัตราตามที่กำหนดไว้ใน ข้อบังคับ และเรียกดอกเบี้ยเพิ่มอีกร้อยละ 3 ต่อปี ตั้งแต่วันถัดจากวันครบกำหนดไถ่ถอนจำนำจนกว่า จะชำระคืนเสร็จ

2.9 หลักประกันเงินกู้ ประกอบด้วย

2.9.1 กลุ่มลูกค้าผู้ทำหนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมกันและผู้กู้ จำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรของตนเป็นประกันไว้ต่อธนาคาร หรือ

2.9.2 ผู้จำหน่ายประทอนสินค้าเป็นประกันไว้ต่อธนาคาร

2.10 การอนุมัติเงินกู้

ธนาคารมอบอำนาจให้พนักงานธนาคารมีอำนาจพิจารณาอนุมัติให้ผู้กู้คนหนึ่ง ๆ ในเวลาใดเวลาหนึ่ง มีหนี้เงินกู้เพื่อรอการขายผลิตภัณฑ์ได้ตามที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 80 แห่งราคาประเมินผลผลิตจำนำ ดังนี้

2.10.1 ผู้จัดการสาขา ยกเว้นผู้จัดการสาขาย่อย ไม่เกิน 100,000 บาท

2.10.2 ผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัด ไม่เกิน 150,000 บาท

2.10.3 ผู้อำนวยการฝ่ายสินเชื่อ ไม่เกิน 250,000 บาท

สำหรับเงินกู้ตามโครงการของรัฐบาล ธนาคารจะมีคำสั่งให้สาขาถือ ปฏิบัติเป็นคราว ๆ

2.11 การหักเงินกู้จำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรเพื่อชำระหนี้เงินกู้เดิม

ให้สาขาพิจารณาหักชำระหนี้เงินกู้เพื่อการผลิต เฉพาะผลิตผลการเกษตรที่นำมา
 จำนำ (หนี้เงินกู้ปกติและหนี้เงินกู้ค้ำชำระ) ที่มีอยู่ทั้งหมด หรือบางส่วนตามความเหมาะสม เพื่อ
 เบิกวงเงินกู้เพื่อการผลิตในฤดูกาลผลิตต่อไป ทั้งนี้ ให้พนักงานพัฒนาธุรกิจระบุข้อตกลงไว้ใน
 สัญญากับลูกค้าเกี่ยวกับจำนวนเงินที่จะนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในครัวเรือน และจำนวนที่ยินยอมให้หัก
 ชำระหนี้เงินกู้เสนอผู้อนุมัติพิจารณา หากลูกค้าไม่ยินยอม ให้ระงับการจ่ายเงินกู้

กรณีลูกค้ามีหนี้ค้ำชำระ หรือหนี้เงินกู้สัญญาอื่นจะถึงกำหนดชำระ การจะหัก
 ชำระหนี้เงินกู้หรือไม่ ให้เป็นไปตามความประสงค์ของลูกค้า

เงินกู้เพื่อชำระหนี้สินภายนอก

1. หลักการและเหตุผล

เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาหนี้ในระบบที่มีอัตราดอกเบี้ย
 เงินกู้สูงและเป็นภาระหนัก มิให้ต้องสูญเสียที่ดินทำกินอันเนื่องมาจากการนำที่ดินทำกินไปจำนอง
 หรือขายฝาก ซึ่งภาระหนี้สินดังกล่าวหนักเกินกว่าเกษตรกรจะช่วยเหลือตนเองได้ จำเป็นที่
 ธนาคารจะต้องให้ความช่วยเหลือทั้งโดยอาศัยเงินทุนปกติของธนาคารและโดยเงินทุนของรัฐบาลที่
 ให้การสนับสนุน เพื่อให้เกษตรกรได้นำเงินกู้ไปไถ่ถอนที่ดินจากการจำนองและการขายฝาก
 ตลอดจนการซื้อที่ดินคืนอันเนื่องมาจากที่ดินซึ่งเดิมเคยเป็นของตนเอง ของคู่สมรส ของบุตร หรือ
 ของบิดามารดาของตนเอง แต่ต้องสูญเสียไปด้วยเหตุดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อให้เกษตรกรยังคงมีที่ดินทำ
 กินอยู่ต่อไป

2. หลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไป

2.1 การให้กู้เงินจากเงินทุนปกติของธนาคาร

2.1.1 ลักษณะของผู้กู้

2.1.1.1 เป็นผู้ที่มีลักษณะตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับฉบับที่ 44

2.1.1.2 เป็นผู้ที่ธนาคารรับขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขาตาม
 ข้อบังคับฉบับที่ 44

2.1.1.3 เป็นผู้ที่มีความสามารถสร้างรายได้ทางการเกษตรและ
 หรือรายได้จากทางอื่นเพียงพอต่อการชำระหนี้เงินกู้ได้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่ผู้อนุมัติเงินกู้กำหนด

2.1.2 วัตถุประสงค์ในการให้เงินกู้

2.1.2.1 เพื่อชำระหนี้สินภายนอกกับเจ้าหนี้เอกชนที่ไม่ใช่สถาบัน
 การเงิน

2.1.2.2 เพื่อไถ่หรือรับ โอน หรือซื้อคืนที่ดิน หรือทรัพย์สินซึ่งเดิม
 เป็นของตน หรือของคู่สมรส หรือบุตร หรือเป็นของบิดามารดาของตน

2.1.2.3 การกู้เงินตาม 2.1.2.1 และ 2.1.2.2 ลูกค้าน่าจะขอเงินเพื่อวัตถุประสงค์ต่อไปนี้ควบไปด้วยก็ได้

- 1) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเกษตรในฤดูแรก หรือเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพอย่างอื่น
- 2) เพื่อเป็นค่าลงทุนในสินทรัพย์การเกษตร หรือสินทรัพย์เพื่อการประกอบอาชีพอย่างอื่นเท่าที่จำเป็น
- 3) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายอันจำเป็นเกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับการรับ โอน หรือซื้อที่ดินหรือทรัพย์สินที่กฎหมายระบุว่าต้องมีการจดทะเบียนการโอนสิทธิหรือโอนกรรมสิทธิ์

2.1.3 ลักษณะหนี้สินภายนอกต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 2.1.3.1 เป็นหนี้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน
- 2.1.3.2 ผู้ขอกู้ได้ก่อภาระหนี้สินขึ้นด้วยเหตุสุจริตและจำเป็น
- 2.1.3.3 หนี้นั้นเป็นภาระหนักต่อการชำระหนี้ได้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา หรือเป็นหนี้ที่ถึงกำหนดชำระหนี้แต่ผู้ขอกู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้เสร็จสิ้น
- 2.1.3.4 ผู้ขอกู้ได้นำที่ดินหรือทรัพย์สินของตนเอง หรือของกลุ่มสมรสไปจำนองหรือจำนำเป็นประกันหนี้เงินกู้ของตนเอง หรือของกลุ่มสมรส
- 2.1.3.5 การขอกู้เงินเพื่อชำระหนี้สินภายนอกนี้ต้องมีผลเป็นการสงวนที่ดิน หรือทรัพย์สินของลูกค้าหรือของกลุ่มสมรสของลูกค้าให้คงอยู่ต่อไป เพื่อลูกค้าจะได้ใช้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและหรืออาชีพอย่างอื่น หรือเพื่อการอยู่อาศัยที่ต่อเนื่อง

2.1.4 การขอกู้เงินเพื่อไปถ้หรือรับ โอนหรือซื้อที่ดินหรือทรัพย์สิน ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- 2.1.4.1 เพื่อไปถ้การขายฝากที่ดินหรือทรัพย์สินของตนเอง หรือของบิดามารดา หรือของกลุ่มสมรสหรือบุตร หรือ
- 2.1.4.2 เพื่อซื้อที่ดินหรือทรัพย์สินซึ่งเดิมเคยเป็นของตนเอง หรือของบิดามารดา หรือของกลุ่มสมรสหรือบุตร ซึ่งสิ้นสุดระยะเวลาการไปถ้คืนจากการขายฝากแล้ว หรือ
- 2.1.4.3 เพื่อซื้อที่ดินหรือทรัพย์สินซึ่งเดิมเคยเป็นของตนเอง หรือของบิดามารดา หรือของกลุ่มสมรสหรือบุตร ซึ่งหลุดเป็นสิทธิของเจ้าหนี้หรือบุคคลอื่นอันเนื่องมาจากการถูกบังคับชำระหนี้จากทรัพย์สินที่จำนองออกขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล

2.1.4.4 การไถ่การขายฝากที่ดินหรือการซื้อที่ดินที่ดินหรือทรัพย์สินของบิดามารดา หรือบุตร ตามข้อ 2.1.4.1 2.1.4.2 และ 2.1.4.3 ต้องเป็นการไถ่คืนหรือซื้อที่ดินที่ดินหรือทรัพย์สินมาเป็นของผู้ซื้อ

2.1.4.5 ผู้ซื้อที่ไม่มีที่ดินการเกษตรเพียงพอแก่การประกอบอาชีพการเกษตร หรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเป็นรายได้เสริมนอกเหนือจากรายได้การเกษตรหรือเพื่อให้มีที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยที่ต่อเนื่อง

2.1.5 เงื่อนไขการให้ลูกค้ากู้เงินเพื่อชำระหนี้สินภายนอก

2.1.5.1 ผู้เป็นลูกค้าตามข้อบังคับฉบับที่ 44 จะขอกู้เงินเพื่อชำระหนี้สินภายนอกได้ไม่ว่าหนี้สินนั้นจะเกิดขึ้นก่อนหรือระหว่างการเป็นลูกค้า แต่ถ้าเป็นการขอกู้เงินในปีเดียวกันกับการขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าตามข้อบังคับฉบับที่ 44 หนี้สินต้องปรากฏอยู่ในรายการขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าซึ่งผู้ซื้อได้ให้ถ้อยคำไว้ในวันสอบสวนรายการขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้า เงื่อนไขอื่น ๆ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ 2.1.3

2.1.5.2 ผู้ขอกู้เงินตามข้อบังคับนี้จะต้องแสดงให้เห็นที่พอใจแก่ผู้อนุมัติเงินกู้ว่าตนมีวิธีการที่จะปรับปรุงการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือการประกอบอาชีพอย่างอื่นของตนให้ได้ผลดีขึ้น เพื่อมีรายได้เพียงพอต่อการชำระหนี้เงินกู้ได้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่ผู้อนุมัติเงินกูกำหนด

2.1.6 หลักประกันเงินกู้

ผู้ซื้อต้องเสนอหลักประกันเงินกู้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับฉบับที่ 44

2.1.7 ดอกเบี้ยเงินกู้

อัตราดอกเบี้ยเป็นไปตามประกาศของธนาคารและตามชั้นลูกค้า

2.1.8 การกำหนดวงเงินกู้

ให้พิจารณากำหนดวงเงินกู้สูงสุดได้ไม่เกินต้นเงินคงเป็นหนี้ร่วมกับดอกเบี้ยเงินกู้ที่มีอยู่ต่อแหล่งเงินทุนนอกระบบจนถึงวันเบิกเงินกู้ธนาคาร ทั้งนี้ วงเงินกู้ต้องไม่เกิน 300,000 บาท

2.1.9 อำนาจอนุมัติเงินกู้

อำนาจในการอนุมัติเงินกู้เพื่อชำระหนี้สินภายนอก ตามข้อบังคับฉบับที่ 44 ให้เป็นไปตามอำนาจ ดังนี้

2.1.9.1 ผู้จัดการสาขา ยกเว้นผู้จัดการสาขาย่อย ให้มีอำนาจอนุมัติไม่เกิน 100,000 บาท

2.1.9.2 ผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัด ให้มีอำนาจอนุมัติไม่เกิน 200,000 บาท

การดำเนินการดังกล่าวข้างต้น ผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัดจะพิจารณาขอบหมายอำนาจหน้าที่โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส.จังหวัดในสังกัดทำการแทนก็ได้

2.1.9.3 ผู้อำนวยการฝ่ายสินเชื่อ ให้มีอำนาจอนุมัติไม่เกิน 300,000 บาท

การดำเนินการดังกล่าวข้างต้น ผู้อำนวยการฝ่ายสินเชื่อจะพิจารณาขอบหมายอำนาจหน้าที่โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรให้รองผู้อำนวยการฝ่ายสินเชื่อทำการแทนก็ได้

2.1.10 ระยะเวลาชำระคืนเงินกู้

โดยปกติผู้กู้ต้องชำระคืนเงินกู้ให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 10 ปี นับแต่วันที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ในกรณีที่มีเหตุผลพิเศษสมควรให้ผู้กู้ชำระคืนเงินกู้เกินกว่า 10 ปี แต่ไม่เกิน 12 ปี ให้ผู้จัดการสาขาเสนอขอความเห็นชอบจากผู้จัดการธนาคาร

2.2 การให้กู้เงินจากเงินทุนที่ธนาคารได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล

การให้กู้เงินแก่เกษตรกรตามข้อบังคับนี้ จากเงินทุนที่ธนาคารได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลนั้น จะดำเนินการได้ต่อเมื่อธนาคารได้รับเงินทุนจากรัฐบาลและแจ้งให้สาขาคำเนินการได้เท่านั้น การให้เงินกู้แก่เกษตรกรโดยใช้เงินทุนที่ธนาคารได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลนั้นมีหลักเกณฑ์ตามที่กล่าวดังต่อไปนี้

2.2.1 วัตถุประสงค์ในการให้เงินกู้

โดยทั่วไปผู้เป็นลูกค้ายกตามข้อบังคับฉบับที่ 44 จะขอเงินจากเงินทุนที่ธนาคารได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลได้เช่นเดียวกับการขอเงินจากเงินทุนปกติของธนาคารและยังได้รับการผ่อนปรนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการขอเงินเพื่อการต่อไปนี้ได้อีกด้วย ดังนี้

2.2.1.1 เพื่อชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืม ซึ่งผู้กู้ยืมแสดงเจตนาไว้ในหนังสือสัญญากู้ยืมว่า ผู้กู้ยืมยินยอมใช้ที่ดินหรือทรัพย์สินที่ตนเองมีหนังสือแสดงสิทธิเป็นประกันการกู้ยืมไม่ว่าผู้กู้ยืมจะส่งมอบหนังสือแสดงสิทธิให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้หรือไม่ก็ตาม และหนี้นั้นอยู่ระหว่างถูกเจ้าหนี้เร่งรัดให้ชำระหนี้

2.2.1.2 เพื่อชำระหนี้ตามสัญญากู้ยืม ซึ่งผู้กู้เงินตามข้อบังคับนี้ได้นำหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินหรือทรัพย์สินของตนเองให้เจ้าหนี้ยึดถือไว้ หรือยินยอมให้เจ้าหนี้ยึด

ที่ดินทำกินหรือทรัพย์สินต่างดอกเบี้ยเพื่อเป็นประกันการชำระหนี้เงินกู้ของบิดามารดา ของคู่สมรส หรือของบุตร และหนี้นี้อยู่ระหว่างถูกเจ้าหนี้เร่งรัดให้ชำระหนี้

2.2.1.3 เพื่อชำระหนี้ซึ่งผู้ขอเงินตามข้อบังคับนี้ได้นำหนังสือ แสดงสิทธิในที่ดินหรือทรัพย์สินของตนเองไปจำนองเป็นประกันหนี้บุคคลอื่น หรือเป็นหลักทรัพย์ ค้ำประกันบุคคลอื่นกับเจ้าหนี้เอกชนที่ไม่ใช่สถาบันการเงินหรือเจ้าหนี้สถาบันการเงิน ด้วยเหตุ สำคัญผิด ด้วยถูกหลอกลวง ด้วยถูกกลล่อลล หรือด้วยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

2.2.1.4 เพื่อซื้อที่ดินหรือทรัพย์สินของตนเอง ซึ่งได้โอนไปเป็น ของบุคคลอื่นแล้ว เนื่องจากถูกฟ้องบังคับชำระหนี้ด้วยเหตุตามที่กล่าวไว้ในข้อ 2.2.1.3

2.2.2 หลักประกันเงินกู้

ผู้กู้จะต้องเสนอหลักประกันเงินกู้ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับฉบับที่ 44

2.2.3 ดอกเบี้ยเงินกู้

การเรียกดอกเบี้ยเงินกู้จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไข หรือพันธะสัญญาของ แหล่งเงินทุนที่ให้การสนับสนุน ซึ่งธนาคารจะแจ้งให้สาขาทราบเป็นคราว ๆ ไป

2.2.4 อำนาจอนุมัติเงินกู้

การอนุมัติเงินกู้กระทำในรูปของคณะกรรมการอำเภอ หรือคณะกรรมการ จังหวัดกล่าวคือ คณะกรรมการอำเภอมีอำนาจอนุมัติเงินกู้สำหรับการขอเงินไม่เกินสองแสนบาท หากเกินสองแสนบาทแต่ไม่เกินสามแสนบาท คณะกรรมการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจอนุมัติ หากมีเหตุ พิเศษที่คณะกรรมการจังหวัดเห็นสมควรให้ผู้ขอกู้รายใดกู้เงินเกินสามแสนบาท ให้คณะกรรมการ จังหวัดเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการธนาคาร ทั้งนี้ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ 16 ทวิ ของข้อบังคับฉบับที่ 44 และตามคำสั่งประธานกรรมการที่ 4/2536 ลงวันที่ 30 สิงหาคม 2536 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการขอเงินเพื่อชำระหนี้สินเดิมของเกษตรกร

2.3 การประนอมหนี้

ในการสอบสวนเกี่ยวกับหนี้สินของผู้ขอกู้นั้น จำเป็นต้องให้มีการประนอมหนี้ เท่าที่จะกระทำได้ ประกอบกับการดำเนินงานให้เงินกู้ตามข้อบังคับนี้ผูกพันกับนโยบายของรัฐบาล ตามประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการช่วยเหลือเกี่ยวกับหนี้สินของเกษตรกร ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2528 และข้อตกลงที่ธนาคารมีอยู่ต่อสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) เกี่ยวกับการให้เงินจากกองทุนหมุนเวียนเพื่อปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ.2533 และกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ.2536 ซึ่งข้อผูกพันหรือข้อตกลงทั้งหมดที่กล่าวมานี้มีความเกี่ยวพันกับการประนอมหนี้ทั้งสิ้น (บทที่ 03 12 000 – บทที่ 03 12 002) การประนอมหนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการให้ความ

ช่วยเหลือเกษตรกรด้านการปลดปล่อยหนี้สิน ผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องให้ความสนใจและให้ความสำคัญเกี่ยวกับงานประนอมหนี้อย่างแท้จริง เพราะความสำเร็จของงานนี้อยู่ที่ความรู้ความสามารถของผู้ที่ทำหน้าที่ประนอมหนี้เป็นอันดับแรก

2.3.1 ผู้ทำหน้าที่ประนอมหนี้

เนื่องจากคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมที่ปรึกษาเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2526 ได้พิจารณาเห็นว่าในปัจจุบันยังมีความจำเป็นต้องช่วยเหลือบุคคลผู้เสียเปรียบในสังคมต่อไป จึงได้มีมติให้คณะกรรมการทำหน้าที่เสนอแนะนโยบายและประสานงานในการช่วยเหลือบุคคลดังกล่าว ในการนี้ นายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 222/2526 ลงวันที่ 20 ธันวาคม 2526 แต่งตั้ง “คณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน” (กชก.) เพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว และเพื่อให้ กชก. สามารถปฏิบัติงานช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนได้ทั่วราชอาณาจักร กชก. จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน (อชก.) รวม 5 คณะ คือ

2.3.1.1 คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน
ส่วนกลาง (อชก. ส่วนกลาง)

2.3.1.2 คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน
กรุงเทพมหานคร (อชก. กทม.)

2.3.1.3 คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนเขต
(อชก. เขต)

2.3.1.4 คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วน
จังหวัด (อชก. ส่วนจังหวัด)

2.3.1.5 คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนส่วน
อำเภอ (อชก. ส่วนอำเภอ)

คณะอนุกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนงานต่าง ๆ โดยมีพนักงาน ธ.ก.ส.ร่วมเป็นกรรมการในฐานะผู้แทนของ ธ.ก.ส.ในคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง 5 คณะด้วย รายละเอียดปรากฏตามคำสั่ง กชก. ที่ 2/2535 ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2535

2.3.2 อำนาจหน้าที่ของ อชก.

อำนาจหน้าที่ของ อชก. ทั้ง 5 คณะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้กู้เงินตามข้อบังคับฉบับที่ 44 ของ ธ.ก.ส. ก็คือ การปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ.2528 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนปลดปล่อยหนี้สินเดิมของเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ.2533 และระเบียบสำนัก

นายกรัฐมนตรีว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนด้านหนี้สินและที่ดิน พ.ศ.2536 หน้าที่ในส่วนนี้ก็คือพิจารณาช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายเกี่ยวกับหนี้สิน โดยทำหน้าที่สอบสวนข้อเท็จจริง ไกล่เกลี่ยและประนีประนอมบุคคลผู้เป็นคู่กรณี หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรและผู้ยากจนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรือไม่ได้รับความเป็นธรรมเกี่ยวกับเรื่องหนี้สิน ทั้งนี้ เพื่อช่วยเหลือบุคคลดังกล่าวในการปลดเปลื้องหรือลดหนี้สิน หรือเพื่อไถ่ถอนหรือซื้อที่ดินทำกินคืน

2.3.3 หลักการไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาท

ในการทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยประนีประนอมข้อพิพาทนั้น ผู้ไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการด้วยความเห็นอกเห็นใจ ประนีประนอมอดมยอมด้วยความสมัครใจของคู่กรณีควบคู่กันไปกับการปฏิบัติตามตัวบทกฎหมายเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของรัฐบาลในอันที่จะช่วยแก้ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรและผู้ยากจน เมื่อคู่กรณีสามารถประนีประนอมกันได้ คณะอนุกรรมการฯ จะดำเนินการเพื่อให้มีการลงระบบความแฟ้งไว้เป็นหลักฐาน ณ ที่ว่าการอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือสำนักงานเขตท้องที่แล้วแต่กรณี

2.3.4 การประนอมหนี้ที่ไม่ต้องมีการประชุมปรึกษาเป็นคณะ

เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ร้องเรียน ผู้ถูกร้องเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้ดำรงตำแหน่งที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่ง กชก. คนใดคนหนึ่งอาจปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพิจารณาช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายเกี่ยวกับหนี้สินได้โดยไม่ต้องมีการประชุมปรึกษาเป็นคณะ และเมื่อได้มีการปฏิบัติไปแล้วประการใด ให้นำเสนอประธาน อชก.ส่วนอำเภอหรือ อชก.เขต พิจารณาให้ความเห็นชอบ

ดังนั้น เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ขอกู้เงิน และตามข้อตกลงที่ธนาคารมีอยู่กับ สปน. เกี่ยวกับการให้เกษตรกรหรือผู้ยากจนกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนของ สปน. เมื่อเกษตรกรมาขอความช่วยเหลือเกี่ยวกับการขอกู้เงินที่หน่วยอำเภอ พนักงานหัวหน้าหน่วยอำเภอซึ่งเป็นผู้แทนธนาคารใน อชก.ส่วนอำเภอ หรือ อชก.เขต สามารถดำเนินการประนอมหนี้ได้โดยลำพัง แต่เมื่อประนอมหนี้แล้วจะต้องเสนอประธาน อชก.ส่วนอำเภอ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

2.3.4.1 การขอกู้เงินซึ่งพิจารณาเบื้องต้นแล้วอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะขอกู้เงินจากธนาคารได้ ให้หัวหน้าหน่วยอำเภอเป็นผู้ประนอมหนี้โดยไม่ต้องเสนอประธาน อชก.ส่วนอำเภอ อชก.เขตพิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.3.4.2 กรณีเป็นการขอกู้เงินที่พิจารณาเบื้องต้นแล้วไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะขอกู้เงินจากธนาคาร แต่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะขอกู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนของ

สปน. และผู้จะขายที่ดินหรือเจ้าหนี้ให้ความร่วมมือด้วยดี และใช้สิทธิเรียกร้องที่เป็นธรรม ให้หัวหน้าหน่วยอำเภอดำเนินการประนีประนอมได้ แต่เมื่อได้ดำเนินการไปแล้ว ให้ส่งแบบประนอมหนี้ให้ประธาน อชก.ส่วนอำเภอ อชก.เขต พิจารณาให้ความเห็นชอบ

2.3.4.3 ในกรณีที่หน่วยอำเภอดำเนินการตาม 2.3.4.1 หรือ 2.3.4.2 หากปรากฏว่าเจ้าหนี้ไม่ยินยอมรับดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนด หรือผู้รับซื้อฝากเรียกค่าสินไถ่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญาขายฝาก หรือเจ้าของที่ดินจะขายคืนที่ดินให้ในราคาที่ ไม่เป็นธรรม หรือไม่ยินยอมให้ความร่วมมือด้วยประการใด ๆ ก็ตาม ให้หัวหน้าหน่วยอำเภอส่งเรื่องให้ อชก.ส่วนอำเภอ ดำเนินการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความต่อไป

2.3.5 กรณีที่เป็นหนี้ตามคำพิพากษา ไม่ต้องดำเนินการประนีประนอมยอมความ

2.3.6 ประเด็นสำคัญในการดำเนินการประนอมข้อพิพาทเกี่ยวกับหนี้สิน การประนีประนอมยอมความเกี่ยวกับเรื่องหนี้สินของเกษตรกรและผู้ยากจนนั้น รัฐบาลมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือลูกหนี้ซึ่งเป็นเกษตรกรและผู้ยากจนให้พ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบของผู้เป็นเจ้าหนี้ด้วยการช่วยเหลือจากรองกับเจ้าหนี้เกี่ยวกับข้อเรียกร้องในเรื่องดอกเบี้ยเงินกู้ที่ไม่เป็นธรรม หรือขอให้เจ้าหนี้ลดหย่อนสิทธิเรียกร้องที่เจ้าหนี้จะมีต่อลูกหนี้ อันเนื่องมาจากความได้เปรียบของเจ้าหนี้โดยอาศัยผลแห่งกฎหมาย และเพื่อให้ได้ข้อมูลของจำนวนหนี้ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อธนาคารสามารถทราบจำนวนเงินกู้ที่แน่นอน ซึ่งจะทำให้การช่วยเหลือของธนาคารเป็นไปได้ด้วยความสะดวก ประเด็นสำคัญในการต่อรองกับเจ้าหนี้ที่แน่นอนพอสรุปได้ ดังนี้

2.3.6.1 การต่อรองในเรื่องของดอกเบี้ยเงินกู้ ตัวอย่าง เช่น

1) กรณีเจ้าหนี้เอกชนจะเรียกดอกเบี้ยได้ในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ต่อปี ตามที่กฎหมายกำหนด (ม.654 แห่ง ปพพ.) หากเจ้าหนี้เป็นสถาบันการเงินจะเรียกดอกเบี้ยได้ไม่เกินร้อยละ 19 ต่อปี ตามประกาศกระทรวงการคลังเรื่อง การกำหนดให้สถาบันการเงินและอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยที่สถาบันการเงินอาจคิดได้จากผู้กู้ยืม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2524 ลงวันที่ 18 กันยายน 2524

2) ในกรณีที่หลักฐานแห่งหนี้มิได้ระบุอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ไว้ เจ้าหนี้จะเรียกดอกเบี้ยได้ในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี (ม.7 แห่ง ปพพ.)

3) ในกรณีที่ลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้และเจ้าหนี้อาจอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมายที่จะเรียกดอกเบี้ยในอัตราเดิมต่อไปได้ เจ้าหนี้อาจเรียกดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันที่ลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัด (ม.244 แห่ง ปพพ.) เป็นต้นว่าลูกหนี้มิได้ชำระหนี้เมื่อหนี้ถึงกำหนดชำระและเจ้าหนี้อาจกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดให้เป็น

หลักฐานอ้างอิงได้ว่าเจ้าหนี้ยินยอมขยายเวลาชำระหนี้เงินกู้ให้ลูกหนี้ หรือตกลงด้วยในการผ่อนผันการชำระหนี้เงินกู้ให้กับลูกหนี้

4) เจ้าหนี้จะเรียกดอกเบี้ยทบต้นได้ต่อเมื่อลูกหนี้มีดอกเบี้ยค้างชำระครบหนึ่งปีและมีข้อตกลงเกี่ยวกับการเรียกดอกเบี้ยทบต้นไว้ในสัญญากู้ (ม.655 แห่ง ปพพ.)

5) ในกรณีที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ เจ้าหนี้จะเรียกดอกเบี้ยทบต้นต่อไปอีกไม่ได้ (ม.224 วรรคสุดท้าย ปพพ.)

6) เจ้าหนี้มีสิทธิเรียกดอกเบี้ยค้างชำระได้ไม่เกิน 5 ปี ไม่ว่าจะลูกหนี้จะใช้หลักประกันประเภทใดก็ตาม เว้นแต่ลูกหนี้จะละเลยซึ่งประโยชน์แห่งอายุความ

การเจรจาต่อรองตามตัวอย่างใน 2.3.6.1 1) – 2.3.6.1 6)

นี่ เป็นการเจรจาต่อรองเพื่อให้เจ้าหนี้อยอมรับสิทธิเรียกร้องที่ตนจะพึงมีพึงได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้มิให้ตกเป็นผู้เสียเปรียบหรือถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้เป็นเจ้าหนี้

2.3.6.2 การต่อรองเพื่อขอให้เจ้าหนี้ลดหย่อนสิทธิเรียกร้อง หรือขายที่ดินคืนให้กับเจ้าของที่ดินคนเดิมในราคาที่เป็นธรรม

การต่อรองเพื่อให้เจ้าหนี้ลดหย่อนสิทธิเรียกร้อง ซึ่งเจ้าหนี้ได้เปรียบโดยอาศัยผลแห่งกฎหมาย โดยปกติแล้วจะเกิดขึ้นกับกรณีที่เจ้าหนี้เรียกร้องให้ลูกหนี้ทำสัญญาขายฝากที่ดินแทนการทำสัญญาจำนองที่ดินเป็นประกันหนี้เงินกู้ ซึ่งการเจรจาต่อรองขึ้นอยู่กับพฤติการณ์ ดังต่อไปนี้

1) ในกรณีที่สัญญาขายฝากที่ดินยังไม่สิ้นสุดระยะเวลาไถ่คืน หากผู้ขายฝากจะขอกู้เงินเพื่อไถ่การขายฝากที่ดินก่อนครบกำหนด ช่วยต่อรองให้ผู้รับซื้อฝากลดค่าสินไถ่ลงตามสมควร ในกรณีนี้หากผู้รับซื้อฝากไม่ลดค่าสินไถ่ให้ก็ไม่จำเป็นต้องให้ผู้รับซื้อฝากจัดทำหนังสือรับรองกำหนดสินไถ่ที่ดินขายฝาก

2) ในกรณีที่สัญญาขายฝากใกล้จะสิ้นสุดและหากปล่อยให้สิ้นสุดระยะเวลาไถ่คืนแล้ว จะทำให้ผู้ขายฝากเสียเปรียบ ซึ่งการขอขยายเวลาไถ่ทรัพย์สินในภายหลังนั้นมีอาการกระทำได้ เพราะต้องห้ามโดยบทบัญญัติแห่งกฎหมาย (ม.496 แห่ง ปพพ.) ดังนั้น ทางออกที่จะช่วยเหลือผู้ขายฝาก ในกรณีเช่นนี้ได้โดยการให้สาขาธิบดีดำเนินการสอบสวน และจัดทำเอกสารการกู้ และจ่ายเงินกู้ให้ผู้ขอกู้ไปไถ่คืนการขายฝากได้ทันการ โดยไม่ต้องมีการเจรจาต่อรองใดๆ ทั้งสิ้น

3) ในกรณีที่สัญญาขายฝากสิ้นสุดการไถ่คืนแล้ว ช่วยเจรจาต่อรองให้ผู้ซื้อฝากขายคืนให้แก่ผู้ขายฝากในราคาที่เป็นธรรม

4) ในกรณีที่ที่ดิน โอนไปเป็นของเจ้าหนี้หรือบุคคลอื่นแล้ว เนื่องจากการจำนอง ช่วยเจรจาต่อรองเพื่อให้เจ้าของที่ดินเดิมได้ซื้อที่ดินของตนคืนจากเจ้าของที่ดินรายปัจจุบันในราคาที่เป็นธรรม

2.3.6.3 ข้อต่อรองเพื่อให้ได้ข้อยุติของจำนวนหนี้

การให้กู้เงินเพื่อชำระหนี้สินนั้นจะต้องได้ข้อยุติที่แน่นอนของจำนวนหนี้ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง เพื่อใช้จำนวนหนี้ที่เป็นข้อยุตินั้นมากำหนดจำนวนเงินกู้ที่แน่นอน ประเด็นการต่อรองจึงอยู่ที่การขอร้องให้เจ้าหนี้หยุดการเรียกดอกเบี้ยในช่วงระหว่างการดำเนินการของธนาคาร ทั้งนี้ เพื่อมิให้จำนวนหนี้เคลื่อนไหวไปตามระยะเวลาที่ลูกหนี้ยังมีได้ชำระหนี้ให้กับเจ้าหนี้ การต่อรองมิให้เจ้าหนี้เรียกดอกเบี้ยในช่วงระยะเวลาดำเนินการของธนาคารนั้น พึงกระทำในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเป็นธรรมทั้งสองฝ่าย ดังนี้

1) ในกรณีที่ผู้ขอกู้ได้รับอนุมัติเงินกู้ และสามารถชำระหนี้เงินกู้ให้กับเจ้าหนี้ได้ภายในเวลาที่ตกลงกัน การเรียกดอกเบี้ยควรจะต้องเป็นไปตามที่เจ้าหนี้ได้ผ่อนผันให้

2) ในกรณีที่ผู้ขอกู้ไม่ได้รับอนุมัติเงินกู้ผ่อนผันเกี่ยวกับการงดคิดดอกเบี้ยเป็นอันยกเลิกเสมือนมิได้มีการผ่อนผันให้แก่กัน ลูกหนี้อาจนำมาเป็นข้อกล่าวอ้างกับเจ้าหนี้ได้

ดังนั้น สาระสำคัญของการประนอมหนี้ในทุกกรณีก็คือ จะต้องให้ได้ข้อยุติแห่งหนึ่งว่า ลูกหนี้จะต้องชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้จำนวนทั้งสิ้นเท่าใด และเจ้าหนี้จะผ่อนผันหรือขยายเวลาการชำระหนี้ให้กับลูกหนี้มากน้อยเพียงใด หากลูกหนี้มิได้รับความช่วยเหลือด้านเงินกู้ ข้อผูกพันเกี่ยวกับการผ่อนผันการงดคิดดอกเบี้ยในช่วงระยะเวลาหนึ่งเป็นอันยกเลิก

2.3.7 ข้อพึงระมัดระวังในการประนอมหนี้

2.3.7.1 การประนอมหนี้พึงกระทำในกรณีที่เจ้าหนี้ยังมีสิทธิเรียกร้องหรือมีหลักฐานแห่งหนี้ ดังนั้น หากเป็นหนี้ที่ขาดอายุความแล้ว เช่น หนี้ค้างชำระเกินกว่า 10 ปี ซึ่งเจ้าหนี้อ้างว่าลูกหนี้มีเคยส่งชำระดอกเบี้ยเลย หรือหนี้ค้างชำระค่าซื้อสินค้าเชื่อเกินกว่า 2 ปี หรือหนี้ที่เจ้าหนี้จัดบันทึกรายการเป็นหนี้ไว้ในสมุดแต่ฝ่ายเดียว โดยที่ลูกหนี้มิได้ลงลายมือชื่อยอมรับการเป็นหนี้ไว้เป็นหลักฐานในเอกสารใด ๆ ผู้ทำหน้าที่ประนอมหนี้ไม่ควรดำเนินการประนอมหนี้ให้เป็นผลผูกพันลูกหนี้ ในกรณีเช่นนี้หากลูกหนี้จะพึงยินยอมชดใช้ให้เจ้าหนี้ด้วยศีลธรรมจรรยา คู่กรณีย่อมดำเนินการกันเองได้และผู้เป็นลูกหนี้ควรจะสามารถชดใช้หนี้ประเภทนี้ได้ด้วยตนเอง

2.3.7.2 การใกล้เคียงเกี่ยวกับกรณีที่ผู้ร้องขอซื้อที่ดินคืนพึงระมัดระวังเกี่ยวกับราคาขายที่ผู้ถือกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองคนปัจจุบันเรียกร้อง โดยให้

เทียบเคียงว่าราคาที่ผู้ขายเรียกร้องนั้นสูงกว่าราคาซื้อขายกันในท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งของที่ดินนั้นหรือไม่ เพราะการช่วยเหลือให้เกษตรกรซื้อที่ดิน ซึ่งเดิมเคยเป็นของตนเองหรือของกลุ่มสมรสหรือของบิดามารดาของตนเองในราคาที่สูงกว่าการซื้อขายกันโดยทั่วไปนั้น จะไม่เกิดประโยชน์ที่แท้จริงแก่เกษตรกรและเป็นภาระหนักในการชำระหนี้ของเกษตรกรต่อไปในอนาคต

2.3.8 กรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่ให้ความร่วมมือในการประណอมหนี้

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่ให้ความร่วมมือในการประណอมหนี้ เช่น ไม่ยอมมาพบพนักงานธนาคาร หรือ อชก. ส่วนอำเภอตามนัดหมาย หรือไม่ยินยอมตกลงด้วยกับข้อต่อรองของผู้ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยที่ขอให้เจ้าหน้าที่ยอมรับชำระหนี้ตามจำนวนหนี้ที่เจ้าหน้าที่พึงจะได้รับโดยชอบธรรม ในกรณีเช่นนี้ให้ยุติการไกล่เกลี่ย และให้ดำเนินการสอบสวนจัดทำเอกสารการกู้ตามขั้นตอนของธนาคารต่อไปได้เลย แต่ธนาคารจะไม่สามารถอนุมัติให้กู้เงินจากธนาคารได้ ต้องเสนอเรื่องให้ สปน. เพื่อพิจารณาให้กู้เงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ ของ สปน. เพราะสามารถใช้มาตรการวางทรัพย์เพื่อแก้ปัญหาความไม่ร่วมมือของเจ้าหน้าที่ได้

2.3.9 พนักงานธนาคารผู้ทำหน้าที่ผู้แทนใน อชก. ส่วนอำเภอ อชก. เขต อชก. ส่วนจังหวัด หรือ อชก. กทม.

2.3.9.1 ผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดเป็นผู้แทนธนาคารใน อชก. ส่วนจังหวัด และ อชก. กทม.

2.3.9.2 ให้ผู้จัดการสาขาแต่งตั้งหัวหน้าหน่วยอำเภอซึ่งอยู่ในสังกัดเป็นผู้แทนธนาคารใน อชก. ส่วนอำเภอ การแต่งตั้งดังกล่าวให้ทำเป็นหนังสือแจ้งให้ประธาน อชก. ทราบเป็นลายลักษณ์อักษร

2.3.9.3 สำหรับสาขาในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้อำนวยการสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดหรือผู้จัดการสาขา ซึ่งผู้ร้องหรือผู้ขอกู้มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตดำเนินงานของ สนง. หรือสาขา แต่งตั้งหัวหน้าหน่วยอำเภอเป็นผู้แทนธนาคารใน อชก. เขต

2.3.10 การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนธนาคารใน อชก.

ให้พนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนธนาคารใน อชก. ส่วนต่าง ๆ ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับงานในหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

2.3.10.1 อานาจหน้าที่ตามคำสั่ง กชก. ที่ 2/2535 ลงวันที่ 7 สิงหาคม 2535 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่อง การช่วยเหลือเกี่ยวกับหนี้สินของเกษตรกร ลงวันที่ 21 กรกฎาคม 2528

2.3.10.2 ให้สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัด มอบหมายให้ทนายความประจำสำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัด เป็นผู้อบรมและให้ความรู้ด้านกฎหมายแก่หัวหน้าหน่วยอำเภอใน

เรื่องของนิติกรรม สัญญา อายุความหนี้ ดอกเบี้ย ซ้ำขาย ขายฝาก จำนอง และประนีประนอมยอมความ ตลอดจนทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการประนอมหนี้ที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด

2.3.10.3 การปฏิบัติหน้าที่ ให้กระทำด้วยความรับผิดชอบสูงสุด สุจริต และดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ในการที่จะช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนให้พ้นจากการถูกเอารัดเอาเปรียบของเจ้าหนี้

การให้กู้เงินในรูปโครงการ

1. การให้กู้เงิน โครงการเกษตรระบบครบวงจร

1.1 หลักเกณฑ์ทั่วไป

1.1.1 ธนาคารจะให้บริการสินเชื่อเพื่อสนับสนุนโครงการเกษตรระบบครบวงจรตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อ 15 (1) และ (2) แห่งข้อบังคับฉบับที่ 44 โดยต้องมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 20 ราย และมีการจัดทำเอกสาร (ข้อเสนอเข้าร่วมโครงการ)

1.1.2 ความหมายของ “โครงการเกษตรระบบครบวงจร”

โครงการเกษตรระบบครบวงจร หมายถึง โครงการเกษตรที่ดำเนินงานโดยมีการจัดหาปัจจัยการผลิต เทคโนโลยีในการผลิตหรือความรู้ทางด้านวิชาการ และการรับซื้อผลผลิตหรือการจัดหาตลาดรับซื้อผลผลิตโดยมีส่วนงานที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน

1.1.3 ผู้ร่วมโครงการ

1.1.3.1 ภาคเอกชน

1) คุณสมบัติ

1.1) เป็นบุคคลหรือนิติบุคคล ที่มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานสอดคล้องกับกิจกรรมที่จะดำเนินงานตามโครงการ

1.2) มีฐานะมั่นคง และชื่อเสียงดี

1.3) มีประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจตาม

สมควร

1.4) มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความสามารถในการ

ประกอบธุรกิจ เพียงพอที่จะดำเนินงานตามโครงการ

2) กิจกรรม

2.1) จัดหาวัสดุและอุปกรณ์การเกษตร (วัสดุฯ)

ที่มีคุณภาพดีและราคาเป็นธรรมเพื่อจำหน่ายให้แก่เกษตรกรในโครงการ ซึ่งอาจเป็นวัสดุฯ ที่ผลิตขึ้นเอง หรือเป็นผู้จำหน่ายหรือเป็นวัสดุฯ ซึ่งเอกชนรายอื่นเป็นผู้จำหน่าย ทั้งนี้ ธนาคารและภาคเอกชนจะอำนวยความสะดวกในการจัดหาให้แก่ลูกค้า

2.2) จัดหาเจ้าหน้าที่หรือนักวิชาการที่มีความรู้ความชำนาญเพื่อช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการผลิตแก่เกษตรกรอย่างเพียงพอ โดยต้องมีจำนวนนักวิชาการโดยประมาณตามประเภทการเกษตรที่ส่งเสริม ดังนี้

2.2.1) พืชไร่ นาข้าว นักวิชาการ 1 คน
ต่อพื้นที่การปลูก 5,000 ไร่

2.2.2) ไม้ผล ไม้ยืนต้น นักวิชาการ 1 คน
ต่อพื้นที่การปลูก 2,000 ไร่

2.2.3) พืชผัก ไม้ดอก กล้ายไม้ ฯลฯ
นักวิชาการ 1 คน ต่อพื้นที่การปลูก 200 ไร่

2.2.4) ปศุสัตว์ สัตว์ปีก สัตว์น้ำ
นักวิชาการ 1 คน ต่อจำนวนเกษตรกรที่เลี้ยง 50 ราย

2.3) รับซื้อผลผลิตในราคาที่เป็นธรรมตามราคาตลาดและไม่ต่ำกว่าราคาประกันขั้นต่ำตามมาตรฐานของผลผลิตที่ตกลงไว้กับธนาคาร โดยต้องอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรในการนำผลผลิตมาขายตามสมควร และจ่ายเงินค่าผลผลิตที่รับซื้อผ่านธนาคาร

2.4) จัดหาหลักประกันในการดำเนินงาน ได้แก่ ธนาคารค้ำประกัน (Bank Guarantee) หรือฝากเงินไว้กับธนาคารเป็นวงเงินไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของประมาณการมูลค่าผลผลิตในโครงการตามพื้นที่ดำเนินงานจริงหรือตามที่ธนาคารเห็นสมควร

2.5) จัดทำข้อตกลงในการดำเนินงานตามโครงการกับธนาคาร

1.1.3.2 ธนาคาร

1) ร่วมกับภาคเอกชนคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ

2) ให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรในโครงการตามหลักเกณฑ์ปกติ

3) ร่วมกับภาคเอกชนวางแผนและติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการเป็นระยะ ๆ

4) ร่วมกับภาคเอกชนประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการ

1.1.3.3 เกษตรกร

1) คุณสมบัติ

ต้องมีคุณสมบัติตามข้อบังคับฉบับที่ 44

2) กิจกรรม

2.1) เข้าร่วมโครงการด้วยความสมัครใจ ทั้ง

ยินยอมปฏิบัติตามข้อกำหนดของโครงการตลอดระยะเวลาดำเนินการ

2.2) ทำการผลิตตามโครงการและตาม

คำแนะนำของพนักงานธนาคาร เจ้าหน้าที่ของภาคเอกชนและส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

2.3) ให้ความร่วมมือแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกำกับแนะนำในการดำเนินงานโครงการ การแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่โครงการ

1.1.3.4 ส่วนราชการร่วมกับภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

1) การดำเนินงานตามโครงการ อาจมีส่วนราชการเข้า

ร่วมสนับสนุนทางด้านวิชาการด้วยก็ได้

2) หากเป็นไปได้ควรจัดให้มีบริษัทประกันภัย

รับประกันภัยการผลิตพืชตามโครงการ ทั้งนี้ เพื่อช่วยลดความเสี่ยงของเกษตรกรที่มักประสบปัญหาจากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติต่าง ๆ

2. การให้กู้เงินโครงการเกษตรปกติ

2.1 หลักเกณฑ์ทั่วไป

2.1.1 ธนาคารจะให้บริการสินเชื่อเพื่อสนับสนุนโครงการเกษตรปกติตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในข้อ 15 (1) และ (2) แห่งข้อบังคับฉบับที่ 44 โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 20 ราย

2.1.2 ความหมายของ “โครงการเกษตรปกติ”

โครงการเกษตรปกติ หมายถึง โครงการผลิตทางการเกษตรที่ดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการ และหรือภาคเอกชน ซึ่งไม่เข้าลักษณะโครงการเกษตรระบบครบวงจร

2.1.3 ลักษณะของโครงการเกษตรปกติ

โครงการเกษตรปกติ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1.3.1 โครงการเกษตรปกติที่ธนาคารไม่ต้องผูกพัน

2.1.3.2 โครงการเกษตรปกติที่ธนาคารต้องผูกพัน

ความหมายของคำว่า “ผูกพัน” คำว่า “ผูกพัน”

หมายถึง การที่ธนาคารต้องให้ความเห็นชอบ

โครงการเป็นลายลักษณ์อักษร หรือมีการประชุมพิจารณาหรือให้ความเห็นชอบอย่างเป็นทางการ โดยธนาคารต้องเข้าร่วมรับผิดชอบหรือมีหน้าที่ต้องดำเนินงานตามกิจกรรมของโครงการ เช่น การประชาสัมพันธ์โครงการ การกำหนดพื้นที่โครงการและการรับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ เป็นต้น

2.2 วิธีปฏิบัติ

2.2.1 โครงการเกษตรกรปกติที่ธนาคารไม่ต้องผูกพัน

ส่วนราชการและหรือภาคเอกชนอาจขอความร่วมมือสาขา เพื่อให้บริการสินเชื่อแก่เกษตรกรตามโครงการเท่านั้น ซึ่งไม่มีข้อผูกพันให้ธนาคารดำเนินการในกิจกรรมอื่นใดของโครงการ ในกรณีนี้ สาขาสามารถดำเนินการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรตามโครงการของส่วนราชการ และหรือภาคเอกชนได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติปกติของธนาคาร

2.2.2 โครงการเกษตรกรปกติที่ธนาคารต้องผูกพัน

ส่วนราชการและหรือภาคเอกชนอาจขอความร่วมมือสาขา เพื่อให้บริการสินเชื่อเกษตรกรตามโครงการ โดยธนาคารต้องเข้าไปผูกพันร่วมดำเนินการตามกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ ในกรณีนี้ ให้สาขาเสนอขอความเห็นชอบต่อฝ่ายสินเชื่อ ผ่านกองกิจการสาขาที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วจึงดำเนินการตามโครงการได้

กรณีที่โครงการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการ ซึ่งภาคเอกชนมิได้เข้าร่วมโครงการ และธนาคารต้องเข้าไปผูกพัน ให้สาขาถือปฏิบัติเช่นเดียวกับวรรคแรก แต่ในการเสนอขอความเห็นชอบดำเนินงานตามโครงการให้ใช้แบบขออนุมัติดำเนินงานโครงการเกษตรกรปกติตัวอย่างบทที่ 03 11 076 เอกสารที่กำหนดแทน ข้อเสนอเข้าร่วมโครงการเกษตรกรระบบครบวงจร

2.3 ขั้นตอนปฏิบัติงานการให้กู้เงิน โครงการเกษตรกรปกติที่ธนาคารไม่ต้องผูกพันให้ถือปฏิบัติตามวิธีปฏิบัติปกติของธนาคาร

2.4 ขั้นตอนปฏิบัติงานการให้กู้เงิน โครงการเกษตรกรปกติที่ธนาคารต้องผูกพัน

2.4.1 แผนผังแสดงขั้นตอนปฏิบัติงานการให้กู้เงินโครงการเกษตรกรปกติที่ธนาคารต้องผูกพัน ทำนองเดียวกับการให้กู้เงินโครงการเกษตรกรระบบครบวงจรตามข้อ 1.2

2.4.2 รายละเอียดขั้นตอนปฏิบัติงานการให้กู้เงินโครงการเกษตรกรปกติที่ธนาคารต้องผูกพัน ทำนองเดียวกับการให้กู้เงินโครงการเกษตรกรระบบครบวงจรตามข้อ 1.2

3. การให้กู้เงินในรูปโครงการพิเศษ

3.1 หลักการและเหตุผล

เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้เกษตรกร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรชั้นเล็กได้ใช้บริการสินเชื่อของธนาคารในลักษณะเงินกู้ที่มีการแนะนำ กำกับ (Supervised Credit) มากขึ้น อันจะมีผลทำให้เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคง และเพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาการเกษตร โดยร่วมมือกับภาครัฐบาลและเอกชน ตลอดจนเพื่อกระตุ้นให้เกษตรกรและเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล รวมถึงประชาชนทั่วไปเห็นความสำคัญในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมด้วย

3.2 หลักเกณฑ์ทั่วไป

3.2.1 ธนาคารจะให้บริการสินเชื่อเพื่อสนับสนุนโครงการพิเศษ โดยเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีการลงทุนตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงินข้อ 15 (2) แห่งข้อบังคับฉบับที่ 44 และต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 20 ราย รวมทั้ง ต้องมีการจัดทำเอกสารโครงการที่มีหัวข้อและสาระสำคัญตามเอกสารที่กำหนด

3.2.2 ประเภทของโครงการพิเศษ

โครงการพิเศษแบ่งได้ 3 ประเภท ตามลักษณะการเป็นเจ้าของโครงการ ดังนี้

3.2.2.1 โครงการพิเศษที่ส่วนราชการและหรือเอกชนเป็นเจ้าของโครงการ โครงการประเภทนี้เป็นโครงการที่ดำเนินงานในพื้นที่ของส่วนราชการ หรือเป็นโครงการที่ไม่อยู่ในพื้นที่ของส่วนราชการ แต่อยู่ภายใต้แผนงานหรืองบประมาณพิเศษของส่วนราชการ หรือเป็นโครงการของภาคเอกชน ที่อาจดำเนินงานในพื้นที่ของส่วนราชการหรือพื้นที่ทั่วไป โครงการประเภทนี้ส่วนราชการและหรือเอกชนเป็นผู้ริเริ่มโครงการและควบคุมหรือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ ธนาคารหรือส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องเป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุนหรือกระทำกิจกรรมในบางกิจกรรมเท่านั้น ตัวอย่างของโครงการประเภทนี้ ได้แก่ โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่มีสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เป็นเจ้าของโครงการ หรือโครงการส่งเสริมพัฒนาโคนม (กิจกรรมส่งเสริมโคนมลูกผสมต่างประเทศ) ของกรมปศุสัตว์ (กปศ.) ซึ่งดำเนินงานในพื้นที่ทั่วไปใน 3 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ขอนแก่น และอุดรธานี

3.2.2.2 โครงการพิเศษที่ธนาคารเป็นเจ้าของโครงการ โครงการประเภทนี้เป็นโครงการที่ธนาคารเป็นผู้ริเริ่มโครงการ และควบคุม ตลอดจนกระทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นส่วนใหญ่ ส่วนราชการและหรือเอกชนเป็นเพียงผู้ให้การสนับสนุนหรือกระทำกิจกรรมในบางกิจกรรมเท่านั้น ตัวอย่างของโครงการประเภทนี้ ได้แก่ โครงการนิคมเกษตรกรรมเพื่อการส่งออกจังหวัดราชบุรี และสุพรรณบุรี

3.2.2.3 โครงการพิเศษที่ส่วนราชการและหรือเอกชน และธนาคารร่วมเป็นเจ้าของโครงการ โครงการประเภทนี้ ได้แก่ โครงการที่ส่วนราชการและหรือเอกชน และธนาคารเป็นผู้ริเริ่มโครงการร่วมกัน และเป็นโครงการที่ไม่อยู่ภายใต้แผนงานหรืองบประมาณพิเศษของส่วนราชการกับทั้งไม่อยู่ในพื้นที่ของส่วนราชการใด ๆ นอกจากนี้ การควบคุมหรือกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโครงการไม่เป็นของส่วนงานใดโดยเฉพาะ แต่จะร่วมกันดำเนินการหรือแยกดำเนินการ โดยเป็นการปฏิบัติตามหน้าที่ปกติ ตัวอย่างของโครงการประเภทนี้ ได้แก่ โครงการเกษตรแบบผสมผสานในจังหวัดขอนแก่นที่มีจังหวัดขอนแก่นและธนาคารเป็นเจ้าของโครงการร่วมกัน

การให้สินเชื่อวิสาหกิจชุมชน

1. หลักการและเหตุผล

เนื่องด้วยรัฐบาลได้มีนโยบายแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจโดยส่งเสริมการสร้างงาน การสร้างรายได้ของประชาชนและชุมชนที่เป็นฐานรากและเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งเมื่อประชาชนกลุ่มนี้มีความเข้มแข็งแล้ว ย่อมส่งผลให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศดีขึ้น ดังนั้น รัฐบาลจึงได้ออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อรองรับนโยบายดังกล่าว เช่น การพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ ให้แก่เกษตรกรรายย่อย การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การออก พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน เป็นต้น ประกอบกับแผนวิสาหกิจของธนาคาร ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2543 – 2547) ได้กำหนดนโยบายหลักและกลยุทธ์ด้านสินเชื่อและบริการไว้ประการหนึ่ง คือ เพิ่มช่องทางในการให้สินเชื่อผ่านองค์กรชุมชนของเกษตรกรในท้องถิ่น สถาบันการศึกษาการพัฒนาอาชีพและเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและเป็นไปตามแผนวิสาหกิจของธนาคาร ทั้งเป็นการสนับสนุนโครงการพักชำระหนี้และลดภาระหนี้ที่ธนาคารดำเนินการถึงขั้นตอนการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพของเกษตรกรในระยะหนึ่ง ด้วยการสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และเพื่อเป็นการเตรียมการเป็นธนาคารเพื่อการพัฒนาชนบท ตลอดจนเพื่อเป็นการรองรับ พ.ร.บ. ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของรัฐบาล ธนาคารจึงได้จัดทำคำชี้แจงวิธีปฏิบัติว่าด้วยการให้สินเชื่อวิสาหกิจชุมชนลูกค้านานาชาติ เพื่อให้การสนับสนุนทางการเงินแก่วิสาหกิจชุมชน ทั้งนี้ ในเบื้องต้นธนาคารจะดำเนินการภายใต้เงื่อนไข พ.ร.บ. ของธนาคาร

2. คำนิยาม

“วิสาหกิจชุมชน” หมายถึง กลุ่มหรือชมรมที่เกิดจากการรวมตัวของลูกค้านานาชาติ หรือเกษตรกร หรือบุคคลในครัวเรือน หรือบุคคลทั่วไป ซึ่งมีสมาชิกเป็นเกษตรกรอย่างน้อย 5 คน รวมถึงการรวมตัวของกลุ่มหรือชมรมเข้าด้วยกัน เพื่อประกอบกิจกรรมทางธุรกิจร่วมกัน ได้แก่

เกษตรกรรม การแปรรูปผลิตผลการเกษตร กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม กิจกรรมอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม บริการ งานฝีมือ หัตถกรรม การพัฒนาความรู้ พัฒนาคุณภาพชีวิต และการฟื้นฟูการประกอบอาชีพ เช่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร เป็นต้น

3. วัตถุประสงค์

3.1 เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของวิสาหกิจชุมชนให้ดำเนินงานได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

3.2 เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนมีการพัฒนาอาชีพ โดยการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก

4. หลักเกณฑ์การให้สินเชื่อ

4.1 คุณสมบัติของวิสาหกิจชุมชนที่สามารถกู้เงินจากธนาคารต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

4.1.1 มีสมาชิกซึ่งเป็นเกษตรกรหรือเป็นบุคคลในครอบครัวของเกษตรกร และมีอายุตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน

4.1.2 สมาชิกมีการออมเงินกับกลุ่มหรือถือหุ้นร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

4.1.3 มีความสามารถบริหารจัดการเกี่ยวกับการผลิต การตลาด การเงิน และการบัญชีดีพอสมควร

4.1.4 มีการรวมตัวประกอบกิจกรรมร่วมกันและมีผลการดำเนินงานติดต่อกันมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน กรณีน้อยกว่า 6 เดือน ให้เสนอธนาคารพิจารณาเป็นราย ๆ ไป

4.2 วัตถุประสงค์ในการกู้เงิน

4.2.1 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพหรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ หรือการพัฒนาความรู้หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของวิสาหกิจชุมชน ตามวัตถุประสงค์ข้อ 15 (1) แห่งข้อบังคับฉบับที่ 44 เช่น การจัดซื้อวัตถุดิบ ค่าไฟฟ้า ค่าแรงงาน เป็นต้น

4.2.2 เพื่อเป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพหรือฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพอย่างอื่นเพื่อเพิ่มรายได้ หรือการพัฒนาความรู้หรือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของวิสาหกิจชุมชน ตามวัตถุประสงค์ข้อ 15 (2) แห่งข้อบังคับฉบับที่ 44 เช่น การซื้อเครื่องจักร การสร้างโรงเรือน เป็นต้น

4.3 กำหนดชำระคืนเงินกู้

4.3.1 เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ข้อ 4.2.1 กำหนดชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยตามที่มาแห่งรายได้ โดยคำนึงถึงรอบการผลิตหรือรอบการบริการ รายได้ จำนวนเงินกู้ และ

ความสามารถชำระหนี้ของผู้กู้ โดยปกติให้ชำระคืนภายใน 12 เดือนนับแต่วันกู้ เว้นแต่ในกรณีพิเศษไม่เกิน 18 เดือนนับแต่วันกู้ กรณีที่กิจการมีรายได้เป็นรายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรือรายไตรมาส ให้กำหนดชำระคืนเป็นรายเดือนทุกสิ้นเดือน หรือรายไตรมาสทุกสิ้นไตรมาส โดยพิจารณาจากประมาณการกระแสเงินสดประกอบ หรือตามที่มาแห่งรายได้

4.3.2 เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ข้อ 4.2.2 กำหนดชำระคืนต้นเงินและดอกเบี้ยเป็นรายงวดโดยคำนึงถึงอายุการใช้ประโยชน์ของทรัพย์สินที่ใช้เงินกู้ จำนวนเงินกู้ รายได้ และความสามารถชำระหนี้ของผู้กู้ โดยปกติให้ชำระคืนภายใน 15 ปีนับแต่วันกู้ เว้นแต่ในกรณีพิเศษไม่เกิน 20 ปีนับแต่วันกู้ โดยพิจารณาจากประมาณการกระแสเงินสดหรือความสามารถในการชำระหนี้ การกำหนดงวดชำระ ให้กำหนดเป็นงวดรายเดือนทุกสิ้นเดือน รายไตรมาส หรือรายปีให้สอดคล้องกับที่มาแห่งรายได้ กรณีที่กิจการมีรายได้เป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือนให้กำหนดงวดชำระเป็นรายเดือน

4.4 จำนวนขั้นสูงของเงินกู้

จำนวนเงินกู้ของวิสาหกิจชุมชนขึ้นอยู่กับความต้องการใช้เงินกู้ตามแผนงาน รายได้ ความสามารถชำระหนี้ การชำระหนี้เงินกู้อย่างก่อน ๆ และหลักประกันเงินกู้ของวิสาหกิจชุมชน กรณีใช้สังหาริมทรัพย์จำนองเป็นประกันกู้ได้ไม่เกิน 80% ของวงเงินจำนอง กรณีใช้เงินฝากเป็นประกันกู้ได้ไม่เกิน 100% ของเงินฝาก และกรณีใช้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนไม่น้อยกว่า 5 คน ทำหนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมเป็นประกันกู้ได้ไม่เกินวิสาหกิจชุมชนละ 500,000 บาท

4.5 อัตราดอกเบี้ย

ธนาคารกำหนดคิดดอกเบี้ยจากวิสาหกิจชุมชนผู้กู้ โดยกำหนดให้เรียกดอกเบี้ยจากวิสาหกิจชุมชน (รายกลุ่ม) เป็น 4 อัตรา ขึ้นอยู่กับคะแนนประเมินผลการจัดชั้น คือ ชั้นที่ 1 คิดในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับลูกค้าชั้นดีเยี่ยม - 1.50 ชั้นที่ 2 คิดในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับลูกค้าชั้นดีเยี่ยม - 1.00 ชั้นที่ 3 คิดในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับลูกค้าชั้นดีเยี่ยม - 0.50 และชั้นที่ 4 คิดในอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สำหรับลูกค้าชั้นดีเยี่ยม

ทั้งนี้ การคิดดอกเบี้ยให้คิดตามชั้นลูกค้าข้อ 6.7 วรรค 2 ในอัตราที่ห่างกันขั้นละ 0.5

กรณีวิสาหกิจชุมชนผู้กู้ไม่ชำระหนี้ต้นเงินกู้ทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่ผู้อนุมัติกำหนด ให้เรียกดอกเบี้ยของต้นเงินส่วนที่ไม่ได้ชำระตามกำหนด ดังนี้

4.5.1 กรณีวิสาหกิจชุมชนผู้กู้ประสบความเสียหายอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ หรือภัยพิบัติอย่างร้ายแรงหรือประสบเหตุอย่างอื่นซึ่งผู้อนุมัติพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุผลอันสมควรผ่อนผันเวลาชำระหนี้ของต้นเงินค้างชำระ ให้เรียกดอกเบี้ยในอัตราตามชั้น

4.5.2 กรณีผู้อนุมัติพิจารณาแล้วเห็นว่า ไม่มีเหตุผลอันสมควรผ่อนผันเวลาชำระหนี้ให้เรียกดอกเบี้ยสำหรับต้นเงินส่วนที่มีได้ชำระตามกำหนดนั้นเพิ่มขึ้นจากชั้นอัตราดอกเบี้ยที่กำหนดไว้หรือร้อยละสามต่อปีจนกว่าจะชำระเสร็จ

4.6 หลักประกันเงินกู้

4.6.1 มีอสังหาริมทรัพย์จำนองไว้กับธนาคารเป็นประกัน ให้กู้ได้ไม่เกินร้อยละ 80 ของราคาประเมินอสังหาริมทรัพย์นั้น

4.6.2 มีเงินฝากของวิสาหกิจชุมชนหรือของสมาชิกที่ฝากเงินไว้กับธนาคารเป็นประกัน ให้กู้ได้ไม่เกินจำนวนเงินฝากที่เป็นประกัน

4.6.3 มีสมาชิกวิสาหกิจชุมชนไม่น้อยกว่า 5 คน ทำหนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม โดยจำนวนเงินกู้รวมกันต้องไม่เกินห้าแสนบาท ทั้งนี้ จำนวนเงินกู้ของวิสาหกิจชุมชนที่ใช้หลักประกันรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมให้แยกเป็นวงเงินกู้ต่างหากจากวงเงินกู้ปกติตามหนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมของผู้กู้แต่ละราย

สำหรับกรณีหลักประกันข้อ 4.6.1 และข้อ 4.6.2 ในชั้นนี้ชะลอไว้ก่อนธนาคารอยู่ระหว่างกำหนดวิธีปฏิบัติและหารือส่วนงานที่เกี่ยวข้อง

4.7 หลักเกณฑ์อื่น ๆ

วิธีปฏิบัติอื่น ๆ ให้เป็นไปตามข้อบังคับฉบับที่ 44 โดยอนุ โลม และลูกค้าที่อยู่ระหว่างการพักชำระหนี้จะเข้าร่วมทำสัญญากู้เงินตามคู่มือนี้ไม่ได้

ภาคผนวก ก
ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบเส้นตรงพหุคูณ

ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์การถดถอยแบบเส้นตรงพหุคูณ

Variables Entered/Removed(b)

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	จำนวนเงินออม, ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร, รายได้จากนอกภาคการเกษตร, ค่าใช้จ่ายการเกษตร, รายได้จากการเกษตร (a)	.	Enter

a All requested variables entered.

b Dependent Variable: การชำระหนี้ต่อธ.ก.ส.

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	0.790272142	0.624530059	0.613486825	79352.29484

a Predictors: (Constant), จำนวนเงินออม, ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร, รายได้จากนอกภาคการเกษตร, ค่าใช้จ่ายการเกษตร, รายได้จากการเกษตร

ANOVA(b)

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1.78052E+12	5	3.56103E+11	56.55318751	2.07378E-34
	Residual	1.07045E+12	170	6296786696		
	Total	2.85097E+12	175			

a Predictors: (Constant), จำนวนเงินออม, ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร, รายได้จากนอกภาคการเกษตร, ค่าใช้จ่ายการเกษตร, รายได้จากการเกษตร

b Dependent Variable: การชำระหนี้ต่อธ.ก.ส.

Coefficients(a)

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
1 (Constant)	44232.05521	8855.962488		4.994607336	1.45269E-06
รายได้จากการเกษตร	-0.304012659	0.413978798	-0.738572983	-0.734367702	0.463736377
รายได้จากนอกภาคการเกษตร	-0.012565278	0.109541042	-0.00616886	-0.114708406	0.908811621
ค่าใช้จ่ายการเกษตร	0.987585572	0.678050019	1.463676939	1.456508435	0.147096592
ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร	-0.12741989	0.141640474	-0.048328072	-0.89960085	0.369605217
จำนวนเงินออม	1.829289687	0.917983021	0.115160165	1.992727147	0.04789155

a Dependent Variable: การชำระหนี้ต่อธ.ก.ส.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายอัศราวุธ แชนสันเทียะ
วัน เดือน ปี	21 เมษายน 2524
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 2549
สถานที่ทำงาน	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยพนักงานพัฒนาธุรกิจ